

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA
KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI
ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONUNUN
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)
ERZURUM ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI
TUTANAKLARI**

----0----

29 Aralık 2025 Pazartesi

-----0-----

-Erzurum Bölge İstişare Toplantısı (Ağrı, Ardahan, Bingöl, Erzurum, Erzincan, Iğdır, Kars, Muş, Tunceli)

29 Aralık 2025 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 13.50
BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)
BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARIEROĞLU (Ankara)
SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)
KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)
----- 0 -----

[Bölge (Ağrı, Ardahan, Bingöl, Erzurum, Erzincan, Iğdır, Kars, Muş, Tunceli) İstişare Toplantısı]
(Erzurum İbrahim Erkal Dadaş Kültür ve Sanat Merkezi)

SUNUCU - Kıymetli misafirler, Komisyon çalışmaları hakkında bilgi vermek üzere Doktor Öğretim Üyesi Muhammed Erkam Kocakaya Beyefendi'yi sahneye alacağım ama öncesinde, kıymetli misafirlerimiz, sizleri cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk ve aziz şehitlerimizin anısına saygı duruşuna, ardından İstiklal Marşı'mızı okumaya davet ediyorum.

Arz ederim.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

(İstiklal Marşı)

SUNUCU - Teşekkür ediyorum.

Kıymetli misafirler, şimdi Komisyon çalışmaları hakkında bilgi vermek üzere Doktor Öğretim Üyesi Muhammed Erkam Kocakaya Hocamızı sahneye davet ediyorum.

Arz ederim.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ MUHAMMED ERKAM KOCAKAYA - Değerli hazırun, öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonunun Erzurum Bölge İstişare Toplantısı'na bu hava şartlarında katıldığınız ve katkılar sunmak üzere burada hazır bulunduğunuz için teşekkür ederiz.

Ben, Muhammed Erkam Kocakaya; İstanbul Üniversitesi öğretim üyesiyim, aynı zamanda bu Komisyonunda da uzman olarak görev alıyorum. Heyetimizle birlikte, Komisyon üyelerimizle birlikte bölge toplantıları icra ediyoruz, bugün de bunlardan birini yapmak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Özellikle "Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu" ismiyle duyduğunuz bu Komisyonun nasıl bir amacı olduğundan, neler yaptığından bahsederek toplantımıza başlamak istedik çünkü bu Komisyon sadece bir araştırma komisyonu niteliğinde rapor yazan değil, nitelikli bir rapor oluşturmak için katılımcı bir yönetim, paydaşlarla etkin bir iletişim sağlayarak nitelikli bir raporun her ayağını kaçırmadan, kimseyi geride bırakmadan, sahada uygulanabilecek her türlü çözüm önerisine raporda yer verecek şekilde hazırlamak üzere oluşturulmuş profesyonel bir ekiple çalışıyor.

Farklı kurumlardan, kamu kurumlarından ve akademiden uzmanlarımızın yer aldığı bu Komisyonunda sayın milletvekillerimizin ve Komisyon Başkanımızın vizyonu ile üstün bir çaba ortaya koyduk, bu çabaya sizleri de dâhil etmek istedik. Özellikle, Türkiye'nin 81 ilini bu sürece katkı sunmaya davet etmek için çıktığımız bu yoğun tempoda şu an 46'ncı ilimizi davet etmiş, dâhil etmiş olacağız. Bu bizim için çok kıymetli çünkü Meclis araştırması komisyonlarının sahadan veri toplaması, sadece literatürden değil, kamu kurumlarının, sivil toplumun, akademinin ve STK'nın dışında bu konunun doğrudan muhatabı olan engelli bireylerin ve ailelerinin sürece dair sorunlara dair tespitlerini almak, çözüm önerilerini dinlemek ve bunları uygulanabilir hâle getirmek bizim başlıca görevleri arasında. Bu yüzden, buradaki illerimizden katılan vali yardımcılarımızın, belediye başkan yardımcılarımızın, il müdürlerimizin, sivil toplum kurumlarımızın, akademilerimizin bizim için çok ayrı bir önemi var. Burada birlikte, bir katılımcı yönetim anlayışıyla, bu soğuk havada inşallah güzel bir sonuç elde edeceğimizi, kendi açımızdan da rapora güzel katkılar elde edeceğimizi umuyoruz.

Efendim, 3 Temmuz tarihinde bu Komisyon resmî çalışmalarına başladı, bugün itibarıyla yaklaşık 30'a yakın resmî komisyon toplantısı yaptı ve toplamda 10'a yakın bölge toplantısına ulaşarak 81 ile yaklaşmayı, her ilden katılımcının görüşünü almayı hedefliyoruz. Bununla beraber, sivil toplum kurumlarıyla ve akademiyle odak grup çalışmalarımız oldu. Farklı engel durumlarının ele alındığı, farklı konuların konuşulduğu -Komisyon tutanaklarını takip ederseniz göreceksiniz- engellilik alanında konuşulması gereken her başlığı ele aldığımız geniş bir oturum yapılanması yaptık. Bugün de sizlerden de herhangi bir çekince olmadan ülkemizin sorunlarını çözebileceğine inandığınız her türlü fikri burada ifade etmenizi de rica ediyoruz. Bugün burada 9 ilden katılımcılarımız olacak; tabii, hava şartları sebebiyle katılımcı sayımız biraz düştü ancak bir katılımcı bile bizim için ciddi anlamda katkı sağlayacak nitelikte görülmektedir. O yüzden tekrar teşekkür ediyoruz.

Efendim, biz engellilik meselesini bir vicdan ve merhametin ötesinde hak temelli bir yaklaşımla ele alan bir Komisyonuz. Bunun sadece bir kurumun gündemi olmadığını, bunun bütün kurumların birlikte yapacağı bir iş olduğunu düşünüyoruz çünkü her kurumu ilgilendiriyor ne kadar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın, yereldeki il müdürlerimizin sırtında görünse de sağlıktan eğitime, istihdamdan erişilebilirlik alanlarındaki her kuruma, dijitalden fiziksel erişilebilirliğe, afet ve acil durumdan çevre alanına, sosyal donatılara, kültür, sanat, spora, sığınaklarımıza kadar her türlü tasarımda, planlamada engelli vatandaşlarımıza sormadan iş

yapmanın doğru olmadığını düşünüyoruz. O yüzden, valiliklerimizdeki erişilebilirlik izleme kurullarının çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Buradaki STK katılımının nitelikli olması, otizm izleme değerlendirme kurullarının etkin çalışması, yerel düzeyde Engelsiz Vizyon 2030 Eylem Planlarının valiliklerimizce, belediyelerimizce sıkıca takip edilmesi bizim önceliklerimiz arasında. Nitekim, bizim bir araştırma komisyonu raporu oluşturacağımız gerçeğinin ötesinde, engellilik alanındaki her türlü sorunun çözümüyle ilgili her türlü paydaşın katkı sunmasına imkân verecek alanlar açmayı da istiyoruz çünkü biz engelliliği bir engellenme olarak tanımlıyoruz. Bugün bu salonda rampalar olmasa "engelli" olarak nitelendirdiğimiz fiziksel engelli vatandaşlarımızın bu salonda bizi dinleme imkânı bulunmayacaktı veya görüşlerini belirtmeyeceklerdi. Yine, "işitme engelli" olarak tanımladığımız vatandaşlarımız eğer bir işaret dili tercümanı olmasaydı veya işaret dili bilmiyorsa, normal bir eğitim aldıysa cihazla, bionik kulakla bu süreçlere katılım sağlayabilirdi ise herhangi bir engeli kalmadan bizi dinleyip görüş belirtebilecek. Bu yüzden, biz bu örnekleri niye veriyoruz? Aslında erişilebilirlik konusunu öncelediğimiz zaman hem eğitimde hem sağlık imkânlarında hem çalışma hayatında tüm vatandaşlarımızın etkin, eşit ve nitelikli katılımını sağlamış oluyoruz. Buraya dikkat çekmek istiyoruz, il müdürlerimiz, yöneticilerimiz bu yüzden aslında bugün buradalar, bu farkındalığı ve bilinci sizler illerimizde yaygınlaştıracaksınız, sorumluluk sahibi bireyler olarak, yöneticiler olarak sizler bu sorumluluğu vatandaşlarımıza paylaştıracaksınız çünkü bizlerin aldığı talepler, şikâyetler, sahada elde ettiğimiz tespitler; bütün bunlar gösteriyor ki doğumdan hayatın tüm alanına kadar her vatandaşımızın bağımsız bir yaşam elde etme hakkı var. Bunu sağlamak için de başta erken tanı sistemleri olmak üzere, tarama sistemleri olmak üzere doğru bir raporlamayla, doğru bir sosyal hak, sosyal hizmet, sosyal yardım sistemiyle bireyi güçlendiren, aileyi güçlendiren, aile içi iletişimi ve etkileşimi artıran bir yaklaşım benimsememiz gerekiyor. Bunu yerelde yapmamız gerekiyor. Yerel yönetimlerimize valiliğiyle, kaymakamlığıyla, belediyesiyle, büyükşehriyle, ili ve ilçesiyle düşen sorumluluklar var. Öncelikle birbirimizin farkında olmamız, birbirimizle kullandığımız dili, iletişimi ve söylemi doğru ve düzgün hâle getirmemiz gerekiyor. Bugün belki buradaki STK'lerimiz söyleyeceklerdir yaşadıkları tecrübeleri, bizim açımızdan aldığımız notlarda iletişim ve söylemde ayrımcılık içeren, sosyal içermeyi dışlayan, çok beklemediğimiz kavramlar kullanılıyor; öncelikle bunları kaldırmamız lazım.

Biz Komisyon olarak bir gün engelli olabiliriz yaklaşımla değil her vatandaşın her hizmetten eşit şekilde faydalanmasını kolaylaştıracak her türlü çözümü geliştirmenin bir hak ve görev olduğunu düşünüyoruz. Böyle yaklaştığımız zaman trafikte, sokakta, okulda, hastanede, her alanda empati yapmaya da ihtiyaç kalmayacak, insanlarla konuşarak, görüşerek çalıştaylarla fikirlerini almamıza gerek kalmayacak çünkü zaten anlıyor, zaten biliyor ve zaten buna göre yapılandırıyor olmak çok önemli.

Efendim, bu kapsamda, Komisyon üyelerimiz, sayın vekillerimiz, Komisyon Başkanımız gelene kadar uzak illerimiz başta olmak üzere, hızlıca bir başlangıç yaparak buradaki STK'lerimizin katkılarını alabiliriz. Bu kapsamda, ben öncelikle önümdeki listede tamamlandığını düşündüğümüz katılımcıların Kars ilinden başlamak istiyorum. Burada ilk STK'lerimize söz vermek doğru olur diye düşünüyoruz, uygulamamız da genelde böyle oluyor. Onların düşünceleri ve katkılarıyla ilgili özellikle il müdürlerimizin, vali yardımcılarımızın, belediye başkan yardımcılarımızın hizmetlere dair, bazen vatandaşlarımızın, bilgisi ya da farkındalığı olmayabiliyor, katkıları olacak olursa onlara da söz vermek için yine buradan ifade etmiş olacağız.

Kars Otizm Derneği... Efendim, Kars Otizm Derneğinden Havva Özkan Başkanımız ama herhâlde burada yoklar, Canan Baday Başkan Yardımcısı. Efendim, sizinle başlayalım, heyetimiz giriş yaptığında da eğer yarıda bölünürse daha sonra tekrar devam etmiş oluruz, birazdan gelmek üzereler.

Buyurun efendim.

KARS OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI CANAN BADAY - Herkes hoş geldi.

Böyle bir organizasyon olduğu için, ben engelli çocuk annesi olduğum için çok mutluyum. 31 yaşında otizmlı bir oğlum var. Maalesef babaların bu işe çok fazla dayanamamalarından dolayı oğlum ile ben yalnız başımıza hayatımızı sürdürüyoruz. Kars ilinde yaşamış olmanın çok büyük avantajlarını yaşıyorum. Küçük bir il olduğu için, bütün kurumlarla çok samimi, yakın görüşmelerimiz olabildiği için, her türlü problemimizi, sanki kendi akrabamıza söylüyormuş gibi müdürlerimize, onların yardımcılara söyleyebiliyoruz. 94 yılında oğlum dünyaya geldiği zaman 17 aylıken problemi keşfettik, o da başka bir arkadaşımın çocuğu engelli olduğu için, onun gözlemleri bize yansıdı ve biz o şekilde tanı koydurduk. Otizm tanısını aldığımız zaman, o dönemde otizm bilinmeyen bir hastalık pozisyonundaydı. Bu otizm nasıl bir şeydir, ne yapmak gerekir, nasıl yaklaşmalıyız? Biz herhangi bir doküman bulamıyorduk, ailelerdeki bu büyük şaşkınlık, bir şeyi bilmemezlilik durumuyla karşı karşıyaydık. Özel eğitim konusunda çok az sayıda rehabilitasyon vardı, İzmir'de 2 tane, Ankara'da birkaç tane; o rehabilitasyonlara devam etme konusuyla biz başladık. O zaman devlet yardımı da yoktu, rehabilitasyonlara biz kendimiz saatlik ücreti veriyorduk. Sonra çocuğum anaokulu, kreş, ilkökul dönemlerinin hiçbirinde eğitimlerden faydalanamadı. O yüzden, bana söz vermiş olmanız aslında 94 yılından bu yana ülkemizde bu konunun ne kadar çok ele alındığını, herkesin nasıl farkında olduğunu ve bize destek olmak için herkesin elinden geleni yaptığını görüyoruz. Ben o nedenle bu kadar değer görmekten dolayı çok mutluyum. Kars ilimizle ilgili olarak zaten biz bireysel işlerimizi müdürlerimizle çözebiliyoruz. Aile ve Sosyal Hizmetlerin eylem planı çerçevesinde derneği yeni kurduk biz. O çalıştay yapıldı, çalıştaydan sonra derneğimizi kurduk ama derneği kurmadan önce çok geniş kapsamlı çalışmalar yaptık. Hani "dernek" dediğiniz böyle üç beş kişiden oluşan insanlardan değil de gerçekten bu sorun yüzünden acı çeken, zorluk yaşayan insanların bir araya gelmesiyle kuruldu. Bu tamamen hani Kanarya Sevenler Derneği gibi değiliz, çocuklarımızın ihtiyaçlarını ve çevrede bizden dolayı zarar gören insanların... Mesela ben bir apartmanda oturduğum zaman çocuğumun gürültüsünden dolayı insanlar rahatsız olunca hemen taşıyorum çünkü bizim için bir sürpriz oldu çocuğun otizmlı olması ama o apartmanda yaşayan herkesin hayatını mahvedemeyiz. Onların da sakin bir şekilde evlerinde oturmaya ihtiyaçları var, onların da kendi rahatsızlıkları var. O nedenle biz hani herkesi birden düşünmek zorunda kalıyoruz hem çocuğumuzu hem... Şimdi, şu anda okula devam eden öğrenciler kaynaştırma için okula gittiğinde velilerin zorluklarını, her şeyi yakından gözlemliyoruz ve bu konuların çözüme ulaşması çok önemli adımlar olacaktır. (Alkışlar)

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ MUHAMMED ERKAM KOCAKAYA - Teşekkür ediyoruz katkılarınız için.

Otizm gerçekten annelerin sırtında giden bir süreç, bunun da farkındayız. Buradaki hakların korunması, geliştirilmesi ülkemizde son yirmi beş otuz yıldır çok ciddi hamleler yapılıyor. Bu konuda hem mevzuat açısından hem düzenlemeler açısından çok ciddi ilerlemeler var ancak annelerin yalnızlığını almak için daha fazla şeyler yapmak lazım. Burada yerelde biz özellikle annelerimizin kendi sağlıklarını koruyabilmeleri, sosyal hayatlarını koruyabilmeleri için özellikle gündüz bakımevleri, mola evleri, bunlara ihtiyaç olduğunu bizler hep tespit ediyoruz. O yüzden yöneticilerimiz de buradayken -tabii ki onlar da bu konuda çok hassasiyet sahibi, biliyoruz- bu konuda her ilimizde istiyoruz ki gündüz bakımevlerimiz geniş kapasitelerle hizmet verebilsin. Bu konuda erken tanı ile taramayla ailelerimiz önden bilinçlendirilsin ve çocuklarımız eğitsel değerlendirme süreçlerinde hızlı bir toparlamayla hayata adapte olabilsinler. Buradaki o farklılığı avantaja çevirmenin inşallah yollarını birlikte bulacağız diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederiz.

Kars Dolunay Derneğinden Faruk Ocak Bey, Başkanımız.

Buyurun efendim.

KARS DOLUNAY DERNEĞİ BAŞKANI FARUK OCAK - Kars Dolunay Derneğinden Faruk Ocak.

Böyle bir fırsatı burada bize verdiğiniz için teşekkür ederim. Şöyle bir şey diyeyim: Yirmi yıl önce derneği kurduğumda Kars'ta "engelli" diye bir şey yoktu, bunu göz önüne almak zorundaydık ve derneğimizi şöyle bir amaçla kurduk: Engelli insanlar kendi başlarına hiçbir şey yapamazlar ama başkalarının yarasını sarmak için önderlik yapabilirler diyerek Kars Dolunay Derneğini kurduk. Bizim derneğimizin Türkiye'de tek bir dernek kaldığını söyleyebilirim, engelli insanlarla engelsiz insanların yarasını sarmak için mücadele ettiği bir dernek. Bugüne kadar engelli insanlarımızın birçok sorunu oldu özellikle kış ayları. Tekerlekli sandalye kullanıcısı kışın evinden dışarıya çıkamaz duruma geldi. Karma eğitimden dolayı bir sürü arkadaşımız okulu bırakmak zorunda kaldı çünkü akranları engelli kişiyle beraber olmak istemiyorlar, aynı sınıfta havayı tatmak istemiyorlar. Bu nedenle engelli bireyi dışlıyorlar, engelli birey de dışlandığı için okulu erkenden bırakıyor.

Peki, öğretmenlerimiz engelli konusunda ne kadar bilgi sahibi? Bunu da ayrıca düşündüm ve Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesini özellikle ayırdım çünkü engelli öğrencileri bilerek, tanıyarak engelsiz öğretmenlere emanet etmek zorundaydık. Şu aşamada engelsiz öğrenciler veya öğretmenleri engelli arkadaşlarını ne kadar tanıyabiliyor? Zamanın birinde İstanbul'da Otizm Vakfının toplantısına gitmiştim ve bana oradaki katılımcıların söylediği, özellikle engelli çocukların ifade ettiği şeydu: "Neden her okulun bahçesinde bir hastane bulunmuyor? Bize yanlış yapan arkadaşlarımızı dövdüğümüz zaman bunları kolayca hastaneye taşıyabilelim." Bu sözü yıllardır düşündüm. Bir engelli, engelsiz öğrenciyi dövdüğü zaman niye bırakıp gitmiyor? Bugün oysaki haberlerde bakıyoruz, bütün insanlar birbiriyle yarış içinde, kavga içinde, dövüş içinde, onların hayatını engelleme peşinde. Biz onların hayatını açmak için ne yapabiliriz?

Her gittiğim toplantıda şunu diyorum: Ben engelli bireyim, sizden hiçbir şey istemiyorum; sizin için ne yapabilirim? Evet, bu Komisyon için bizler ne yapabiliriz? Bu havada bizleri buraya getirmenizi herhâlde boşuna olmadığını kamuoyuna nasıl anlatabiliriz? Bizler buradayız ama sağlıklı insanlar nerede diyorum. Engelli üç ayaklı tabure gibidir; taburenin birini engelli bireyin ailesi oluşturur, diğer ayağını devlet oluşturur, hükümet oluşturur, üçüncü ayağını ise toplum oluşturur. Bizler saklandığımızda toplumu eğitecek kimler? Herhâlde eğitim herkese lazım diyoruz ama engelli eğitimi, müfredatı engelli bireylere acıyarak...

SUNUCU - Efendim, özür dileyerek....

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ MUHAMMED ERKAM KOCAKAYA - Başkanım, heyet girişi yaptı, devam edeceğiz.

SUNUCU - Türkiye Büyük Millet Meclisi Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu Başkanımız Doktor Mehmet Kasapoğlu ve Komisyon üyeleri salonumuzu teşrif etmişler efendim.

Ben kendilerini sahnedeki yerlerimize davet ediyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sayın Valim, çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz, Değerli Büyükşehir Belediye Başkanım, yerel yönetimlerimizin, sivil toplumumuzun, akademimizin çok kıymetli temsilcileri, değerli hanımefendiler, beyefendiler; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu olarak Erzurum'dayız ve Erzurum ev sahipliğinde bölge istişare toplantımızı gerçekleştireceğiz. Bugün Erzurum'u konuşacağız, Ağrı'yı konuşacağız, Ardahan'ı konuşacağız, Bingöl'ü konuşacağız, Erzincan'ı konuşacağız, Iğdır'ı konuşacağız, Kars'ı konuşacağız, Muş'u konuşacağız ve Tunceli'yi konuşacağız.

Doğu Anadolu'muzdaki dayanışma kültürü -hepimizin malumu- çok ama çok güçlü. O yüzden, bölgemizin engellilik konusuna yaklaşımı, hassasiyeti, bu anlamdaki çabaları bizler için çok değerli, çok ciddi önem arz ediyor. Bugün hep birlikte bölgemizi, sahayı, buradaki çok katmanlı engelliliği doğru okumak ve yapacağımız çalışmalarda Doğu Anadolu'muzu net bir şekilde yansıtmak için buradayız.

Baştan beri hep şunu ifade ediyoruz: Bu Komisyon masa başı bir Komisyon değil, bu Komisyon sadece üyelerinden ibaret bir Komisyon da değil; bu Komisyon 86 milyonu temsil eden bir Komisyon, 86 milyonun Komisyonu. Bu sadece bir ifade değil, bir slogan değil; bu, Komisyonumuzun çalışma tarzı. O yüzden bölge bölge, şehir şehir gezerek, şehir şehir vatandaşlarımızla, sivil toplumla, bizzat engelli vatandaşlarımızla, aileleriyle temas ederek sahadaki gerçekliği görmek üzere yol alıyoruz ve biliyoruz ki hayatın içinden olmayan hiçbir çalışma kalıcı olmaz, bir gerçeklik ortaya koymaz, sürdürülebilirlik ifade etmez. O yüzden Komisyonumuz üyeleriyle birlikte özveriyle 3 Temmuzdan itibaren yoğun bir tempoyla çalışıyor. Bir yanda Meclisimizdeki Komisyon toplantılarımız, diğer yanda farklı engel gruplarını hedef alan odak grup çalışmalarımız ve tüm paydaşlarımız âdeta bu işin en merkezinde yer alıyorlar.

Bugüne kadar Komisyonumuza binlerce öneri, rapor, sunum ve bilgi notu -hamdolsun- ulaştı ve biz Komisyon üyeleri olarak, çalışma arkadaşlarımızla birlikte, uzmanlarımızla birlikte her bir fikri, öneriyi, sorunu tek tek değerlendiriyoruz, ele alıyoruz. Ve şunu çok net bir şekilde görüyoruz ki engellilik konusu Türkiye'nin ortak konusu ve ortak konular da ortak akılla ele alınır; işte,

bölgesel istişare toplantılarımız da ortak aklın işletildiği en güzel örneklerden biri. Biliyorsunuz, Karadeniz'i Trabzon'da bir araya getirdik 11 ili, sonrasında deprem bölgemizi Kahramanmaraş'ta yine 11 il olarak bir arada topladık, Ege bölgemizi İzmir ev sahipliğinde bir araya getirdik. Cuma günü İstanbul'umuzun ilçelerini değerlendirirken Kocaeli'de de Marmara Bölgemizi bir araya topladık. Bugün de Erzurum'da her bir bölgenin ihtiyacının farklı olduğunu düşünerek bulunuyoruz. Her ilin imkânının, her ilin verisinin, her ilin bu anlamdaki durumunun farklı olduğunu bilerek buradayız. Her ailenin farklı bir zorluğu var belki. Bir yerde erişilebilirlik sorunken, diğer yerde sağlık hizmetlerine ulaşım noktasında sıkıntı yaşanabilirken başka bir yerde eğitimle ilgili bir çözüm gerekebiliyor. Bazen istihdam daha yoğun bir ihtiyaç olabiliyor iline, bölgesine göre. İşte bizler bu farklılıkları masa başında değil yerinde görerek, dinleyerek, birlikte okuyarak değerlendirmek istiyoruz.

Bugün burada şunu hep birlikte konuşacağız: Engelli vatandaşımız bu bölgede hayatın hangi alanlarında sıkıntıyla karşılaşılıyor? Sabah evinden çıktığında, okula giderken, işe giderken, hastaneye giderken, kamudan hizmet alırken erişilebilirlik durumu nedir? Sosyal hayata katılımı noktasında ne hissediyor, yeterli görüyor mu? Spora erişebiliyor mu? Kültür ve sanatla buluşma durumu nasıl? Mesele sadece mevzuattan ibaret değil, mesele, hayatın akışı ve her bir birey gibi engelli bireyin de hayatın içinde, en merkezinde bağımsız bir şekilde yer alabilmesi; temel hedefimiz bu. Güçlü bir mevzuatımız olabilir ama sorun mevzuat değil de uygulamadan da kaynaklanabilir, o yüzden bizler bu anlamda var olan durumu en gerçekliğiyle tespiti ve bu çerçevede de çözüme odaklı bir çalışma prensibiyle buradayız ve sizlerden de bu noktada spesifik olarak anlatacaklarınızı, yaşadıklarınızı dinlemek için buradayız. Bizlere lütfen sorunlarınızı açıkça ifade edin. İyi örnekler elbette çoğaltılmak için var, onları bizimle mutlaka paylaşın. Nerede güzel bir model varsa onu büyütmek için birlikte çaba gösterelim, nerede tıkanan bir konu varsa onu aşmak için birlikte gayret edelim, birlikte çözüm arayalım. Unutmayınız, bizler burada sizleri dinlemek, birlikte çalışmak ve birlikte bu süreci daha yüksek bir çitayla ülkemiz açısından daha yüksek bir standarda dönüştürmek için buradayız.

Ben bu vesileyle değerli Erzurumlu hemşehrilerimize, çok Kıymetli Büyükşehir Belediye Başkanımıza, Değerli Valimize her zamanki gibi güzide ev sahipliğiniz için teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyelerimiz var ve Komisyon üyelerimize de bugüne kadarki çabaları için, bugüne kadarki özverileri için gönülden teşekkür ediyorum. Ömer Faruk Gergerlioğlu Bey Kocaeli Milletvekili, Ayşe Keşir Hanım Düzce Milletvekili, Latif Selvi Bey Konya Milletvekili, Fatma Öncü Hanım Erzurum Milletvekili, hemşehrımız, aynı zamanda sözcümüz, Aylin Yaman Hanım Ankara Milletvekili, kendisi aynı zamanda akademisyen; bugün bizlerle birlikteler. Ben kendilerine bugüne kadarki çalışmaları ve bugünkü birliktelikleri için de teşekkür ediyorum.

Sayın Valim, Erzurum özelinde bu süreçle ilgili görüşlerinizi almak için mikrofonu size emanet ediyoruz.

Buyurun.

ERZURUM VALİSİ MUSTAFA ÇİFTÇİ - Sağ olun Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekillerimiz, değerli mülki idare amiri arkadaşlarım, bölge illerimizden teşrif eden değerli misafirlerimiz, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri ve değerli basın mensupları; sizleri Anadolu'nun zirvesi, tarihin ve kültürün kadim şehri, istiklal meşalesinin yakıldığı Erzurum'da ağırlamaktan büyük bir memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek istiyor, hepinizi en kalbi duygularla selamlıyorum.

Bugün burada, bu salonda Türkiye Büyük Millet Meclisimizin himayelerinde gerçekleştirilen bu anlamlı buluşmada özel ihtiyaçlı bireylerimizin toplumsal hayata etkin katılımını güçlendirmek için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Karşılaşılan sorunlara kalıcı, makul ve insan odaklı çözümler üretmek hepimizin temel hedefidir. Erzurum Valiliği olarak bölgesel istişare toplantısına ev sahipliği yapmaktan dolayı da son derece bahtiyar olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; hepimiz şunun bilincindeyiz ki bir toplumun gelişmişlik düzeyi sadece ekonomik büyüme rakamlarıyla değil dezavantajlı gruplarına sunduğu imkânlar, tanıdığı haklar ve gösterdiği hassasiyetle ölçülür. İnsanı merkeze almayan hiçbir kalkınma hamlesi tam başarıya ulaşmış sayılamaz. Bizim medeniyetimiz "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." prensibi üzerine inşa edilmiştir. Bu bağlamda, her bir bireyin potansiyelini gerçekleştirebileceği engelsiz bir dünya kurmak aslı vazifemizdir. Erzurum merkezli olarak gerçekleştirdiğimiz bu toplantıda Ağrı'dan Tunceli'ye, Kars'tan Bingöl'e kadar bölge illerimizdeki mevcut durumu masaya yatıracağız. Yerel dinamikleri, saha tecrübelerini ve çözüm bekleyen sorunları doğrudan muhataplarıyla istişare ederek Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonumuzla paylaşacağız. İnaniyorum ki bugün burada dile getirilecek her bir talep ve sunulacak her bir çözüm önerisi engelsiz Türkiye hedefimize giden yolda çok kıymetli bir adım olacaktır.

Sayın Bakanım, değerli misafirlerimiz; temel gayemiz, tüm kamusal alanlarımızda ve hizmet noktalarımızda erişilebilirlik standartlarını en üst seviyeye taşımaktır ancak bizler biliyoruz ki sadece yollardaki, kaldırımlardaki veya binalardaki fiziksel engelleri kaldırmak yeterli değildir. Asıl önemli olan, zihinlerdeki engelleri sevgiyle aşabilmektir. Özel gereksinimli kardeşlerimizin eğitimden sağlığa, istihdamdan sosyal hayata kadar her alanda "Ben de varım." diyebilmesi devlet ve millet olarak bizim en büyük hedefimizi oluşturmaktadır. Bu düşüncelerle bu önemli çalışmayı başlatan Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Araştırma Komisyonumuza, Sayın Bakanımıza, buraya kadar teşrif eden değerli milletvekillerimize ve bugün katkı sunacak olan bütün paydaşlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

Ben gerçekleştireceğimiz toplantının da hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hakk'tan diliyor, tüm heyetimize bölgemiz ve ülkemiz adına verimli bir çalışma toplantısı gerçekleştirmeyi temenni ediyorum. Bu vesileyle, tekrar toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum Sayın Valim.

Şimdi Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımız Mehmet Sekmen Bey, buyurun.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Sayın Kıymetli Bakanım Türkiye Büyük Millet Meclisi Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu Başkanımız Doktor Mehmet Muharrem Kasapoğlu Bey, çok kıymetli milletvekillerimiz, saygıdeğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, sivil toplum örgütlerimizin kıymetli mensupları, diğer

vilayetlerden yine bu alanda görüşlerini belirtmek üzere buraya toplanmış çok kıymetli konuklar, kıymetli hazırun; katılımınızdan ötürü sizlere en kalbî muhabbetlerimi sunuyorum, hoş geldiniz diyorum.

Çok Kıymetli Valim, Kıymetli Bakanım, değerli hazırun; Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak özel gereksinimli vatandaşlarımızın her türlü ihtiyacını gidermenin yanı sıra, kardeşlerimizin toplumsal yaşamdan soyutlanmamaları adına çok önemli adımlar attık, atmaya da devam ediyoruz. Bilinmelidir ki önceliğimiz vatandaşlarımızın sosyoekonomik yaşamdaki rollerini değiştirmek ve güçlendirmek olmuştur çünkü biz kardeşlerimize hiçbir zaman yardıma ihtiyaç duyan gözünü bakmadık, bakmıyoruz ve bakmayacağız. Bizim gözümüzde özel gereksinimli kardeşlerimizi toplumun diğer fertlerinden farklı olmayan, ekonomik değer üreten, çalışan, kazanan ve topluma fayda sağlayan bireyler olarak görüyoruz. Unutulmamalıdır ki toplumun her bir ferdi yarının birer engelli adaydır. Bu bakımdan, kardeşlerimizin sorunlarını kendi sorunumuzmuş gibi benimsemeli, bu alandaki farkındalığımızı geliştirmeli ve empati kültürünü sürekli canlı ve diri bir hâlde tutmalıyız.

Sayın Valim, Sayın Bakanım, değerli hazırun; Engelli Hizmetleri Koordinasyon Merkezimizde vatandaşlarımıza yönelik yıl boyunca devam eden çeşitli eğitimlerimizin yanı sıra, engelsiz yaz okulu, yaz kampları, açık hava sineması, çeşitli kültürel geziler, üniversite ve çeşitli kurumlarla iş birliğiyle gerçekleşen projeleri kapsayan farklı programlar düzenlemekteyiz. Tabii, aynı şekilde kışın da -biraz önce Sayın Komisyon üyeleri, kıymetli vekillerimizin de yerinde gördükleri gibi- kendi tesislerimizde, burada vatandaşlarımıza, kıymetli kardeşlerimize her türlü eğitimi, desteği ve ailelerini de orada gün boyunca dinlendirme imkânına kavuşmuş bulunuyoruz. Ayrıca, Doğu Anadolu'da ilk korumalı iş yeri statüsünde olan ve 10 engelli bireyimizin istihdam edildiği Down Kafeyi ve karton bardak üretim atölyesini hizmete sunduk. Tabii, biz şunun da altını çizmek istiyoruz ki kardeşlerimizin sorunlarının çözüme kavuşturulması, onların hatırlanması ve onlara kulak verilmesi yılın sadece bir günüyle de sınırlı tutulmamalıdır. Toplum olarak hepimizin bu mücadeleye yılın üç yüz altmış beş günü boyunca ortak olmamız, kardeşlerimizin yaşamını kolaylaştırmamız ve onların sürekli yanlarında olmamız gerekiyor.

Evet, şehir merkezindeki önemli noktalara akülü araç şarj istasyonları kurduk. Farklı gereksinimlere sahip öğrencilerimize aileleriyle birlikte yazın belediyemizin otelinde kamp yaptırarak. Türkiye'de ilk yerli akıllı baston üretimini gerçekleştirdik, yine görme engelli kardeşlerimize bunları bedava olarak sunuyoruz.

Cumhurbaşkanımız tarafından 2025 Aile Yılı olarak kabul edilmesi sebebiyle vatandaşlarımızın aileleri için de önemli çalışmaları hayata geçirmeye devam ediyoruz. Evlatlarımızın ailelerine yönelik eğitim çalışmaları, özellikle annelerin moral motivasyonlarını artırmaya yönelik çeşitli etkinlikler yaparak kardeşlerimizin ailelerinin yanında olmaya gayret ediyoruz. Ayrıca, ihtiyacı olan vatandaşlarımıza da yine, her türlü maddi manevi desteği veriyoruz. Yakın zamanda hayata geçirmeyi planladığımız Mola Evi Projesi'yle de evlatlarımızın ailelerinin hayatlarını kolaylaştırmayı hedefliyoruz. Servis araçlarımız, su faturasında yüzde 50 indirim, toplu ulaşımdan ücretsiz faydalanma imkânı, 65 yaş üstü hem normal vatandaşlarımızın hem engellilerin ihtiyaçları varsa ev temizliği, kişisel bakımları, hasta yatağı ve medikal malzeme desteğini devam ettiriyoruz.

Türkiye'de bir ilk olan akülü araç tamir atölyesi gibi daha birçok hizmetle kardeşlerimizin daima yanındayız. Yani bir akülü aracı olup arıza yapan vatandaşlarımızın araçlarını bu bakım atölyesinde tamir ederek geri veriyoruz. Tamire aldığımız aracın yerine bir araç veriyoruz, tamirini yaptıktan sonra vatandaşımızı arayarak aldığı aracı getirmesini, yeni aracı da ona teslim edeceğimizi bildiriyoruz ve belki bu, Türkiye'de tek bir hizmet olarak da görüyorum.

Ayrıca, yeni bir kampüs projelendirdik. Birkaç yeri de ziyaret edeceğiz. Sayın Bakanımın Kocaeli'yi ve Konya'yı -arkadaşlar gitmişlerdir- yine yerinde ziyaret ederek, engelli, yaşlı, kadın sığınma evleri gibi yerleri inşallah en güzel şekilde yaparak 700 dönüm bir arazi üzerinde, her türlü aktivitenin, her türlü güzelliklerin olduğu bir kampüste insanlarımızı, inşallah, orada eğlendirip dinlendireceğiz hatta projemiz içerisinde engelli bir anne baba bir düşün varsa veya "Ya, çocuğu bir yere bırakalım da gidip bir hafta tatil yapalım." diyebileceği inşallah bir ortamı oluşturmayı ve yine bir rehabilitasyon merkezini her engelli türüne göre oluşturacağımızı buradan ifade ediyorum. Ayrıca, çok önemli olan her annenin ve babanın en büyük arzusu: "Evladım bir ayakları üzerinde dursun." İnşallah, onların üretebilecekleri bir iş ayarlayarak -ki onları aşağı yukarı ayarladık- üretim yapabilecekleri istihdam alanları oluşturacağız. Burada sigortalı çalışan bu kardeşlerimizin de emekli olma, hatta daha sonra yine her anne ve babanın "Ya, ben ölürsem bu yavruma ne olacak?" demeyeceği inşallah bakım alanlarını da artık Doğu Anadolu'da, Erzurum'da oluşturacağımızı ifade ediyorum.

Sözlerimi burada noktalarken Türkiye Büyük Millet Meclisi Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonunun bu ulvi toplantısının kardeşlerimizin hayatını kolaylaştıracak kalıcı politikalara ve güçlü iş birliklerine vesile olmasını temenni ediyorum.

Şurada bir anekdotu da sizlerle paylaşmak istiyorum: Bu engelli kardeşlerimizle ilgili zamanın birinde bir siyasi partinin ilçe başkanırken 1980'li, 1990'lı yıllarda bir engelli kardeşimiz beni aradı "Bir projem var, size sunmak istiyorum." dedi. İsmi Necdet diye bir kardeşimiz, Necdet Öztürk ve yanına gittim, dedi ki: "Türkiye'de takribi olarak toplumun yüzde 8'i ile yüzde 15'i arasında engelli fakat bu engellilerle ilgili doğru dürüst bir müessese, devletin böyle büyük bir katkısı yok." Bunu ben Sayın Cumhurbaşkanımızı -o günkü siyasi partinin il başkanı- hemen aradım "Efendim, böyle bir proje var, size sunmak istiyoruz." dedim, "Derhâl gelin." dedi. Kartal'dan kalktık, Beyoğlu'na gittik, orada bu sunumu yaptı. Hemen Sayın Cumhurbaşkanımız talimat verdi "Derhâl engelliler komisyonu kuruyoruz ve bu komisyon engellilerin sorunlarını dinleyecek ve ona göre proje üreteceğiz." dedi. Daha sonra Sayın Cumhurbaşkanımız Büyükşehir İl Başkanı oldu, bendeniz ondan önce Samandıra Belediye Başkanı, sonra Kartal Başkanı olunca bunlara projeler oluşturduk. İlk engelliler kampüsü de Kartal'da kuruldu, Fiziksel Engelliler Vakfı diye bir vakıf kurduk. Sonra ben bu vakfa bir arazi bağışladım, şu anda orada da bir merkez olarak elde duruyor. İnşallah, oraya güzel projeler de -bugüne kadar gerçekleşmedi ama- gerçekleştireceğiz ve daha sonra Hükümet olunca bu konuyla ilgili, engellilerle ilgili önemli yasalar, mevzuatlar çıkarıldı. Hamdolsun, her aşama, her gün yenileri ilave ederek bunlar devam ediyor. Böyle bir anıdır ve o gün Sayın Bakanım engelli bireylerle ilgili birçok dernek vardı Kartal'da ve ben o kadar derneğin başka bir yerde olduğunu hatırlamıyorum. İnşallah, bundan sonra da hem sivil toplum örgütlerimiz hem Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak hem devlet olarak hem bizler yerel yönetimler olarak el

birliđiyle en güzellerini kardeşlerimize sunmanın bahtıyarlıđını, mutluluđunu yaşayacađız ve o kardeşlerimize de dünya hayatındayken güzel ortamlar yaşatmanın da inşallah şerefini göreceđiz, paylaşıcađız.

Bu duygularla, başta zatinaliniz olmak üzere tüm vekillerime, tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Deđerli Başkanı ve Deđerli Başkanlık Divanına teşekkür ediyor, bu toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Evet, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Tabii, bu Kartal'daki fiziksel engellilerle ilgili kampüs ve vakıf önemli. Bizim aslında onu planlamamız lazım. Buradan arkadaşlarımıza da söyleyelim, bunu planlayalım, ilk fırsatta İstanbul programımızda oranın son durumumu bir görelim inşallah.

Bir de tabii Başkanımızın ifade ettiđi mola evleri ve yaşam merkezine yönelik projeler de çok kıymetli. Başkanım, bunlar da Meclis zabıtlarına da geçti, artık bu konunun biz de takipçisi olacađız. İnşallah, nasıl bugün halk pazarında birlikteyse bu hizmetlerin açılışında da birlikte olmaktan büyük bir mutluluk duyacađız. Rabbim hayırla tamamlatsın diyorum.

Evet, toplantımız zaten biz gelmeden önce Kars'la başladı. Kars Dolunay Derneğinde kalmış arkadaşlar, Kars Dolunay Derneđiyle devam edelim.

Kars Dolunay Derneđi Temsilcisi Faruk Ocak, buyurun.

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Öncelikle bizleri bu Komisyona davet ettiđiniz için ve sizler de bu havada geldiđiniz için teşekkür ederiz. Allah razı olsun dileklerimi dilerim.

Benim yirmi yıl önce bahsettiđim engellilik konusu üç sacayaklı tabure gibidir; bir ayađını devlet, bir ayađını toplum, bir ayađını da engelli birey ve ailesi oluşturur fakat bizler Kars'ta yaşayan engelliler olarak toplumu yanımızda çok fazla göremiyoruz. Yoldan gidiyoruz, şoför diyor ki: "Senin burada ne işin var, kaldırıma çıksana." Kaldırıma çıkıyoruz, vatandaş diyor ki: "Arabayla burada gezmeye utanmıyor musun, senin yolun cadde." Peki, bizler ne yapalım, nerede yaşayalım; soruyorum. Kar yađdıđı zaman sandalyemiz gitmiyor, evimizde mahsur kalıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Kars Vali Yardımcımız burada mı?

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Buradayım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Faruk Bey'le siz daha önce görüştünüz mü?

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Hayır, Sayın Bakanım, tanışmadık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Şimdi, Faruk Bey, Vali Yardımcımız burada, ilgili il müdürleri de buradalar. Sizin bu bahsettiklerinizi bundan sonra hem biz takip edeceđiz hem onlar. Tamam mı? Kimsenin bu şekilde davranmaya hakkı yok, bu konuların konuşulması dahi kabul edilemez.

Siz ne zamandan beri aktif bir dernektiniz?

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Yirmi yıl oldu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Valilikle irtibata geçmediniz mi hiç?

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Biz çok valiyle görüştük.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Ama Vali Yardımcımızla görüşmemişsiniz, o burada çünkü.

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Görüşmedim, hayır, gitmiyorum çünkü Vali Yardımcısının yerine çıkabilmek için asansör tekerlekli sandalyemize uygun deđil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - O sizin yerinize gelir o zaman. Derneđinizin mekânı var mı?

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Var efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Tamam.

Vali Yardımcımız Şeyma Hanım burada, tamam mı? Siz biraz sonra da görüşün, bu görüşmeden çıkacak sonuçları da biz toplantı bitmeden buradaki hazırınla paylaşalım.

Teşekkür ediyoruz Faruk Bey.

KARS DOLUNAY DERNEĐİ BAŞKANI FARUK OCAK - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Evet, Kars Engelli Öğrencileri Koruma ve Yaşatma Derneđi Başkanı Pervin Ulusoy...

Pervin Hanım, buyurun.

KARS ENGELLİ ÖĞRENCİLERİ KORUMA VE YAŞATMA DERNEĐİ BAŞKANI PERVİN ULUSOY - Merhaba Sayın Bakanım.

Bizi bu Komisyona davet ettiđiniz için öncelikle çok teşekkür ederim. Derneđimizin kuruluş tarihi 2001, yirmi dört yıllık bir dernek. Dernek Başkanlığına ben yeni geldim, özel eğitimde ücretli öğretmenlik yapıyorum ve sorunlar çok büyük. Özellikle empati kurma duygumuz yok, çocuklarla ya da özel bireylerle empati kuramıyoruz. 3 Aralık için bir program hazırladım, anneler ve çocuklar için bir atölye çalışması, ebru çalışması yaptık biz çocuklarımızla. Yine, gençlik merkezimizle iletişime geçerek Damla Gönüllülerle çocuklarımıza yönelik bir farkındalık programı hazırladık. Burada Canan Hanım da siz gelmeden önce bahsetti, bütün yük annelerde. Veli ziyaretlerine gittiğimizde babaları göremiyoruz. Özellikle istiyorum, babalar bir bahaneyle evlerden kaçıyor, babaları hiç dâhil edemiyoruz. Vatandaşlarımıza empati kurmayı öğretmeliyiz çünkü biz sağlıklıyız ama diđer vatandaş ne hissediyor, nasıl davranıyor; bilmiyoruz, o yüzden ön yargıyla yaklaşıyoruz hep.

Bir de benim istediđim bir şey var: Her engelli bireyin kendisini öz güvenli hissedebilmesi için belli bir miktar maaş alması. Ailesinin sosyal ya da ekonomik durumu ne olursa olsun, en azından kendi öz bakımını giderebilmeli ve kendini güvende hissetmeli.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĐLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Sizin hem valilikle hem diđer kurumlarla diyalođunuz iyi deđil mi? Bir diyalođunuz var.

KARS ENGELLİ ÖĞRENCİLERİ KORUMA VE YAŞATMA DERNEĐİ BAŞKANI PERVİN ULUSOY - Evet var, hepsi yanımızda, destek oluyorlar, diyalođumuz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu diyalogları güçlendirmemiz lazım. Mesela, Faruk Bey'in diyalogunun olmaması açıkçası üzücü, onu da biz tesis edelim.

Teşekkür ediyorum.

MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Ahmet Altun...

Evet, Ahmet Bey...

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU KARS TEMSİLCİSİ AHMET ALTUN - Kıymetli Bakanım, Değerli Komisyon; Engelli bireylerin sorunlarını Araştırma Komisyonunun faaliyetlerini kıymetli bulup destekliyoruz. MEMUR-SEN olarak 2025 yılında kamuda çalışan engelli bireylerin sorunlarıyla alakalı bir çalışma hazırladık biz de. Biz özellikle kamuda çalışan engelli bireylerin problemleri üzerinde daha fazla duruyoruz, kamuda istihdam oranının artırılmasının gerektiğini düşünüyoruz.

Bölgemiz zor bir bölge. Bırakın engelli bireyleri, sağlıklı bireylerin bile yani özellikle kış şartlarında zorlandığı bir bölge ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarındaki bu engelli rampaları, engelli asansörleri mevzuata uygun olarak yapılmış fakat birtakım yani hani bireylerin gerçek hayatta buralara, bu kurumlara ulaşmada zorluklarla karşılaştıklarını biz görüyoruz. Bir de...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları, sorun yaşadığınız süreçlerle ilgili durumları...

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU KARS TEMSİLCİSİ AHMET ALTUN - İlgililere iletiyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İletiyorsunuz. Takip ediyor musunuz çözülüp çözülmediğini?

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU KARS TEMSİLCİSİ AHMET ALTUN - Takip ediyoruz fakat şöyle bir durum var: Yani hani bu projeler oluşturulurken bununla alakalı sıkıntılar ortaya çıkıyor. Örneğin, burası, bu bölgeler kış memleketi. Bu bölgelerde engelli rampaları kuzey cephelere konulduğunda, kışın işte oralarda buzlanma, karlanma vesaire ya da kar düşme riskleri oluyor. Özellikle yani yerelden ziyade geneldeki işte bu projeler oluşturulurken buna dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Engelli bireylerin eğitimlerine uygun işlerde çalıştırılması gerektiğini düşünüyoruz. Yani kamu kurum ve kuruluşlarına gittiğimiz zaman özellikle fiziksel engeli olanların temizlik hizmetlerinde çalıştırıldığını gördüğümüzde zaten yani hani fiziksel bir engeli var, ayrıyeten bu işi yapması da zor oluyor. Bundan dolayı yani hani eğitimlerine uygun ya da fiziksel şartlarına uygun işlerde çalıştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Engellilere uygun özel alanların kamuda da yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin, görme engellilerle alakalı, işitme engellilerle alakalı özel alanlar oluşturulması gerektiği kanaatindeyiz. Hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle engelli bireylerle ilgili yani genel olarak tabii ki kurumlar hizmet içi eğitim faaliyetlerini gerçekleştiriyorlar fakat engelli bireylerle alakalı özel bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de teşekkür ediyoruz ama yaşanan sorunların yerelde çözülmesi adına sizin de hem valilik hem yerel yönetimler, belediyeler hem kamu kurumlarını sıkı takip yapmanız lazım. Bu da çok ama çok kıymetli yani talebi bildirmek değil, talebi sonuçlanana kadar takip etmek hepimizin görevi.

Evet, Erzurum Altınokta Görme Engelliler Derneği Başkanı Alper Tanyeli, aynı zamanda Palandöken Görme Engelliler Spor Kulübü Başkanı.

Evet, Alper Bey, buyurun.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; hepiniz hoş geldiniz.

Böyle bir toplantıda yer almaktan dolayı Altınokta Körler Derneği adına, Palandöken Engelliler Spor Kulübü adına teşekkür ediyorum sizlere.

Sayın Bakanım, ben de doğuştan görme engelliyim, yüzde 10 görmem var. Kendim Millî Eğitimin bir kurumunda müdür yardımcısı olarak Tortum'da çalışıyorum. Hani bunları, bu bilgileri neden verdim? Şöyle ki aslında ben görme engelliler okullarında büyüdüm, doğuştan görme engelliyim, Braille yazıyla eğitim aldım; işin içinden geliyoruz hani mutfağından geliyoruz. Siz şu ana kadar bu tarz sorunları birçok kez duymuşsunuzdur ama ben yine de dile getirip en azından Erzurum'daki engelli kardeşlerime olan görevimi de yapmak adına birkaç sorundan bahsetmek istiyorum ilkesel olarak.

Öncelikle EKPSS'de son birkaç sınavdır ve son atamalarda gerçek engellilerin -yani bunu açıklayacağım birazdan- atanmadığını görüyoruz. Bizim kulübümüzde 50'nin üstünde lisanslı sporcu var, bunların çoğu da 15-25 yaş arası, bunların çoğu üniversitede okuyor, aynı zamanda Görme Engelliler Spor Federasyonu'nun alt branşlarında kulüp olarak da Millî Takımlarda da çocuklarımız yer alıyor. Bu arkadaşların ben size ilettiklerini ileteceğim açıkçası. EKPSS'de gerçek engelli arkadaşlarımız atanamıyor. Nasıl? Mesela, bir örnekle daha netleştirmeye çalışacağım. Arkadaşımızın birisinin bir gözü görmüyor. Normalde bir gözü görmeyen bir kişiye yüzde 30-32 rapor verilir. Bu arkadaşımız gidiyor, işte, bir şekilde dizinden, başından, kulağından, bir yerlerden bir yüzde 10 daha rapor alıyor, yüzde 40'a ulaşıyor. Yüzde 40'a ulaşması demek kişinin resmen yani yasal olarak yasal engelli statüsüne geçmesi anlamına geliyor. Şimdi, bu kişinin gözü görüyor aslında çünkü ehliyeti var mesela, diğer gözü tam gördüğü zaman ehliyet bile veriliyor. Normalde engelli statüsünde ama herhangi bir engellilikten kaynaklı dezavantaj yaşamıyor. İşte, otobüslere rahat binebiliyor, matematik çözerken soruları rahat okuyabiliyor, herhangi bir teknolojik destek almadan sağlıklı bir insanın yaşadığı gibi yaşıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok örnek var mı böyle?

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Çok var Sayın Bakanım.

Yani bu kişi de sınava girdiği zaman çok yüksek puan alıyor. Benim şimdi doğuştan yüzde 100 görme engelli Muhammet diye bir üyem var, Yunus diye bir sporcum var; yıllardır EKPSS'ye giriyorlar. Çocuklar zaten temel matematik, biliyorsunuz, matematik genelde soyuttur... İlla herkes bir yaşam mucizesi oluşturup bir başarı hikâyesi yazmak zorunda değil ama bu arkadaşlarım yıllardır atanamıyor. Neden? 75 alıyor, 77 alıyor, aslında bu puanlar bile onlar açısından çok iyi ama -bu dediğimi lütfen kimse üstüne

alınmasın, ben sadece örneklendirmek adına söylüyorum- atıyorum, bir diyaliz hastası arkadaşım, şeker hastası arkadaşım ya da herhangi bir...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Alper Bey, bu konu çok önemli. Bu konuyla ilgili şimdi Hukuk Müşavirimiz Coşkun Bey'i çağırdım ben, o sizinle bizzat görüşecek. Bu konuyu biraz daha somut bir şekilde sizden almamız lazım. Tamam mı? Bunun üstüne gidelim.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Sayın Bakanım, çünkü bu çok kangren olmuş bir konu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani sizinle bu konuyla ilgili temasımıza devam edelim.

Diğer konuya geçelim şimdi.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Kesinlikle. Çok teşekkür ediyorum duyarlılığınız için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - İkinci konu da bu zaten sizin önünüze sürekli gelmiştir Sayın Bakanım. Yine, ben bizim çocuklardan gelenleri size aktarıyorum yani inanın kendi düşüncelerim de değil kendi düşüncelerimi de katıyorum ama... Şöyle ki bu arkadaşlarımız engelli maaşı ödenirken, en azından maaş ödenirken, kendi gelirleri hesaba katılsın istiyorlar. Aile gelirleri hesaba katıldığında...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu, gündemimizde. Bu konu çok geldi.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Bunun dile getirildiğini zaten biliyordum ama ben de dile getirmek istedim.

Üçüncü olarak -yine, bu da gündeminize gelmiştir ama- Sayın Bakanım, şimdi engelli kişiler araç alıyor, çok güzel bir imkân, özellikle fiziksel engelli arkadaşlarımıza hayatta olmazsa olmaz, ben de gözümle de şahit oldum, hayatta olmazsa olmaz şeylerden bir tanesi ama biz görme engelliler için teknolojiye ulaşmak, erişilebilirlik anlamında -hani hayatta her alanda erişilebilirlik diyoruz ya Sayın Bakanım- bize çok önemli çünkü devletimizin her türlü sitesi, her türlü uygulaması artık bizlere göre yapılıyor. Ben bundan dolayı ilgili kişilere de çok teşekkür ediyorum ama teknolojiye ulaşamadığımız zaman bunun anlamı kalmıyor inanın yani o yüzden ben araçlarda yapılan indirimin en azından engellilere teknolojik alet alımında -gerek bilgisayar gerek akıllı telefon- belli bir avantaj sağlanmasının en azından görme engelliler adına inanın birçok konuda yine avantaj sağlayacağını düşünüyorum.

Son olarak da bizim bir kulübümüz var, Erzurum'da faaliyet yürütüyoruz, birçok çocuk da buradan hayatını açıkçası hedef hâline getirmiş durumda. Ben kulüplerin gerek bakanlık düzeyinde gerek il düzeyinde daha fazla desteklenmesini talep ediyorum çünkü engellilere, görme engellilere spor yaptırmak gerçekten çok pahalı bir alan çünkü her şeyi özel. Atıyorum, siz bir futbol topunu bile marketten çok rahat, uygun fiyatlara alıyorsunuz ama bizim bir "goalball" topumuz var, tanesi 5-10 bin lira. İşte, malzemelerimizin hepsi biraz daha bu alanda yaygın olmadığı için erişimimiz çok zor. Ben ilimiz adına da değerli yetkililerden bunları talep ediyorum açıkçası.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Alper Bey, teşekkür ediyoruz katkılarınız için.

İlk konu çok ama çok daha kritik, diğerleri zaten gündemimizde, o yüzden ilk konuyu, Coşkun Bey şimdi geliyor size, o konuyu bir müzakere edelim.

Teşekkür ediyoruz.

Evet, Erzurum Zihinsel Özürlüler Derneği Başkanı Şaban Hepekbiç, burada mı? Yerine Mehmet Tanrıbil varmış.

Buyurun Mehmet Bey.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET TANRIBİL - Sayın Bakanım, Sayın Komisyon üyeleri; sizlere çok çok teşekkür ederim.

Benim de konum şu: Biz Zihinsel Engelliler Derneği olarak çocuklarımızın çoğunlukla zihinsel engelli olduğundan dolayı biz heyet raporlarına karşı çok muzdarıbiz. Özellikle iki yıllık, bir yıllık heyet raporu verildiğinde o engelli çocuğun tekrar düzeleceğine imkân yok zaten. Bu iki yıllık değil de sürekli olsa daha iyi olmaz mı Bakanım? Benim konum da buydu Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Bu rapor konusu tabii gündemimizde olan bir konu, özellikle Sağlık Bakanlığıyla bu konuyu çalışıyoruz. Burada daha pratik bir sonuç planlıyoruz, ilgili kurum, kuruluşlar, gerekirse kanuni düzenleme; bir bakacağız ona inşallah.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET TANRIBİL - Çok teşekkür ederim, sağ olun Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önemli bir konu, önemli bir sorun var orada, onu tespit ettik.

Evet, Türkiye Sakatlar Derneği Erzurum Şubesi Sadullah Efe. Nerede Sadullah Bey?

Buyurun.

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI SADULLAH EFE - Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, ilimize Erzurum dışından gelen çok değerli misafirler; öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

Sözlerime başlarken Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bu araştırma komisyonunun kurulması devletimizin engelli vatandaşlarını görme ve anlama iradesinin en somut tecellisi olarak sizleri selamlıyorum.

Ağır kış şartlarının hüküm sürdüğü, erişim şartlarının zorluğuna sizlerin de şahitlik edeceği bugün de kadim şehrimize hepiniz tekrar hoş geldiniz.

Burada bulunuş amacımız, devletimizin bugüne kadar sunduğu imkânları veya sosyal hizmetleri tartışmaya açmak değildir; bilakis, bu değerli hizmetlerin sahadaki aksayan yönlerini tespit etmek, mevzuatların içeriği ile uygulamaların sıkıntılarını, görünmez boşlukları birlikte doldurmaktır.

Sayın Bakanım, kıymetli hazırun; engellilik sadece bir yardım veya lütuf konusu değil, en temel insan hakkı ve meselesidir. Engelli birey, devletin sunduğu hizmetin nesnesi değil, onurlu bir yaşamın öznesidir. Bu Komisyonu sadece eksikliklerin listelendiği bir yer değil engelli bireyin varoluşsal haklarını yani eğitimden istihdama, sosyal hayattan karar alma süreçlerine kadar her alanda tam ve eşit katılımının aksayan yönlerini tesis edecek bir iradenin varlığı olarak görüyoruz.

Sayın Bakanım, sözlerime başlarken bu girişten sonra, fiilî olarak bulunduğum kendi görevimden de bahsetmek istiyorum. Türkiye Sakatlar Derneği Erzurum Şube Başkanımı, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Yönetim Kurulu üyesiyim, Erzurum Kent Konseyi Engelliler Meclisi Başkanımı ve yine, Erzurum'da İl İnsan Hakları Kurulu üyesi, erişilebilir komisyon üyesi ve İl İstihdam Kurulu üyesi olarak, engellilerin birçok sorununu bire bir yaşayan birisi olarak bir rapor hazırladım. Eğer vaktimiz müsaitse arz etmek isterim yoksa kısa kısa değinmek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Rapora dair, özellikle biz bir raporu alalım sizden yazılı olarak.

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI SADULLAH EFE - Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Özet olarak raporla ilgili söyleyeceğiniz bir şey varsa onu da ifade ederseniz seviniriz.

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI SADULLAH EFE - Tamam Bakanım, ben raporu hazırladım Komisyon üyelerine göre, sayısına göre. Hatta dediler ki: "Böyle bir uygulamamız yok." O yüzden şey yaptım. Arkadaşlar size birazdan iletirler.

Ben şimdi Erzurum'a özel birkaç konuya değinmek istiyorum, raporum zaten size arz edilecek. Efendim, Erzurum'un, tabii, dezavantajları da var, avantajları da var. Dezavantajlarından bahsedecek olursak, öncelikle, tabii, bizim elimizde olan bir şey değil ama olumsuz hava koşulları Erzurum'da engelli yaşamının zorluğunu ikiye katlayan bir olay ama biz buna rağmen Erzurum'un en büyük şansının da yerelde ve genelde Hükümetimizin temsilcilerinin Erzurum'un kadim ismine yakışır şekilde insan odaklı hizmet anlayışını öne almaları ve uygulamada buna öncü olmalarını gösterebiliriz.

Sayın Belediye Başkanımızın arzında da ifade ettiği birçok hizmetin yanında özellikle bu akülü araç bakım ünitesi bizim için hayati bir önem arz ediyor. Türkiye Sakatlar Derneği ortopedik engellilere hitap eden bir dernek olduğu için yılın belirli aylarında 2-3 kez toplantılar yapıyoruz ve ortopedik engelliler, bildiğiniz gibi, çoğunlukla tekerlekli sandalye kullanan bireylerden oluşuyor. Bu akülü araca benzer şekilde Türkiye'de hizmet veren birimler oluştu ama Erzurum çok farklı çünkü Erzurum ne mekaniğine bakıyor ne elektroniğine bakıyor ne gelir durumuna bakıyor, herkese hatta çoğu zaman çevre illerden gelen talepleri de dikkate alarak bir hizmet veriyor. Söz konusu hizmet yerinin risk taşıdığı gerekçesiyle Sayın Başkanımıza bir durum ilettik. Bunu bir bağımsız bölüm olarak, bölümlerde ayrıca kendilerine ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Yine, Palandöken Belediyemizin 2013 yılında -ilk olma özelliği dolayısıyla söylüyorum, belki şimdi çok yaygınlaştı- engelsiz yaşam alanları anlamında SODES kapsamında hizmete sunmuş olduğu bir parkımız var. Bu park olduktan sonra diğer yaşam alanları da buna benzer şekilde engelli bireylerin erişimine uygun hâle getirildi.

Burada bir iki konuyu daha arz etmek istiyorum. Bu yıl içerisinde biz iki önemli konu, engelli bireylere el uzatan çalışma yaptık. Birinde, Büyükşehir Belediyemizin Engelli Şube Müdürlüğü iş birliğiyle, Kent Konseyi Engelli Meclisi ve Türkiye Sakatlar Derneği Erzurum Şubesi olarak ramazan ayında 60 engelli bireyi iş yerinde ve evinde ziyaret etmek suretiyle devlet ile sivil toplum örgütünü onların yanına götürdük, ayağına götürdük.

İkincisi de yine, Türkiye Sakatlar Derneği Erzurum Şubesi olarak "Arzuhâl Günleri" diye bir kahvaltı etkinliği düzenledik. Kahvaltı etkinliğimizin her birinde bir onur konuğumuz oldu. Şu anda onur duyuyorum sizlerin yanında olmalarından dolayı da. Sayın Valimiz, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımız, Palandöken ve Yakutiye İlçe Belediye Başkanlarımız her bir kahvaltının birer onur konuğuydular, şereflendirdiler; kendilerine teşekkür ediyorum. Burada önemli olan, devlet ile engelli, sorunun sahibi ile çözümün muhatabını bir araya getirdik. Ben burada bu örneklerin çoğaltılmasını öneriyorum.

Bir de şunu arz etmek istiyorum Sayın Valim de buradayken: Malumunuz, bu olumsuz hava koşullarında okulların tatil edilmesi gibi durumlar söz konusu ama okulların tatil edilmesi biraz teknik bir şey; Valiliğimizin hassasiyetleri var, bölgesel hassasiyetler var. Böyle her kar yağdığında Erzurum'da okulları tatil etmeye kalksak üç ay, beş ay olur ama ben burada kurum amirlerimizden istirham ediyorum, özellikle ortopedik engelli bireylerin, tekerlekli sandalye, koltuk değneği ve benzeri kullanan bireyleri, çalışanları dikkate alarak... Bakın, ben bugün burada girerken kapının ağzında arabadan indim 2 metre falan vardı karlı zemin, oğlum ile bir yardımcı arkadaş destek oldular, bana koltuk değneği olarak havadan kaldırmak suretiyle getirdiler. O yüzden kardan yürümek zordur eğer engelli olursan. Ben bu sözlerimi daha fazla uzatıp zamanınızı almak istemiyorum.

Tekrar hoş geldiniz, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sadullah Bey, biz teşekkür ediyoruz. Raporunuzu da arkadaşlarımıza iletirseniz çok mutlu oluruz.

Sağ olun.

Evet, Erzurum Palandöken Otizm Derneği Başkanı Nazan Yaşarbaş.

Buyurun.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Çok kıymetli hazırun, öncelikle dadaşlar diyarı Erzurum'a hoş geldiniz.

Türkiye Otizm Meclisi Yönetim Kurulu Üyesi, Erzurum Palandöken Otizm Derneği, Otizm Spor Kulübü Başkanımı. 2014 yılında derneğimizi kurduk ve iki yıldır da Otizm Spor Kulübümüzü kurmuş bulunmaktayız.

Sayın Bakanım, bir ay önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araya geldik ve komisyon raporumuzu da sizlere bizzat iletmiştik. Erzurum'da 3 konumuzu ben burada dile getirmek istiyorum. Öncelikle Erzurum olarak çok şanslı bir şehirdeyiz; çok Kıymetli Valimiz, Belediye Başkanımız ve il yönetim müdürlerimiz gerçekten bu konularda çok hassaslar ve kendilerine de çok teşekkür ediyorum.

Erzurum'da ruh, sinir hastalıkları bölümünde yetişkinlere Erzurum'da tüm hastanelerimizde açılmasını talep ediyoruz. Özel Eğitim Meslek Lisemizde kontenjanımız sınırlı olduğu için 50 öğrencimiz sırada beklemekte.

Bir de...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O kontenjanı artırma imkânımız yok mu? Millî Eğitim Müdürümüz burada mı?

ERZURUM İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ SÜLEYMAN EKİCİ - Buradayım efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl artıracanız onu, var mı bir plan?

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Yani okul küçük geldiği için Müdürüm, hatta sizinle de randevumuzu almıştık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Okulu büyüteceğiz o zaman. Vali Bey burada, Büyükşehir Belediye Başkanımız burada çünkü bu çok önemli bir hizmet mesleki eğitim ve istihdam, sürdürülebilir bir çalışma. Madem talep var, 50 kişi mi var sırada?

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Evet, 50 öğrencimiz bekliyor ki sırada bekleyen, isim yazılmayan da öğrencilerimiz mevcut.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bununla ilgili stratejik bir adım atabilir miyiz?

ERZURUM VALİSİ MUSTAFA ÇİFTÇİ - Bir değerlendirelim bu konuyu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tüm yetkililer burada, inanıyorum ki buradan güzel bir başlangıç hasıl olur.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - İnşallah.

Sayın Bakanım, bir de Aile ve Sosyal Hizmetler...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hastanedeki durumu da Sağlık Müdürümüz, onun prosedürü...

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Çalışalım Sayın Bakanım.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Ondan da talep aldık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onu da tabii ki Valimizle birlikte, Milletvekilimiz Fatma Hanım da burada, onu da takip ederiz.

Teşekkür ediyoruz.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Bir de Sayın Bakanım, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında ve Büyükşehir Belediyemizin engelli kartları var.

Bir üçüncü olarak da hastane girişlerinde özel gereksinimli olan çocuklarımıza bir kimlik verilip acillerde ve polikliniklerde ne kadar "engelli" dememize rağmen gerçekten çok büyük sorunlar yaşıyoruz. Ki ben oğlumu hastaneye götürdüğüm takdirde fazla beklediği andan itibaren öfke ve kriz nöbeti geçiriyor. Bu yüzden de bir öncelik de isteyemiyoruz, istediğimiz takdirde de "E, siz engellisiniz ne yapalım, her şey size mi?" deniliyor, bunun da Sağlık Bakanlığımızın bünyesinde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aslında orada öyle bir durum söz konusu değil, oradaki kişinin hatası o. Onu söyleyen kişi yanlış yapıyor, ona müsaade etmemek lazım.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Doktorlarımız da hemen beyaz barkoda basıp güvenlikleri de çağırabiliyorlar, ki bu konuları da biz dile getirdik Sayın Valim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bununla ilgili yanlış yapan varsa zaten gereken karşılığını alır ama hastanelerde engelli, özellikle bahsetmiş olduğunuz derecede hassasiyeti olan vatandaşlarımız için bir öncelik söz konusu. Onu biz başka illerde de konuştuk ama bu yanlış uygulamalar varsa da bunlarla ilgili gereğini yapmak lazım.

ERZURUM PALANDÖKEN OTİZM DERNEĞİ BAŞKANI NAZAN YAŞARBAŞ - Bir de Sayın Valim, Büyükşehir Belediye Başkanım; sizlerden bir istihdam olacak. Çok güzel merkezlerimiz açılıyor, kafelerimiz açılıyor. Yalnız orta ve ağır düzeyde olan çocuklarımız evlerde, dışarıya çıkamıyorlar; bu konuda sizlerden hassasiyetlerinizi bekliyorum. Şu andaki birimlerimize hafif düzeydeki öğrencilerimiz katılıyor, orta ve ağır düzeyde hiç dışarıya çıkamayan çocuklarımızı da lütfen sosyalleştirelim ve topluma kazandıralım.

Saygılarımı diliyorum, tekrar hoş geldiniz. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu orta ve ağır düzey geçtiğimiz gün Kocaeli'de de gündeme geldi. Onunla ilgili Komisyon olarak ayrı bir çalışma yapmamız gerekiyor ilgili kurumlarla, kuruluşlarla; o, apayrı bir başlık, onun farkındayız. Onunla birlikte Erzurum özelindeki hastanelerle ilgili hem Sayın Valim, Sağlık Müdürümüz bu konuyla ilgili bir şey söyleyecek mi?

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Sayın Bakanım, değerli komisyon üyeleri; hepiniz hoş geldiniz, saygılar sunuyorum.

Sayın Bakanım, hastanelerimize biz, özellikle şehir hastanesi... Sayın Bakanım, şehir hastanesinde engelli bireylerimiz için, aynı zamanda şehit yakını ve gazilerimiz için özel bir birim kurduk. Bu birimin sadece, bildiğim kadarıyla, ilk kurduğumuz zaman GATA'da bir örneği vardı, onun örneğini alarak yaklaşık üç yıldır da hizmette. Yani orada bütün yönlendirmeyi veya bir problem olduğu zaman engelli vatandaşlarımız veya gazi ve şehit yakınlarımızın, onların sorunlarını daha yakın takip edip çözebilmek için... Hatta orada çalışan bir arkadaşımızın kendisi de engelli hani empati kurabilmesi açısından.

Diğer hususlara da Sayın Bakanım, bakalım, elbette, şimdi, engelli vatandaşlarımızın önceliği var hele hanımefendinin bahsettiği hastaların daha da önceliği var. Yani bireysel hadiseler, biliyorsunuz, insanların olduğu yerde oluyor. Biz gerekli önlemlerimizi alırız Sayın Valimizin öncülüğünde, ne gerekiyorsa, bize ne düşüyorsa hepsini yapmaya hazırız inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Dilek Hanım var, sanatçı; az önce sergiyi gezdik, kendisine teşekkür ediyoruz emekleri için, gayretleri için.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK ÇİMEN - Hepinize hoş geldiniz diyorum.

Ben öncelikle şehrimle gurur duyan bir insanım. Yirmi sekiz yıldır engelliyim. Yirmi yıl yürüdüm, hiçbir sıkıntı yaşamadım, o zaman da engellilerle ilgili empati yapabilen bir insandım; şimdi engelli bir birey olarak bunu çok daha iyi yaşayıp anlayan bir insanım. Benim yürüdüğüm dönemde engelli bireylerin evde saklandığı, ailelerin çocuklarından utandığı, saklandığı bir dönemdi ama şimdi kızların okumasının yasak olduğu bir dönemden kalkıp da okumayı, okulu bitirmiş, fotoğraf üzerine bir eğitim almış, onunla ilgili çalışmalar yapabilmiş, sergiler yapabilmiş, bunu insanlara sunabilmiş ve bununla gurur duyan bir insan olarak öncelikle bana bu imkânları sağlayan herkese çok teşekkür ediyorum, aileme çok teşekkür ediyorum, memleketimin insanlarına çok teşekkür ediyorum.

Ben bugün şikâyetten, bir şeyler istemekten ziyade burada yapılan güzellikleri, onları yaşatanlara, sizlere çok teşekkür ediyorum. Eksiklerimiz elbette var, her zaman olacak. Benim buraya bugün gelmem büyük, zor şartlarla oldu ama sonuçta geldim.

Engel diye bir şeyin olmadığını, engelin aslında fiziksel değil, zihinsel değil, kişisel insanların yarattığını engelli bir birey olduktan sonra çok daha iyi anladım. Benim dileğim, talebim daha fazla insanlardan, şöyle ki birbirimize engel olmayalım. Dışarıda gördüğünüz insanlara çok farklı bir şeymiş gibi bakmak yerine, sizden, sizin gibi, sıcacık sadece farklılıklarını, dezavantajlarını yok etmek adına onlara yaklaşmak, o güzellikle gelmek, bu şekilde yaklaşan insanlarla birlikte olmak istiyoruz. Gerçi ben bunlarla çok karşılaşıyorum ve dediğim gibi, şehrimle gurur duyuyorum, insanlarımla gurur duyuyorum, bir caddeye çıktığım zaman, böyle bir yerde beklediğim de "Yardıma ihtiyacınız var mı?" dendiğinde, hâlbuki yardım ihtiyacım yok, sadece orada birini bekliyorum; bu, benim için o kadar güzel bir şey ki başka ne diyebilirim ki çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

DİLEK ÇİMEN - Çok özür dilerim.

Kendi adıma da fotoğraf alanında daha başarılı olabileceğim, aldığım eğitimleri başka bireylere, engelli bireylere, sağlıklı bireylere yansıtabileceğim, yaşatabileceğim, verebileceğim bir eğitim, bir iş, bir kurum istiyorum açıkçası, onlarla birlikte olmak istiyorum. Onları anlayan biri olarak onlara eğitim vermek istiyorum, onları da fotoğrafla hayata karıştırmak istiyorum. Bu konuda da desteklerinizi bekliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bizim burada gençlik merkezimizde bu tür bir eğitim verilebilir aslında. İl Müdürlüğümüz burada mı? Dilek Hanım'la ortak bir çalışma başlatabilirsiniz.

ERZURUM İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ LEVENT ÇAKMUR - Biz hemen irtibata geçip hazırlığımızı yaparız Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Burada zaten kendisi, buradan da bunun startını vermiş olalım.

DİLEK ÇİMEN - Çok teşekkür ediyorum. Belediye Başkanımıza da ayrıca çok teşekkür ediyorum. Kendilerinin açtığı kurslardan eğitim alarak buraya kadar gelmiş biri olarak teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte şimdi siz de kurs vermeye başlayacaksınız o zaman gençlik merkezinde, hayırlı olsun.

DİLEK ÇİMEN - İnşallah, mutlu olurum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz. (Alkışlar)

Evet, Ardahan temsilciliği...

ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI MECLİS ÜYESİ CELALETİN ÇETİNKAYA - Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz? Erzurum olunca iki üç kelime...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erzurum'a daha geleceğim tekrar, tüm illeri aşama aşama bitireceğiz. Erzurum'u bitirmedik, tekrar döneceğiz. İl il, üçer dörder temsilciyle gidiyoruz.

Ardahan İl Temsilcisi Türkiye Engelliler Konfederasyonu Ayşegül Hanım, burada mısınız?

Buyurun Ayşegül Hanım.

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Merhabalar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç saatte geldiniz Ardahan'dan?

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Üç buçuk saatte geldik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İyi, sizi bitirelim de gönderelim inşallah hayırlısıyla.

Buyurun.

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Çok sağ olun.

Hepiniz hoş geldiniz.

İlk başta ben şunu söylemek istiyorum: Ben engelli bir babanın evladıyım. Benim babam yürüme engelliydi. Bu yüzden Ardahan'da ben engelliler derneğinde görev alarak başladım, sonra komisyonuna girdim, hassasiyetim bu yüzden. Ardahan'da benim babam hapis hayatı sürdü, dışarıya çıkamıyordu. Gerek iklim koşulları olsun çünkü dışarı çıktığı zaman kimsenin yardımı olmadan benim babam kesinlikle bir adım öteye dahi gidemiyordu. Babamı ben yedi sene önce kaybetmeme rağmen aradan yedi sene geçti hâlâ tekerlekli sandalye olmadan engelli bir birey iki adım bile öteye geçemiyor kış şartlarında, hiçbir şey hâlâ değişmedi yani kışın tamam, iklim koşulları sert ama bunlar temizlenmesi zor değil.

Artı olarak sosyal...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ardahan Vali Yardımcımız burada mı?

ARDAHAN VALİ YARDIMCISI MEHMET SERT - Buradayım efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, burada belediyeyle birlikte bu işi takip etmeniz lazım yani burada hanımefendinin söylediği çok kıymetli bir konu, özellikle bölgesel anlamda kış şartları burada çok daha farklı. Biz Kocaeli'deydik en son burada çok daha farklı talepler geliyor, sorunlar geliyor.

Siz bu konuları yerel yöneticilerle konuşuyor musunuz Ayşegül Hanım?

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Daha önce bu konuda biz belediyelere başvuru yapmıştık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediye Başkan Yardımcısı gelmemiş zaten, o rahatsızmış galiba. Kim var Belediyeden?

ARDAHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRÜ EROL ÖZER - Ben varım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bu çok önemli bir konu, özellikle iki üç aylık süreçte belediyenin, yerel yönetimin, ilgili kurumların seferber olması lazım, bunu konuşmamamız lazım.

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Yani derneğimizin olduğu dönem başvuru yapmıştık ama...

ARDAHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRÜ EROL ÖZER - Sayın Bakanım, öncelikle size ve Komisyona, buradaki hazırlanmış teklifler için teşekkür ederim.

Tabii ki kardeşimiz bu konuda haklı; Ardahan hakikaten dar ve zor ve bölge, kışın çok ağır, kış şartları da ağır. Bugün de aslında böyle bir toplantının böyle bir güne denk gelmesi de bizim için isabetli çünkü mağduriyetin birebir görülmesi de önemli. Bu konuyla ilgili ciddi anlamda Ardahan'da çalışmalar tabii devam ediyor yani bazı konularda engelli çocuklar parkımız falan yapılmaya devam ediyor ama biz son dönemlerde bir şeyi daha denemek istedik çünkü ben Temizlik İşleri Müdürlüğüne de belirli bir süre baktım; buz ve kar çözücü solisyon bile kullanmaya çalışıyoruz çünkü bizde kar yağdığında buz vazgeçilmez oluyor, çok ciddi anlamda ağır oluyor, şartlar da ağır oluyor. Onu da bu şekilde yeni yeni çözmeye devam ediyoruz. Bunu da başlatmış olduk.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum.

Ayşegül Hanım, buyurun.

TÜRKİYE ENGELLİLER KONFEDERASYONU ARDAHAN İL TEMSİLCİSİ AYŞEGÜL SOLMAZ - Artı olarak Ardahan'da, kendi memleketim adına şöyle bir sorunuz oluyor: Engelliler şu şekilde şey, sosyokültürel olarak herhangi bir şey ben göremedim. Yani engellileri geçtim, engelsiz bireyler için de hani yeni yeni bir şeyler yapılıyor. Yani o konuda bile Ardahan çok sıkıntı yaşıyor, bunun da çözülmesi bir an önce gerekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

İl Aile Müdürlüğünüz var mı?

ARDAHAN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MAHMUT ÇETİNKAYA - Burada.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl engelli oranımız, sayılarımız?

ARDAHAN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MAHMUT ÇETİNKAYA - Sayın Bakanım, saygılarımı sunuyorum. Engelli oranı bizim nüfusumuzun büyük bir oranına tekabül ediyor. 91 bin nüfusumuz var, 16.300 civarında bir engellimiz

var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Fiziksel engelli sayımız var mı elimizde?

ARDAHAN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MAHMUT ÇETİNKAYA - Fiziksel engelli sayımız yok Sayın Bakanım ama genel, bizden yardım alan ve vakıftan yardım alanlara baktığımızda zihinsel engellilerin sayısı daha fazla. Tabii, Ardahan, biz az önce de yoldan gelirken de bayağı bir zorlu geldik açıkçası çünkü gerçekten şehrimiz Türkiye'nin en soğuk ve en çok kar yağışı alan yeri. Hani temizlik konusunda da herkes elinden geleni yapmaya çalışıyor ama çok da yeterli olmuyor kar yağışına uygun.

Yine, erişilebilirlik anlamında da bizim ilimiz daha yeni yeni gelişmeye çalışan bir il. Kamu binalarından bile birçoğu yıkılıp yeniden yapılıyor, belki ilerleyen süre içerisinde düzelir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum.

Tüm Ardahanlılar Engellilere Destek Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı Gülten Özdemir... Gülten Hanım, burada mısınız? Gülten Özdemir, burada, katıldı görünüyor. Yok.

Ardahan Barosu Başkanlığı, Baro Başkanı Murat Yolcu. Ardahan Baro Başkanı? O da yok. Peki.

MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Başkanı Halil Deli.

Evet, Halil Bey, buyurun.

MEMUR-SEN ARDAHAN ENGELLİLER KOMİSYONU BAŞKANI HALİL DELİ - MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Başkanı olarak öncelikle Ardahan'dan sevgi ve saygılarımı sunarım sayın katılımcılar ve Başkanım.

Efendim, şöyle: Şu an için bütün konuları, ortak düşündüklerimizi arkadaşlar dile getirdi. Benim sadece... Sağlık İl Müdürlüğünüzün de dile getirdiği Ardahan nüfusu 90 bine yakın nüfus oranına, 16 bine yakın fiziksel ve zihinsel engelli kişi sayımız var yani engelli bireyimiz var. Bunun, şu anki teknoloji çağında sağlık sektörümüzün bu düzeye gelmesinden... Araştırdığımız zaman nüfusa oranla bizim engellilik oranımız daha yüksek. Bununla ilgili bir çalışma yapılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, İl Müdürlüğümüzle siz irtibat hâlindesiniz değil mi bu konularla ilgili?

MEMUR-SEN ARDAHAN ENGELLİLER KOMİSYONU BAŞKANI HALİL DELİ - Yani şu anda irtibat hâlinde değiliz, zaten benim de ortak düşüncem buydu. Ben de bir özel gereksinimli babası olarak yani kendim de engelliyim.

İlimizdeki bir problemi daha dile getirmek istiyorum. İşaret dili öğretmenimiz veyahut da dil terapisi öğretmenlerimiz yeterli sayıda değil. Mesela dil terapisi öğretmenimiz yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Müdürü burada mı?

Buyurun.

ARDAHAN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ YUSUF UZANTI - Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; saygılarımı sunuyorum.

Bizim ilimiz olarak özel rehabilitasyon merkezlerimizde -Halil Bey aynı zamanda bizim personelimizdir Sayın Bakanım- maalesef il genelinde bu anlamda öğretmen yetersizliği var. Bu, kamu öğretmeni değil, özel rehabilitasyon merkezlerinde çalışması gereken öğretmenler. Yeterli sayının olmaması münasebetiyle de maalesef çok fazla istihdam ortamı olmaması, bu sebeple de büyük şehirlere daha ziyade gidiyorlar; bunun sıkıntısını maalesef yaşıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, tabii, onu o zaman Millî Eğitimle biz de görüşeceğiz Komisyon olarak, notlarımızı alıyoruz.

ARDAHAN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ YUSUF UZANTI - Bizim yapabileceğimiz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizin yapabileceğiniz Ankara'yla bunları daha sıkı takip, tamam mı?

ARDAHAN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ YUSUF UZANTI - Saygılar efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Evet, Ardahan'dan başka söz almak isteyen var mı? Ardahan'dan, kamu kurumlarından... Yoksa Ardahan'a teşekkür ediyoruz. Yolunuz uzun, sizi gönderebiliriz. İrtibatta olalım; sorunlarla ilgili, konularla ilgili, çözümlerle ilgili çalışmaya devam edelim inşallah.

Evet, Ağrı SAĞLIK-SEN Sendikası'ndan sendika temsilcisi Nimet Yıldırım, burada mı? Nimet Hanım burada mı? Yok.

Peki, Ağrı Eğitimciler Birliği Sendikası'ndan Abdurrahman Aslan burada mı? O da yok, peki.

Ağrı MEMUR-SEN Engelliler Komisyonundan Fevzi Mağan. Burada mı Fevzi Bey?

Buyurun.

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU AĞRI İL TEMSİLCİSİ FEVZİ MAĞAN - Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri; böyle bir toplantıyı tertip ettiğiniz için size teşekkür ediyorum ancak ben Ağrı MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Başkanı değilim, Ağrı MEMUR-SEN il temsilcisiyim.

Ağrı'yla alakalı şunu söylemek istiyorum efendim: Yani bu toplantıyı bölge toplantısının dışında keşke illerde de bu gibi toplantılar bir komisyon heyeti gönderip...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Keşke vakit olsa da onun için... Malum, Komisyonumuzun süresi sınırlı. O yüzden, bölgelerde toplantı yaparak herkesi dinlemeye gayret gösteriyoruz ama il olarak bize her zaman erişme noktasında kapımız açık, onu da ifade edeyim.

Buyurun.

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU AĞRI İL TEMSİLCİSİ FEVZİ MAĞAN - Eyvallah.

Yani ilimiz şu anda hava şartları bakımından zor şartlarda olan bir ilimizdir. Ben şu anda toplu taşımada Ağrı'da özellikle engellerle alakalı pek bir vurgu görmüyorum. Onun için diyorum yani ilde yapsaydık belki daha güzel olurdu diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tekrar söylüyorum Fevzi Bey, ille ilgili sorunlar varsa bize onları iletin, siz onun için buradasınız; ilde yapmak ayrı konu. Var mı Ağrı'yla ilgili ileteceğiniz bir şey?

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU AĞRI İL TEMSİLCİSİ FEVZİ MAĞAN - Yani onun dosyasını size iletiriz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yanınızda mı dosya?

MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU AĞRI İL TEMSİLCİSİ FEVZİ MAĞAN - Yok, yanımda değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kapımız her zaman açık; ile geliriz, gelemeyiz, o ayrı konu, bölge olarak buradayız. Diğer iller hazırlıklı geldiler, sizden de bu anlamda hazırlık bekliyoruz. Ağrı'yı sizin pencerenizden, hem sizden hem Ağrı'yı temsil eden diğer sivil toplum örgütleri olsun, kamu kurumları olsun onlardan ne sorun var, ne talep var bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Evet, Ağrı Sosyal Hizmetler İl Müdü'nden dinleyelim Ağrı'daki süreci. Burada mı İl Müdü'ünüz?

AĞRI AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ERTAÇ BAKİ - Evet, buradayım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

AĞRI AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ERTAÇ BAKİ - Sayın Bakanım, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ertaç Baki, Ağrı.

Sayın Bakanım, malumunuz, hemen hemen bütün şehirlerde erişilebilir illerin erişilebilirlik anlamında eksiklikleri var. Ağrı'da ben yapısal anlamda baktığımda, eski bir şehir değil ancak her şehirde olduğu gibi yeni yapılaşma hariç diğerlerinin tamamı çarpık bir kentleşme sonucu engelli erişimine uygun binaların olmadığını görebiliyoruz. Bazı kamu kurumlarının bile engelli erişimine uygun hâle getirilebilmesi için mutlaka yıkılması gerekir ki engelli erişimine uygun hâle gelebilsin ama ben Aile ve Sosyal Hizmetler olarak veya Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yaklaşık otuz dört yıllık çalışanı olarak hafızası olduğumu düşünüyorum.

Sadece engelli evde bakımı ele almış olursak 2007 öncesinde böyle bir durumun olmadığını görürüz ve ben engelli Evde Bakım Komisyon üyesi olduğum ilklerden birisiyim. Sosyal incelemelere çıktığımız zaman insanlar kendi engellilerini gün yüzüne çıkarmaya veya topluma çıkarmaya utanırlarken şu anda Ağrı'da 3 tane özel bakım, bir tane resmî bakım ve özel bakımların tamamı tam kapasite çalışmakta yani Ağrı en uçlarda, en soğuk, fiziki veya coğrafi koşulları en ağır olan bir il olarak özel bakım merkezlerinin tamamı dolu; ruhsal ve bedensel engelli bunlar bir de yani Ağrı'ya gelebiliyorlar. Dolayısıyla yapısal anlamda ya da fiziksel koşulları uygun hâle getirmek el birliğiyle olabilecek bir şey, belediyeler yapabilir durumdalar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Belediye Başkan Yardımcısı Sevda Hanım burada mı?

Engellilerle ilgili sivil toplumdan Ağrı'dan sadece tek bir kişi gelebilmiş, malum hava şartları. O yüzden kamuyu dinleyelim. Buyurun.

AĞRI BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SEVDA İLBOĞA - Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim, değerli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bu engelli vatandaşlarımızın sosyal yaşama dâhil olmaları, kentsel yaşama dâhil olmaları noktasında sorunların yerinde tespiti, incelenmesi, bu güçlüklerin birlikte çözüme kavuşturulması için engelliler için değil de engelli bireylerle birlikte bunun masaya yatırılması ve çözüme kavuşturulması için hazırlanan bu toplantıyı çok kıymetli buluyorum, bu anlamda emeği geçen herkese de çok teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Şimdi, belediyelerimiz olarak biliyoruz, bütün belediye temsilcilerimiz de burada var, hepimiz ortak bir hizmet niyetindeyiz. Öncelikli kesimlerimizden biri engelli kardeşlerimiz, engelli vatandaşlarımız, diğer dezavantajlı olarak değerlendirebileceğimiz kadınlarımız, çocuklarımız, dışardaki hayvan dostlarımız, bunların hepsi bizim için öncelikli kesimler fakat bizim de tıkanıklık yaşadığımız bazı durumlar var. Nedir bunlar? Bu öncelikli hizmet kesimlerine gerekli hizmeti, kapsayıcı hizmeti götürebilmemiz için bir noktada tıkanıklıklar yaşıyoruz. Gayretimiz açık, kararlıyız, istekliyiz fakat bütçesel anlamda birtakım sıkıntılar yaşıyoruz. Yani Ağrı, biliyorsunuz, sosyoekonomik anlamda sıkıntıları çok fazla bir şehir, bu anlamda bizlere merkezî yönetimden eş güdümlü bütçe destekleri bekliyoruz ya da ilgili bakanlıklarımızın bu anlamda projelere yani bunları almamıza, bizi bu projelerden destek almamız noktasında dâhil etmelerini bekliyoruz ya da merkezî yönetimle eş güdümsel olarak eş finansman destekli projelerde birlikte yol alabiliriz, iş birlikleri yapabiliriz, yatırım destekleri alabiliriz. En temel sorunlarımızdan biri toplu taşıma. Bizim şu an 100 tane toplu taşıma aracımız var, yaklaşık 36 tanesi rampalı, engellilere, erişilebilirlik hizmetlerine uygun fakat iyi bir erişilebilirlik hizmetlerine uygun hâle getirilmesi bir bütçe istiyor ya da araç filomuzu genişletmek istiyoruz, fazlalaştırmak istiyoruz fakat diğer asli hizmetlerle birlikte bir tutam ona, bir tutam ona, bir tutum ona derken yeterli ve istediğimiz ölçüde hizmeti verememekte eleştirel yaklaşabiliriz ama bütçe sıkıntılarımız var. Bu yönlü iyileştirmeler yapılabilirse, sosyal ve kültürel anlamda, yatırımsal anlamda destek projelerine katılımımızı yani bunlara dâhil edilmemizi bekliyoruz. Valiliklerle iş birliği sağlanabilir, bakanlık düzeyinde bu tür iyileştirmeler yapılırsa seviniriz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Ağrı'dan söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Sayın Bakanım, Sayın Valim, Komisyonumuzun çok kıymetli milletvekilleri; hepinizi Ağrı ilimiz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Efendim, Ağrı ilimizde genel bir çerçeve amaçlı ben söz aldım yani engelli sayımızı, oranımızı ve yapılan hizmetlere dair bir bilgi arz etmek istedim. Nüfusumuz 499.801 kişi 2025 verileri kapsamında, engelli sayımız Sayın Bakanım 42.841 kişi yani bu nüfusumuzun yüzde 7,89'una tekabül ediyor. Ağrı İl Müdürlüğümüz de biraz önce arz ettiler, 4 adet bakımevimiz mevcut. Bunun bir tanesi kamuya, bize ait yani Aile İl Müdürlüğümüz bünyesinde ve boşluğumuz da burada Sayın Bakanım. Boşluk olmasının sebebi de bakım personelimizin yetersizliği yani bakım personeli olduğu takdirde buraları da doldurabileceğimiz kanaatindeyiz ve sırada bekleyen vatandaşlar da var açıkçası fakat bu personel alımı süreciyle alakalı bakım personeli eksikliği mevcut.

Sayın Bakanım, onun haricinde, bu Otizm Eylem Planı çerçevesinde malumunuz, Aile Bakanlığımız ve diğer bakanlıklarımızın ortak protokolü...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizdeki otizm izleme kurulunda siz mi varsınız?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Evet efendim, Başkanı benim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl otizm durumu Ağrı'da?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Sayın Bakanım, onu arz edeceğim efendim.

Biz şu an Otizm Eylem Planı çerçevesinde rutin olarak toplantılarımızı yapıyoruz. En son bu Aile Bakanlığımızın protokolü kapsamında Sağlık Bakanlığımız tarafından 81 ilde ÇÖZGEM'lerin kurulması planlanmıştı. Bu konuda da sağ olsun, İl Sağlık Müdürlüğümüzün ve Sayın Valimizin başkanlığında bu gerçekleştirildi ve 81 ilde 14'üncü olarak yani daha doğrusu 14'üncü kurulan ÇÖZGEM'i Ağrı'da kasım ayında açmış bulunuyoruz. Şu an kasım ayında 215 hastamız yani daha doğrusu engelli bireyimiz buralara başvurular. Burada dil terapisi, çocuk psikiyatrisi, çocuk bakım personeli gibi farklı branşlarda personelle burayı açmış bulunuyoruz, bu da önemli ve kıymetli Ağrı ilimizde Sayın Bakanım.

Otizmle alakalı da Aile Müdürlüğümüzün rutin olarak Kültür Turizm Müdürlüğümüzle beraber ailelerimizi rehabilite etme, çocuklarımızı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Otizm vakalarında artış süreci nasıl Ağrı'da?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Sayın Bakanım, en son Sağlık Müdürlüğümüzün verilerinde bu ÇÖZGEM'de bu ay içerisinde 40 vaka tespit edilmişti yani otizmlili birey olarak yani bizzat bizim Sağlık Müdürlüğümüz personelinin...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir ayda değil mi?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Evet Sayın Bakanım bize gelen.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önceki aya göre ya da önceki yıla göre nasıl örneğin?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Onu İl Sağlık Müdürlüğümüz daha iyi belki verebilir Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var mı onunla ilgili? Bunları çalışmamız lazım arkadaşlar. Otizm maalesef artıyor, ciddi artış var. Bununla ilgili eylem planı var, başka çalışmalar var ama her birimizin teyakkuzda olması gerekiyor illerde hangi görevde olursak olalım ve bununla ilgili durumun tespiti çok önemli. Örneğin, tamam, geçtiğimiz ay 40 kişi; geçtiğimiz yıl nasıldı mesela, bunu analiz etmek lazım. Bununla ilgili, ilgili birimlere haber vermek lazım.

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Anlaşıldı efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağlık Bakanlığıyla irtibata geçmek lazım yani bu koordinasyonları bizim sağlamamız gerekiyor. Yani kimseden bir şey beklemeden bizim öncelikli olarak, bireyler olarak yapabileceğimiz pek çok şey var, herkesi harekete geçirerek yapabileceğimiz pek çok şey var ama önce kendimizden başlayacağız bu çalışmalara.

Evet, başka bir şey var mı?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Sayın Bakanım, malumunuz, İŞKUR Genel Müdürlüğümüz tarafından engelsiz yurtlar başlatıldı iş gücü uyum programı kapsamında. Ağrı ilimizde de 35 kişi Valiliğimiz bünyesinde istihdam edildi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, o rakamları zaten daha sonra alırız.

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Son olarak Sayın Bakanım, önemli gördüğümüz bir hususu arz etmek istiyorum: Bu, özellikle gündüz bakımevleri yani engelsiz yaşam gündüz bakımevi Ağrı ilimizde de ihalesi gerçekleştirildi, sağ olsun Sayın Valimizin talepleri ve Sayın Bakanımızın talimatlarıyla.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aile Bakanlığı çatısında mı yapılacak?

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Evet efendim. 81 ilimizde de çok önemli olduğu kanaatindeyiz çünkü gündüz bakımevleri noktasında çoğu ilde eksik var bildiğimiz kadarıyla ve bu da 5 Ocakta bizim inşaatımız başlayacak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gündüz bakımevleri, mola evleri bunlar her yerde bizden çok olması gereken yapılar. Bunlara çok ihtiyaç var, her ilde var, her ilçede var bunlara ihtiyaç, anlatabiliyor muyum, o yüzden oralarda çok büyük adımlar atmamız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

AĞRI VALİ YARDIMCISI TARIK BUĞRA SEYHAN - Bizde de ocakta inşaat başlıyor.

Sağ olun Sayın Bakanım. Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ağrı'yla ilgili görüş ifade etmek isteyen var mı?

Evet, peki, o zaman Ağrı heyetini yolcu edebiliriz, yolunuz uzun, sizi tutmayalım.

Teşekkür ediyorum.

Gelelim Iğdır'a.

Iğdır'dan zaten sivil toplumdan katılım yok malum, hava şartlarından dolayı ama...

Iğdır'dan öncelikli olarak Vali Yardımcımızı dinleyelim, onları da göndereceğiz çünkü.

Teşekkür ediyorum.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Sayın Bakanım, Sayın Valim; hürmetlerimi sunuyorum kıymetli hazıruna.

Efendim, Iğdır ilinden -şu an hava şartlarından dolayı- 5 tane, 4 tane sivil toplum kuruluşumuz vardı, hepsiyle irtibata geçtik, yazılarınızı ilettik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biliyorum, onlara çok selam ediyoruz.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Başüstüne efendim, iletirim.

Ulusal sistemimizde 17.077 engellimiz mevcut efendim, bu bizim 280 bin olan nüfusumuzun yüzde 8,5'una denk gelmekte. Otizm eylem planımızda da 76 tane denetimimiz bulunmakta, Vali Yardımcısı olarak başkanlığını ben yapıyorum efendim. İlimizde 11 tane düzenlenen belgemiz var bu tutanaklarla ilgili ve otizmde gerçekleşme oranımız yüzde 88, denetim gerçekleşme oranımız. Şu an için..

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin sizde geçen ayki vaka sayısı var mı elinizde?

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Elimde yok şu an Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onları yakın takip etmemiz lazım.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Ben de emri verdiniz, takip edeceğim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Özellikle izleme kurulunun bunu günlük, haftalık, aylık, yıllık, dönemlik mutlaka takip etmesi lazım; bu çok önemli.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Başüstüne Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Özellikle aile hekimlerini bu noktada harekete geçirecek çalışmaları, koordinasyon... Burada bir alarm durumu var maalesef.

Buyurun.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Sayın Bakanım, az önce de arz ettiğim gibi, 17 bin engellimiz bulunmakta. Şu an evde sağlık hizmetinden faydalanan 2.006 vatandaşımız var; bunun 150'si otizm kaynaklı, geri kalanları fiziksel ve zihinsel engelli bölümünden faydalanmakta.

Diğer konularda da Aile İl Müdürlüğümüz de ayrıntılı veri paylaşabilir.

Başka bir arzum bulunmamakta efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

IĞDIR VALİ YARDIMCISI AHMET GÖKCECİK - Sağ olun efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, gelelim Muş'a...

Muş Bedensel Engelliler Derneği Şirin Balkaya... Burada mı? Burada görünüyor. Bedri Korkmaz da var...

Bedri Bey, buyurun.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, Bakanlık döneminizden tanırız beni; Bedensel Engelliler Spor Kulübü Başkanımı aynı zamanda. Bedensel Engelliler Derneğimiz var, Fiziksel Engelliler Derneğimiz var.

Öncelikle, bu fırsatı bize verdiğiniz için, bu anlamda engellilerin problemini dile getirme adına size teşekkür ederiz.

Biz ilimizde spor yaptırıyoruz engelli arkadaşlarımıza. Sporun dışında, aklınıza gelebilecek, bilgisayar eğitimi, tekstil eğitimi anlamında her türlü eğitim kurslarını veriyoruz Sayın Bakanım. Bu anlamda biz çok şanslıyız. Hangi anlamda şanslıyız? Biz şu an engellilerin yaşadığı problemleri... Özellikle öyle bir Valimiz var ki bir günde engellilerin bütün problemini çözebilen bir Valiye sahibiz. Valimiz, Vali Yardımcılarımız ve kurum amirlerimize özellikle engellilere duyarlı oldukları için teşekkür ederiz. Çünkü gerçekten de biz yıllarca bu anlamda çok sıkıntı yaşadık çünkü biliyorsunuz, bu anlamda engellilerin tekerlekli sandalye, akülü araç veya belirli ihtiyaçları için maddi anlamda çok sıkıntı yaşayan bir ilde yaşıyoruz. Bu anlamda, bir günde bile problemi çözebilen bir Valiyle... Ki yıllardır, altı yıl biz hiçbir şey görmedik ama iki yıldır biz bu anlamda çok şanslıyız, çok iyi ve çalışkan bir Vali ve Vali Yardımcıları gönderdiniz bize.

Sayın Bakanım, bizim ilimizde 35.600 engellimiz var. Biz engellilere hem eğitim veriyoruz hem de aynı zamanda engelli kardeşlerimize spor yaptırıyoruz. Spor anlamında engellilerle ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişiye spor yaptırıyorsunuz?

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, şu an bizim lisanslı 70 sporcumuz var ama bununla ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hangi branşlar var?

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Tekerlekli sandalye, oturarak voleybol, bir de bu yıl dağcılığı açtık efendim ama işte "Destek olursa engel yok." sözü var ya Sayın Bakanım, gerçekten de bu anlamda bu doğrudur. Ama bizim yaşadığımız en büyük sıkıntı Türkiye'deki engellilerin yüzde 90'ı belediye ve yerel yönetimlerle destekleniyor; bizim de inşallah bu anlamda yerel yönetimlerin desteğine ihtiyacımız var çünkü gerçekten de yerel yönetimler olmadığı zaman engellilerin spor yapma imkânı çok sıkıntılı. Eskiden biz bunları gönüllü yapıyorduk. Biz yirmi beş yıldır spor yaptırıyoruz engellilere, yirmi beş yıldır yaptırdığımız sporcuların şu anda 9 veya 10'u süper ligde, il dışında oynuyor ve bundan ekmeğini kazanıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediye Başkan Yardımcımız burada mı?

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Burada efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Beraber çalışmıyor musunuz?

MUŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK - Çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Destek oluyorsunuz, değil mi?

Spor İl Müdürümüz Yusuf Bey, destek oluyor musunuz?

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Evet Bakanım.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Evet, evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Daha çok destek olacağız, daha çok.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, biz aynı diğer illerin, belediyelerin verdiği desteği de inşallah belediyemizden görürsek... Şu an -dedim ya, 12 yaşında alıp, yetiştirip- süper ligde, il dışında ekmeğini kazanan 9 engellimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bak, Başkan Yardımcısı not aldı, bundan sonra daha çok destek verecek.

Serkan Bey değil mi?

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, Başkan Yardımcısına söz verelim o zaman. O da bu konuda...

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, biz bu kadar uzaktan geldik, bazı problemlerimiz var, onları da dile getirelim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman hızlanalım.

Buyurun.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Yani biz her ne kadar Erzurum yakınsa, ona uzak olduğu için öncelik verdinizse de biz ta Muş'tan geliyoruz, şu an yollarımız da kapanmayla karşı karşıya.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, o yüzden sizi bitirip göndereceğiz inşallah.

Buyurun.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, ben engelliler yasasıyla ilgili birkaç konuya değinmek istiyorum.

Şimdi, bizim biliyorsunuz, engelli indirimiyle ilgili, araçla ilgili sıkıntılarımız var. Sayın Bakanım, bize verilen araçlarla ilgili... Şimdi ben hastayım, engelliyim, hasta oldum. Benim eşim ve çocuğum aracımı kullanamıyor. Bu anlamda engellilerle ilgili daha önce yapılan bu yasanın tekrar...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu yasa gündemimizde Komisyon olarak.

Diğer konuya geçelim.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Çünkü gerçekten de çok sıkıntı yaşıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu konuyu çok konuştuk biz.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Yani budur, onun için...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu konu her gün gündemimize gelen bir konu. Bunu takip edeceğiz.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Yani bu konuda çünkü biz hasta olduğumuzda eşim veya çocuğumuz bizi hastaneye götüremiyor. Bu çok önemli bir konu. Bununla ilgili bir de Sayın Bakanım, 81 ilde belki 10 ilde engelli aracı yok, onlardan biri de biziz. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda hemen hemen bizim ilin... Mesela Erzurum'da var, Erzurum'un basketbol takımı yok ama diğer illerde de var bizim ilimizde yok. Bu konuda basketbol takımının araç anlamında çok sıkıntı

yaşadığını, ilimizde 35 bin engelli olduğunu... Bunları her anlamda spora kazandırmak için mücadele ediyoruz. Bu anlamda da desteğinize ihtiyacımız olduğunu söylüyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, Muş MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Başkanı Mesut Çağlayan burada mı? Yok.

EĞİTİM BİR-SEN Muş Şubesi Başkanı Mahir Barışan burada mı? O da yok.

Peki, bunlar hep burada görünüyor ama.

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Az önce buradaldı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gelirlerse söz veririm, kapımız açık.

Tabii, Belediye Başkan Yardımcısı Serkan Bey, buyurun. Engellilerle ilgili çalışmalarınızdan...

Sonra da İl Spor Müdürü Yusuf Bey.

Yusuf Bey de Ankara'daydı, Muş'a mı geçtiniz siz?

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Evet efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hayırlı olsun.

Serkan Bey, buyurun.

MUŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK - Sayın Bakanım, milletvekillerim ve değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Engelliler futbol, basketbol takımımız var. Biz belediye olarak bütçemiz yettiğinde gerekli destekleri sunuyoruz ve sunmaya da devam edeceğiz. Bu konuyla alakalı, Başkanımınla birlikte... Belediye yaşam merkezimiz var, belediyeye ait olan. Bütün ihtiyaçları belediye tarafından karşılanmaktadır. Bu sebeple, Başkanımızla istişareli bir şekilde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Basketbol takımları varmış, onları mutlaka taşımak lazım.

MUŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK - Sayın Bakanım...

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Sponsor olsunlar efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Taşımaları bir başlangıç olsun.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Taşımamızı Sayın Valimiz çözüyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Öyle mi?

MUŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK - Sayın Bakanım, onu bir görev bölümü olarak biz mesela nakit destekte bulunduk.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - İşe o kadar adam alıyorlar, bizden de 3-5 engelli alsınlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, onları konuşacaksınız.

Evet, Yusuf Bey, buyurun.

Teşekkür ediyorum Serkan Bey.

MUŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bedri Bey, bunları konuşmuyor musunuz belediyeye? Bunları konuşacaksınız, birlikte çözeceksiniz. Yerelde iş birliğini artıracaktır.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, konuşuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun Yusuf Bey.

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Sayın Bakanım, değerli hazırun; biz Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü olarak her daim gençlerimize ve engelli bireylerimize spor yapabilmeleri için tüm imkânları sunuyoruz. Havuzlarımız olsun, gençlik merkezlerimiz olsun, diğer tüm tesislerimiz engellilerimizin ve tüm gençlerimizin hizmetine hazırdır ve devam ediyoruz efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mesela bu kulüp, Bedri Bey'in kulübü...

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Evet, beraber çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Daha çok çalışmamız gerekiyor demek ki. İhtiyaçlardan bahsediyor, daha çok çalışmamız gerekiyor. Belediye, valilik, spor müdürlüğü herkes el ele verecek.

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Her konuda devamlı yanlarındayız. Engellilerin neye ihtiyaçları varsa hepsini çözdük şu ana kadar, bundan sonra tüm ihtiyaçlarını da çözmeye hazırız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyoruz.

MUŞ İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ YUSUF KILIÇ - Ben teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Muş'tan söz almak isteyen var mı başka, Muş'la ilgili? Yoksa Muşlu misafirlerimizi gönderelim, yol uzun.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Misafirleri yemek yedirerek gönderelim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediyemizin yemek ikramı var, yemeğinizi...

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Vali yardımcımız gerekeni yapmış, sağ olsun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Öyle mi? İnşallah Muş'ta da görüşmek nasip olur.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - İnşallah Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok teşekkür ediyoruz, hayırlı yolculuklar diliyoruz.

Komisyonumuz sadece bugüne dair değil her zaman sizin sorunlarınıza, taleplerinize, önerilerinize açık, yazabilirsiniz, arayabilirsiniz, Ankara'da misafir edebiliriz; o yüzden onu da söyleyelim.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Sayın Bakanım, zaten Bakanlık döneminizde de engellilere ne kadar duyarlı olduğunuzu çok iyi bildiğimiz için...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun. Her zaman inşallah bu hassasiyeti taşıyacağız, birlikte yeni adımlar atacağız. Sağ olun Bedri Bey.

Şirin Bey, size de selam ediyoruz, sizi de tanımış olduk bu vesileyle.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Saygılar efendim.

Sayın Bakanım, şimdi, bu erişilebilirlik komisyonu binalar yapılmadan, en azından belediyeler ruhsat vermeden daha iyi olur bence çünkü biz gidiyoruz, engelliler için denetlemeye gidiyoruz, binalar yapılmış, bitmiş, onun için bir şey yapılmıyor yani en azından engelli için sıkıntı yaşanıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, burada Çevre Bakanlığıyla, özellikle bu konunun sorun olmamasına yönelik yapısal bir çalışma gerekiyor.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Aile ve Sosyal Hizmetler il Müdürlüğümüz de burada.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erişilebilirlik kriterleriyle ilgili yeni süreçte o da gündemimizde.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Evet çünkü binaları yapıyorlar, belediye ruhsat vermeden, engelliye uygun olmadan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O da gündemimizde, onu da daha sıkı takip edeceğiz hep birlikte.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI ŞİRİN BALKAYA - Çok teşekkür ettik. Allah'a emanet olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz tekrar Şirin Bey'e, Bedri Bey'e, Belediye Başkan Yardımcımıza, il müdürlerimize, herkese.

Vali yardımcımız burada mı?

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Buradayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı?

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Sayın Bakanım, çalışmalarımızı yapıyoruz. Bedri Bey'le de sürekli irtibat hâlindeyiz. Elimizden geldiğince bütün desteği sağlıyoruz. Özellikle deplasman giderlerinde ve içerdeki yaptıkları şeylerde biz elimizden geldiğince desteği veriyoruz. Cumartesi günü maçları vardı, Sayın Valimizle beraber maçlarını takip ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kimle oynadılar?

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Samsun'la oynadılar Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yendiler mi?

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Yenildiler Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Neyse, bir dahaki sefer yenerler inşallah.

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Bir dahaki haftaya daha iyi olacak inşallah, ilerleyen zamanlarda.

MUŞ BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI BEDRİ KORKMAZ - Malatya'ya gideceğiz Sayın Bakanım inşallah bu hafta.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkanım, buyurun.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Kıymetli Vali Yardımcım, şimdi, tabii, sporda destek verdiğiniz anlıyoruz ama şehirde yaşayan engelliler var. Mesela bir akü, araç gereç bakım onarımıyla ilgili bir birim kurun, kurdurun. Mutlaka özel idareye bağlı bir makine atölyeniz var, onun yan tarafında böyle bir hizmet yapılabilir. Yoksa araçlar ya İstanbul'a ya Ankara'ya gidecek bakım için, bu çok önemli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz de destek verin o zaman.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Verelim.

Bedri Bey sadece futbolda, sporda mutlu olduğu için o memnuniyeti dile getiriyor ama diğer ihtiyaçları var. Sayın Bakanım, kıymetli kardeşlerimiz dile getirdiler, bizde de böyle, bina yapılırken iş olsun kabilinden şeyler yapılıyor, engelli rampaları falan. Bunu çok daha iyi bir mevzuatını getirip kullanılabilirmeli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - 70 derece rampa yapıyor.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - İşte Doğu Anadolu'da üzeri kapatılmalı. Bizde de var aynı sorunlar yoksa yapıyoruz, kullanılmıyor. Maksat orada bir engelli rampası var mı? Var. Ama oraya insan nasıl çıkacak, nasıl girecek? Mutlaka bunları daha iyi disiplinize etmekte fayda olduğunu ifade ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkanım önemli bir konuya temas etti. Özellikle, tabii, bu erişilebilirlikle ilgili altyapı çok kıymetli yani onu Bakanlık düzeyinde tekrar belki ele almak gerekecek ama bu tekerlekli sandalyelerin tamir bakımı çok komplike bir iş değil. Yerelde, ilde, ilçede çözülebilecek bir şey basit bir sistemle ve bunu Erzurum çok güzel bir şekilde başarmış; Başkanım detaylıca anlattı gerek akülü araçların tamiri gerek akülü olmayanların. Basit bir atölyeyle siz bunu hem özel idare hem belediyeler yapabilir ki burada kış şartları nedeniyle görülüyor ki bu ihtiyaç çok daha fazla. O konuda da biz hem Komisyon olarak takip edelim hem de siz bu inisiyatifini alın, bugün de bir vesile olsun. Başkanım da bu konudaki tecrübesini, teknik altyapıyı size seve seve aktaracak.

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Bizler, engelli bireylerimizin sandalyelerinde eksiklik olduğu zaman Sosyal Yardımlaşma Vakfından desteği veriyoruz ama dediğiniz gibi İstanbul'a, Ankara'ya gibi göndermek zorunda kalıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamir bakımı önemli ve o da çözülebilecek bir şey.

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Evet. Atölye kurulma mevzuunda da bir adım atacağız. Bizim için bir fikir kaynağı oldu. Teknik destek konusunda da bizlere yönlendirme konusunda yardımcı olabilirlerse Sayın Başkanımız, bizler de memnun oluruz.

Sayın Valimize arz edeceğiz, inşallah bir adım atacağımızı düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hemen bugün bu adımı atmış olalım. Güzel bir başlangıç olsun inşallah.

Teşekkür ediyoruz. Siz yola çıkabilirsiniz çünkü hava şartları ağırlaşabilir. İnşallah selamette, sağlıklı varırsınız. Oradaki hemşehrilerimize çok selamlar, saygılar.

MUŞ VALİ YARDIMCISI MUSTAFA BATUHAN ALPBOĞA - Sağ olun Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tunceli Vali Yardımcısı Adem Bey burada. Tunceli adına diğer misafirlerimiz hava şartlarından dolayı katılamadı. Biz Vali Yardımcımızı dinleyip onu da yolcu edelim.

Buyurun.

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Sayın Bakanım, sizi, Komisyonumuzun yüce heyetini ve salonumuzu doldurmuş bütün misafirlerimizi ben de muhabbetlerimle selamlıyorum.

Büyükşehir Belediye Başkanımız az önce çok güzel noktalara değindi. Bu işin ta 1980'lere, 1990'lara dayandığını, 2000 yılından itibaren yirmi-yirmi beş senedir de hükûmetin çok kıymetli engelli bireylere yönelik hizmetlerini artırarak devam ettiğini söyledi. Bu noktada benim de tespit ettiğim unsurlardan ikisi: Birincisi, engelli bireylerimize yönelik pozitif ayrımcılık. Bu işin ilk nirengi noktası. İkincisi de yine görmezden gelinmeyerek çalışmaların yapılması bu işin 2 önemli hususudur. Tunceli'de, Sayın Bakanım, 86 bin nüfusumuzun içerisinde 9,3'e tekabül eden bir engelli sayımız mevcuttur. Bu yönde çalışmalarımıza devam ediyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Otizm süreci nasıl örneğin?

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Sayın Bakanım, otizm il planı doğrultusunda gerekli çalışmaları yapmaya hazırız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nedir vakası, durumu; artış, azalış? Genel durum nedir? Siz il izleme kurulumunda mısınız?

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Sayın Bakanım, görev dağılımı itibarıyla yeni görevi devralmış bulunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu bize bildirirseniz ivedilikle, sevinirim. Bu konuda Tunceli boyutunu etraflıca öğrenmek isteriz.

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu konuda kurumlar arası koordinasyonun da sağlanması elzem görünüyor daha güçlü bir şekilde. O yüzden siz de bu irtibatı devam ettirin.

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

TUNCELİ VALİ YARDIMCISI ADEM ESER - Biz teşekkür ederiz.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, Kars'taki misafirlerimizi de bitirip onları da yolcu edelim.

Kars Kent Konseyi Engelsiz Birimi adına Yunus Emre Bey, buyurun.

Teşekkür ediyoruz, Türkiye Sakatlar Derneği Erzurum Şubesinin raporu geldi bize, sağ olun.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Sayın Bakanım, öncelikle teşekkür ediyorum.

Kars Kent Konseyinde Engelsiz Kent Meclisi diye birim kurduk. Ben 30 yaşında engelli oldum, daha önce hiç sahaya inmemiştir. Sahaya indim, durum çok vahim. Nasıl durum çok vahim? Özel eğitim merkezlerini dolaştım, rehabilitasyon merkezlerini dolaştım, özel eğitim okullarını dolaştım; tabii, arkadaşlarımızın hepsinin kendince sorunları var, kimi tekerlekli sandalyede, kime down sendromlu, otistik; doğru düzgün eğitim verilmiyor. Engelliler, Türkiye'de ticari meta olarak görülüyor, herkes kendi ticaretine bakıyor, eğitim sıfır ve yönlendirme hiç yok. Bilim insanı olacak kapasitedeki öğrencilerimiz özel eğitim merkezlerinde, rehabilitasyonlarda çürüyor. Hiç kimse bunları yönlendirmiyor, yetenekleri keşfedilmiyor. Rehabilitasyon merkezleri kendi ceplerini doldurmaya bakıyor yani kimse kusura bakmasın. Ve görüyorum, pırıl pırıl gençler var -az önce de İstiklal Marşı'nı bir down sendromlu çocuğumuz işaret diliyle tarif etti- çok yetenekli çocuklarımız var ama el atılmadığı için, yönlendirme yapılmadığı için harcanıp gidiyorlar. Aileler perişan durumda. Rehberlik ve araştırma merkezleri görevlerini tam yapmıyor Türkiye genelinde. Ben sadece Kars'ta değil, Türkiye genelinde de bir araştırma yaptım. Eğitime ihtiyacı olmadığı hâlde rehabilitasyona gönderilmiş olan çocuklarımız var, eğitime ihtiyacı olup gönderilmeyen çocuklarımız var. Ben biraz daha orta yaştan ziyade gençlere daha ağırlık verilmesi taraftarıyım. Çok değerli, pırlanta gibi evlatlarımız var ve bunlar perişan olup gidiyorlar. Buna kamunun el atması lazım yani hükûmetin, devletin buna bir el atması lazım. Hepimizin ortak sorunları var. Tamam, pozitif ayrımcılığımız tabii ki olacak ama çok yetenekli çocuklarımız var, resim yeteneği olanlar var, el sanatları yeteneği olanlar var, işitme engelli olup marangozluk yapan insanlar var, yük, eşya taşımada çok yetenekli çocuklar var. Bunların yönlendirilmesi konusunda acilen bir el atılması lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz yerelde bunu kimseyle çalışıyor musunuz?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Ya, şu anda bir tek Vali Bey geldi bir kere, ismini de bilmiyorum Kars Valisinin.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yardımcısı burada, değil mi?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Bu sene değil, geçen sene...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kars Vali Yardımcımız burada.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Kim? Tanımıyorum ki...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şeyma Hanım, siz engellilerle ilgili mi çalışıyorsunuz?

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Sayın Bakanım, Aile İl Müdürlüğü bana bağlı ama ben de beyefendiyle tanışmadım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi bakın, Kent Konseyi temsilcisi Yunus Emre Bey'le sıkı irtibatla olmanız lazım çünkü siz...

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Sayın Bakanım, ben açık konuşayım, ben bu özel durumda olan bireylere eğitim verilip üretime geçirilmesi taraftarıyım ama bunun için kimse bana el atmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, işte, bunun başlangıcı öncelikle tanışmaktan...

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yok, Vali Bey geldi, geçen sene 3 Aralıkta, ondan sonra saydı saydı gitti.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bakın, burada yeni bir başlangıç yapalım, tamam mı? Yunus Bey, siz Şeyma Hanım'la burada bir konuşun, tamam mı? Kartımı aldınız mı?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yok, Bakanım almadım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kartım gelmedi mi?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yok gelmedi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Benim iletişim bilgilerimi de verin eğer Valilikle iletişim sağlayamazsınız tekrar beni arayın, olur mu?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Tamam Muharrem Bey. Sayın Bakanım, benim asıl problemi şu: Yer bulamıyorum, bir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ya, tamam, işte bunları orada çözeceksiniz. Valilikle, belediyeyle, oradaki kurumlarla çözülecek bir şey, o yüzden bir iletişim gerekiyor.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Şu anda sadece Sayın Bakanım Kars'ta bu olaya el atan bir belediye başkanımız var, milletvekillerimizin bile bizden haberi yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediyeyle çözemediniz mi peki yer konusunu?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - İmkânları kısıtlı, yerimiz yok. Belediye yer vermediği için...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Ben bazı iş adamlarıyla falan irtibata geçtim, makine falan göndereceklerdi. Yer bulamadığım için onları getiremedim. Bir tek Belediye Başkanımız...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Burada mı Belediye Başkan Yardımcısı?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yok, Belediye Başkanımız gelmedi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Burada, burada işte.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yo, Kars Belediye Başkanından bahsediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Belediye Başkanıyla sürekli diyalog hâlindeyiz zaten, sağ olsun, bir tek o EKPSS kursunu açtı, engelsiz spor birimini açtı, engelli araç tamir istasyonunu açtı. Yani istediğimiz bütün taleplerimizi adam yerine getirmeye çalışıyor, ondan yana bir şikâyetimiz yok. Ama genel olarak söylüyorum Valiliğin ve Aile ve Sosyal Hizmetlerin yapması gereken şeyleri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte irtibatla olacaksınız, birlikte çözeceksiniz konuları, takıldığınız yerde de biz destek olacağız. Bilgilerimi verdim, tamam?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Bir de Sayın Bakanım, bu rehberlik ve araştırma merkezlerine bir el atılsın. Niye el atılsın? Orada çalışan yetkililer, Türkiye geneli için söylüyorum, çoğu antipsikotik ilaç kullanıyor. Zaten psikolojileri iyi değil, oraya gelen vatandaşa nasıl yardımcı olacaklar?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kim ilaç kullanıyor?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Yani orada merhaba dediğimiz zaman bile gözlerinden belli antipsikotik...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Olur mu canım gözlerinden, öyle şey olur mu?

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hangi veriyle genelliyorsunuz? Var mı veri elinizde?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gözlerinden belli olur mu, öyle şey olur mu? Varsa bir vaka, varsa bir isim bizimle paylaşın, takip edelim ama öyle göz kararıyla olacak bir iş değil o.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hangi veriyle bu kadar genel söyleyebiliyorsunuz, onu anlayamadım ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağlık Müdürümüz burada mı, Millî Eğitim Müdürü burada mı? Var mı öyle bir şey?

KARS İL SAĞLIK MÜDÜRÜ ARİF EKER - Hayır efendim.

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Araştırın.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bahsettiğiniz kişi, isim...

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Araştırıp bakabilirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları paylaşın bizimle, bizimle paylaşın. Ben verdim iletişim bilgilerimi, paylaşın, ben takip edeceğim. Tamam mı?

KARS KENT KONSEYİ ENGELSİZ BİRİM TEMSİLCİSİ YUNUS EMRE ULUCUSOY - Tamam Muharrem Bey, ben direkt sizinle diyoloğa geçerim.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Sayın Bakanım, şimdi, Kars'la alakalı ben de Valilik adına bir şeyler söylemek istiyorum. 11 tane rehabilitasyon merkezimiz var bizim, 6'sı merkezde, 5'i ilçelerde. Orada da her türlü yani Türkiye geneli her türlü yapılan eğitim ve kültürel aktiviteler bizim birimlerimizde yapılıyor. Gezilerden tiyatro etkinliklerine, eğitimlerinden hepsi veriliyor hani "Hiçbir şekilde destek sağlanmıyor." dendi ama biz tabii ki Valilik olarak Bakanlığın bize gönderdiği imkânlarla biz bu hizmetleri sunmak için elimizden geleni yapıyoruz. Bizim 29 binin üzerinde engelli vatandaşımız var. Sosyal haklardan da, eğitim haklarından da faydalanıyorlar ama ben beyefendiyle görüşeceğim, sıkıntısını eğer giderebilecek bir yolumuz varsa...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O şikâyetçi olduğu kişilerle ilgili de takip edelim.

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Onları da takip edeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Doğruysa biz bilelim, yanılsa onu bilsin, anlatabiliyor muyum?

KARS VALİ YARDIMCISI ŞEYMA AKTAŞ SEMİZ - Anlaşıldı Sayın Bakanım, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, EĞİTİM-SEN, Hakan Topçu İl Temsilcisi burada mı Kars?

Evet, buyurun.

EĞİTİM-SEN KARS İL TEMSİLCİSİ HAKAN TOPÇU - Değerli Komisyon üyelerini selamlıyorum.

Kars'la ilgili son, kent konseyiyle ilgili arkadaşımızın bahsettiği rehabilitasyon merkezlerinin ticarileştiği konusu Türkiye genelinde doğru çünkü bu biraz daha mevzuatla alakalı bir durum yani bu işin eğitimini almamış kişiler de bu rehabilitasyon merkezlerini açıp çocuklar üzerinden rant elde edebiliyorlar. Kars Belediyesinin engellilerle ilgili yaptıklarını aslında Dolunay Derneği Başkanımız Faruk Hocamız buradaydı. Normal, engeli olmayan bireyler kaldırımda yürüyemiyorlar yani Kars Belediyesi kaldırımları yapmıyor, bırakın sokakları, caddeleri, engelli bir bireyle ilgili... Bu rehabilitasyon konusu, meselesi önemli. Bu Türkiye genelinde, tamamında bununla ilgili bir rant yuvasına dönüştüğü doğrudur.

Rehberlik araştırma merkezini biz de ziyaret ediyoruz, bireysel olduğunu düşünüyorum çünkü rehberlik araştırma merkezinde rehberlik, psikolojik danışman, işte öğretmenler, özel eğitim öğretmenleri var. Ben, biraz daha teknik bir konu olan özellikle kaynaştırma öğrencisi dediğimiz öğrencilerin tanınması konusunda özellikle kaynaştırma öğrencisi olan sınıflardaki öğretmenlerin, işte, özellikle ekonomik koşullarının desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bunun dışında, ben EĞİTİM-SEN şube başkanım. Biz laik, demokratik, kamusal, ana dilde eğitimi savunan bir sendikayız. Engelli bireylerin tabii ki... Engelli olmayan bireyler ana dilde eğitim alamadıkları için engelli bireylerin de ana dilde eğitim konusunun özellikle Komisyon tarafından dikkate alınmasını istiyorum.

Bunun dışında, işte, sosyoekonomik olarak, coğrafi olarak dezavantajlı bir bölgedeyiz ve engelli olan bireylerin aileleri de bu konuda dezavantajlı bireyler. Bu dezavantajlardan biri de Türkçe konuşamamaları. Bizim Kars merkezde bununla ilgili bildiğimiz birçok engelli aile var. Özellikle ana dil konusuna Komisyonun dikkat etmesini istiyoruz.

Sistemsiz sıkıntılar, aslında bahsettiğimiz yerelle ilgili.

Bunun dışında, somut öneri olarak da, işte, özellikle KADES benzeri bir uygulamanın engelli bireylere getirilmesini de istiyoruz, bir uygulama olabilir -KADES'le ilgili- ya KADES'e benzer bir yazılım bulunarak bununla ilgili bir uygulama geliştirilebilir ve bununla ilgili de engelli bireyler istediği zaman çok rahatlıkla ulaşabilsinler.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz Hakan Bey.

Kars Barosu Engelli Hakları Komisyonu Başkanı Hatice Nur Hanım burada mı?

Buyurun.

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Sayın Bakanım, kıymetli hazırım; öncelikle bize bu fırsatı verdiğiniz için herkese teşekkür ederiz.

Genel sorunlar anlatıldı. Bizim baromuz nezdinde yaşadığımız sorunları size anlatmak istiyorum, şöyle: Çoğu engelli bireyler ve engelli bireylerin velileri, vasileri hak arama hürriyeti kapsamında yoksunluk yaşamakta, şöyle: Biz barolar olarak yani Türkiye'deki tüm barolar, Kars Barosu da dâhil olmak üzere, engelli bireylerimizin özel hukuk davalarında ücretsiz olarak onlara yardımcı oluyoruz ancak bunun işleme geçirilebilmesi için engelli bireylerimizin baromuzla başvuru yapması ve gerekli evrakları temin etmesi gerekiyor. Bu noktada, baromuzda şu an 120 tane adli yardım dosyamız bulunmasına rağmen sadece 1 adeti engelli bireylerimize aittir. Ne yazık ki engelli bireylerimizi bu yönde bilgilendirmede eksiklik yaşıyoruz, kendimiz elimizden geldiğince çabalıyoruz, diğer kurumlarla paydaş bir şekilde bu kurumun olduğunu belirtiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu bilgilendirmeyi nasıl yapıyorsunuz siz?

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Kurumlar çağırdığında, paydaş kurum olarak bizi de çağırıyorlar Sayın Bakanım, orada adli yardım hizmetini sunuyoruz ancak onun dışında, alternatif bir şekilde yardımcı olamıyoruz ne yazık ki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Demek ki bu bilgilendirmeyi biraz daha çalışmak lazım.

Coşkun Bey, bu konuyla ilgili bir çalışalım biz de ne yapılabilir ileride diye.

Başka barolar bu şekilde hizmet veriyor mu?

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Tabii, Sayın Bakanım, tüm barolarda bu hizmet var. Yani engelli bireyler gidip kendileri avukata para vermelerinden ziyade direkt baromuzla başvurmaları hâlinde ücretsiz bir şekilde yardımcı oluyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Bütün davalarda mı?

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Özel hukuk davalarında daha çok bu yönde, zaten ceza davalarında CMK sisteminden atama yapıldığı için o yönde bir sistem var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Özel hukuktaki bütün davalarda mı?

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Evet, evet, bütün davalarda, dava ayrımı yok herhangi bir şekilde, sadece engelli bireyimizin gelmesi ve evrakları getirmesi yeterli oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

KARS BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON BAŞKANI HATİCENUR KANBAY - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Kars Engelli Spor Kulübü, Bahattin Bey, buyurun.

KARS GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR ŞUBE MÜDÜRÜ BAHATTİN İNCE - Sayın Bakanım, değerli Komisyon; kulüp başkanı olarak yaklaşık bir yıl önce göreve geldim, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde Spor Şube Müdürü olarak dört aydır görevdeyim. Tabii, engelli dönemden önce antrenör olarak atletizmde birçok sporcumuza, engelli sporcularımıza biz yardımcı olduk. Şimdiki Spor Şube Müdürü olarak, kulüp olarak da yüzme branşında, futbol, badminton, birçok branşta sporcularımıza yardımcı oluyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani "Sporla ilgili bir sorun yok." diyorsun. Mesela Kars'ta çok güzel bir havuzumuz var, kapalı havuz, engelli yüzücülerimiz orada rahat eğitim alıyorlar mı?

KARS GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR ŞUBE MÜDÜRÜ BAHATTİN İNCE - Kesinlikle Sayın Bakanım, zaten derneklerimiz burada.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ozan Bey, var mı bir sorun? Bize intikal eden bir sıkıntı var mı? Bir teyit edelim onu.

Müdür Bey, size yönlendirdiğimiz hanımefendiyle ilgili durum...

KARS İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ MEHMET BAŞKÖYLÜ - Sayın Bakanım, konu bize intikal eder etmez hemen gerekli girişimleri yaptık. Malumunuz özellikle antrenörlerin engelli sertifikaları olmadığından dolayı özel sporculardan, biz halk eğitimle, İl Millî Eğitimle iş birliğiyle özel eğitim sertifikası aldırarak kendilerine. Bire bir de yüzme derslerimiz başladı, aktif olarak şu anda müsabık il genelinde 65 sporcumuz var, özel sporcumuz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İyi, demek ki Komisyonumuz bu adıma katkı sağladı, siz de bu noktada iş birliği yaptınız, teşekkür ediyoruz ama bize ihtiyaç kalmadan vatandaşımızın bu konudaki taleplerini görmemiz lazım. Yaklaşımımız bu, tamam mı?

Teşekkür ediyorum.

KARS İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ MEHMET BAŞKÖYLÜ - Sağ olun Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kars'ta açtığımız gençlik merkezi de vatandaşlarımızın erişimine uygun değil mi? Orası çok merkezî bir yerde çünkü, hatırlıyorum dün gibi orayı. O yüzden buralardan engelli, engelli olmayan herkesin faydalanması lazım; temel amaç bu.

Kars'la ilgili söz almak isteyen yoksa Kars'taki misafirlerimizi de yolcu edeceğiz.

Buyurun.

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Sayın Bakanım, değerli hazırun; Kars Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Mustafa Tosunoğlu.

Ben ilimizdeki otizm çalışmalarıyla ilgili bilgi vermek istiyorum. Malumunuz üzere, Ulusal İkinci Otizm Eylem Planı yayınlandı 2023 ve 2030 yıllarını kapsayacak şekilde, bu eylem planı çerçevesinde biz de ilimizin otizm eylem planını oluşturduk ve öncelikle, ilimizde kaç otistik birey var, onu diğer kurumlarımızla birlikte iş birliğiyle...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin geçen ayki rakam var mı sizde mesela?

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Sayın Bakanım, toplam rakam var, aylık bazda yok. 377 otistik bireyimiz var ilimizde.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aylık bazda almamız lazım, takip etmemiz lazım yani bugünkü önemli çıktılardan biri o.

Buyurun.

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Bu veriyi de toplayacağız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - 40 hangi ildi, az önce konuştuğumuz, Ağrı mıydı?

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Ağrı'ydı, evet.

Sayın Bakanım, bir ekleme daha yapmak istiyorum. Bakanlığımız tarafından bireysel otistik bireyi olan ailelere yönelik Bireysel Aile Danışmanlığı Uygulaması pilot olarak başlatıldı 18 ilde, Kars ili de bu 18 ilden bir tanesi. 377 otistik birey bulunan ailemize ulaştık, kabul eden ailelerimize de aile ziyaretleri gerçekleştirilerek ihtiyaçlarını, toplumda olan hizmetleri anlatmaya, dinlemeye devam ediyoruz; bu şekilde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Pardon, o talep odaklı mı aile ziyaretleri?

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Sayın Vekilim, tüm aileleri aradık, ulaştık ancak ziyaretler aile kabul ederse. Hanesine gireceğimiz için, ziyaret edeceğimiz için kendilerinin...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Peki, çocuğun takibi?

KARS AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA TOSUNOĞLU - Çocuğu takip ediyoruz, 377 vakanın hepsini İl Müdürlüğü olarak takip ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz buyurun Kars'tan.

KARS İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ NEVZAT KAYA - Sayın Bakanım, Sayın Komisyon; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kıymeti Bakanım, şimdi, İl Millî Eğitim Müdürü Nevzat Kaya. Özellikle birimle ilgili birçok alanda arkadaş genelleme yaptı. Şunu söyleyeyim: Rehabilitasyon merkezlerinde biz denetimlerimizi düzgün bir şekilde yapıyoruz. Dolayısıyla orada mevzuata aykırı çalışan hiçbir birey bulunmamaktadır. Bunun dışında da ilimizde bir özel eğitim, okul öncesi okulumuz, özel eğitim meslek lisemiz ve birinci, ikinci, üçüncü kademe özel eğitim merkezlerimiz mevcut. Spor alanıyla ilgili de özel eğitim meslek lisesi öğrencilerimiz Türkiye derecesi aldılar. Sayın Valimin bu konuyla ilgilenmediğiyle ilgili de bir cümle geldi. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Bütün programlarda, Gençlik ve Spor ve Aile Bakanlığımızla birlikte engelli çocuklarımızın tiyatro eğitimi, özellikle koro oluşturulması noktasında da sayın Valim yoğun bir şekilde destekliyor. Sayın Bakanım, tekrar arz edeyim: Sayın Valimin özellikle desteklemediği noktasında bir eleştiri geldi. Aile Politikaları İl Müdürümüz ve Gençlik Spor İl Müdürümüzle birlikte biz sürekli çalışmalar yapmaktayız. Bu noktada da çocuklarımıza koro eğitimi, tiyatro eğitimi, spor eğitimlerini ilimizde düzgün bir şekilde verilmekte. Dolayısıyla özel eğitim noktasında da ilimizde aksayan herhangi bir nokta yok. Rehberlik ve Araştırma Merkezinde çalışan arkadaşlarımızın hepsini ben düzenli bir şekilde ziyaret ediyorum, pırl pırl arkadaşlar, orada ilaç kullanan hiç kimse de yok. Bunu da özellikle vurgulamak istiyorum.

Bunun dışında da Sayın Valim, Sayın Bakanım, özellikle Büyükşehir Belediye Başkanımız ifade ettiler, ben kıymetli buldum, bende bir öneride bulunmak istiyorum. Daha önce Ankara Pursaklar'da çalışırken özel eğitim ailelerine yönelik özel eğitim dinlenme merkezlerini belediyemiz bünyesinde kurmuştuk. Ailelerimiz haftada bir gün çocuklarını oraya uzmanlara teslim edip bir dinlenme safhasına geçiyorlardı. Aslında ismine dinlenme merkezi mi dersiniz, aile mola merkezi mi dersiniz... Bütün eğitimler, süreçler zaten valiliklerimizin bünyesinde bir şekilde yürüyor ancak bu noktada Türkiye geneli belediyelerimizin özellikle olaya el atması, haftada bir gün olsa da engelli ailelerimizin dinlenebileceği, çocuklarını sağlıklı bir şekilde teslim edip dinlenebileceği merkezlerin oluşturulması çok önemlidir, çok önem arz etmektedir. Bu noktada, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımı tebrik ediyorum. Biz daha önce Pursaklar Belediyesinde yapmıştık, umarım Türkiye genelinde böyle çalışmalar olur.

Arz ederim efendim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Kars'tan başka katılım olan var mı?

Buyurun Başkanım.

KARS BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI HAMZA PENMEK - Sayın Bakanım, Sayın Valim, değerli Komisyon, değerli hazırun; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kars Belediyesi olarak engelli bireylerin toplumsal hayata katılım çalışmalarıyla ilgili olarak 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde rehabilitasyon merkezleri, özel eğitim kuruluşları ziyaret edilerek istişarelerde bulunuldu. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde Kars Kültür İl Turizm Müdürlüğü'nde konser, "workshop" çeşitli hediyeler, ikramlıklar hazırlanarak farkındalık günü yapıldı.

Diğer taraftan, engelleri sporla aşıyoruz. Kars Belediyesi Spor Kulübü tarafından oturarak voleybol takımı kuruldu. Engelleri sporla aşıyoruz kısmında voleybol takımımız da aktif olarak hizmetine devam etmekte.

Diğer taraftan, Kars Belediyesi ve Kars Kent Konseyi iş birliğinde Engelsiz Kent Meclisi kurulmuştur. Kars Belediyesi ve Kars Kent Konseyi iş birliğinde engelli bireylerin kullandıkları araçların bakım ve onarımına teknik destek sağlanmıştır. Kars Belediyesi ve Kars Kent Konseyi iş birliğinde Kars Halk Eğitim Merkezi bünyesinde Kamu Personeli Seçme Sınavı EKPSS için ücretsiz hazırlık kursu açılmıştır. 15 Kasım itibarıyla başlayan kurs 15 kursiyerin katılımıyla devam etmekte olup kursiyerlere kaynak kitap ve deneme sınavı desteği sağlanacaktır.

Yine Kars Belediyesi ve Kars Kent Konseyi iş birliğinde yerinde dönüşüm projesi plastik atıkların geri dönüşümü hazırlanmış olup projenin finansal destek süreçleri devam etmektedir. Kars Belediyesi ve Kars Kent Konseyi iş birliğinde engelli bireylerin şehir içi ulaşım problemlerinin çözümü için, engelsiz toplu ulaşım araçlarının şehrimize kazandırılması için çalışmalarımız sürmektedir. Kars Belediyesi Toplumsal Dayanışma Mağazası aracılığıyla kıyafet destekleri sağlanmaktadır. Yine, Kadın, Aile Hizmetleri Birimimiz, Kadın, Aile Hizmet Birimine bağlı yürütülen Evde Yaşlı Bakım Hizmeti kapsamında 15 engelli vatandaşımıza ev temizliği, kişisel bakım, sağlık, alışveriş, boya badana, tamirat tadilat, berber, kuaför, kurum, kuruluş işlemleri, evde fizik tedavi ve psikolojik danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve Kars Valiliği koordinesinde 2025 yılında yürüttüğümüz YADES Projesi kapsamında bakım alan 15 engelli vatandaşımız da dâhil olduğu geziler ve sosyal etkinlikler gerçekleştirilmiştir. 2026 yılında faaliyete geçecek olan YADES Projemiz kapsamında gündüz yaşam merkezi, geziler, özel gereksinimli bireyler için hasta bezi desteği, berber ve kuaför hizmetlerimiz devam ediyor.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Başkanım, genel sorunlardan bahsetseniz -bunları bize yazılı olarak da iletebilirsiniz- sizin, kendinizin tespit ettiği.

KARS BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI HAMZA PENMEK - Sayın Vekilim, genel olarak şöyle bir şey var: Şimdi, bizim vatandaşlarımız -az önce de ifade ettiler- engelliler rapor aldığı zaman -bunu herkes yaşıyor, bize de şey yapıyorlar- yani orada hasta sürekli olmasına rağmen engeli süreli yapıyorlar. Bunun dışında yine cihaz alımları var. Cihaz alımlarına gelindiği zaman vatandaş işitme cihazını, eğer emekli sandığına tabi çalışan ise oradan devleti mahkemeye verdiği zaman kazanıp alabiliyorsunuz ama sigortalı çalıştığı zaman mahkeme hakkı da olmuyor, direkt aileye bir külfet geliyor, dolayısıyla bunların da kanunla düzeltilmesi gerekmektedir.

Diğer bir hususlarımız, evli olan engelliler var. Diyelim eşleri çalışıyor, bunlara bir maaş bağlanmasının daha yararlı olacağı görüş ve kanaatindeyim. Tabii, bizler de... Az önce bir arkadaşımız da bir şey ifade ettiler, Kars Belediyesi olarak engelli rampalarımız var, yine, caddelerimizde sarı renkli yürüme bantları var. Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımız da şehrimize geldiklerinde belki dikkatlerini çekmiştir. Dolayısıyla biz engelli için ne gerekiyorsa Kars Belediyesi olarak bunları yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğimiz diyor hepinizi saygıyla selamlıyor, hayırlı akşamlar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz çok teşekkür ediyoruz.

Kars'tan başka katılım yoksa...

Buyurun.

KARS İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRÜ MEHMET BAŞKÖYLÜ - Sayın Valim, kıymetli komisyon; öncelikle bu Komisyonun toplanması için hepinize çok teşekkür ediyorum, toplandığından dolayı. Kars ilinde biraz önce Millî Eğitim Müdürümüz, Aile, Sosyal Politikalar, Sağlık Müdürlüğümüz, biz Sayın Valimiz Ziya Polat'ın talimatıyla, iş birliği içerisinde engellilerle ilgili bütün sorunları çözmek üzere sürekli hareket ediyoruz. Burada, tabii, herkes kendi alanıyla ilgili ciddi çalışmalar yapıyor, sonuçlandırıyor. Birbirine iş birliği anlamında da araç desteği olsun, eğitmen desteği olsun, mekânsal destekler olsun, çok ciddi bir komplike çalışma var, belki de örnek bir başka şehir yoktur bununla ilgili.

Onun dışında bizim şöyle bir talebimiz olacak komisyondan: Biz, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü olarak GSB engelsiz spor okulları oluşturduk, yaklaşık 11 branşta spor eğitimleri veriyoruz. Ancak Kars coğrafi olarak zor, dağınık spor tesislerimiz var, destinasyon alanlarımız fazla, ulaşım da ciddi sorun yaşıyoruz. Ücretsiz engelli ring servisi oluşturulması bir talebimiz var. Burada bütün kurumlar da aynı şekilde benimle hemfikir. Böyle bir durum olursa herhangi bir bakanlığa bir bütçe tertibi ya da bir araç tahsis yapılsa biz iş birliği içerisinde bu araçları kullanır, engelli sporcularımızı hem performans yönünden hem "rekreatif" olarak hazırlamak için tesislerimize taşırız. Talebimiz araç ve ulaşım yönündedir.

Teşekkür ediyorum.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

Evet, Kars'tan katılım gösteren arkadaşlarımız ayrılabilirler.

Var mı başka Kars'tan?

Buyurun lütfen.

KARS OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI CANAN BADAY - Siz gelmeden önce ben söz almıştım. 31 yaşında otizmli oğlum var, 94 doğumlu. O günden bugüne olan gelişmeleri ben o anlatımda dile getirdim. Şimdi, o zamana göre çok daha iyi bir durumdayız.

Ben Kars'la ilgili olarak iki şey söylemek istiyorum. Bir tanesi, arkadaşımızın söylediği gibi engelli kişilerin kullanabileceği servis araçları. Sizin Komisyonunuzla görüşmemizden sonra bizim havuz kullanmamız söz konusu olabildi. Biz de dernek olarak öğrencilerin yaş gruplarına ayırdık ve aileler kendi şartlarıyla bizim otizmli çocuklarımızı havuza götürmeye başladılar. Burada "Kars'a ulaşım problemi var." dendi ya, 2 araç değiştirmek zorunda kalıyor aile gidebilmek için; 2 gidiş, 2 dönüş ve hava şartları da çok soğuk olduğu için o ulaşım konusu bizim için en ivedi çözülmesi gereken bir şey. Burada sadece bir müdürlük için değil, bütün herkesin bir araya gelerek bu konuya bir çözüm bulmasını özellikle ben rica edeceğim.

Ayrıca, Millî Eğitimle ilgili söylemek istediğim bir şey var. Genelde ailelerimiz... Biz bu Otizm Eylem Planı çerçevesinde bu Derneğimizi yeni kurduk ama kurar kurmaz da hemen sizin toplantılarınıza katıldığımız için biz çok faal bir derneğe dönüştük, yaptığımız her şey ses getirir oldu ve çok faaliyetimiz oldu. O nedenle ailelerle bire bir görüştüğümüz için bunu söylüyorum ve ben kendim de gidip sınıfların fotoğraflarını çektim, Millî Eğitimde özel eğitim öğrencilerinin kullandığı odalar o kadar küçük ki... Mesela, ben dün akşam bir fotoğraf çektim, 4 öğrenci, 2 öğretmenin bulunduğu yer ne kadar biliyor musunuz? Kesinlikle hareket edilemez. Yani o kadar hareketli olan çocukların öyle bir odada eğitim görmeleri komedi.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam, teşekkür ediyoruz.

KARS OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI CANAN BADAY - Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bunlar dikkate alınacak konular, inşallah hep beraber düzeltiriz.

Şimdi, sıra Erzincan ilimizde...

Erzincan ilimizden katılım gösteren Gönüllü Gençler Derneği, Faruk Kocatürk, buyurun.

ERZİNCAN GÖNÜLLÜ GENÇLER DERNEĞİ BAŞKANI FARUK KOCATÜRK - Sayın Bakanım, Sayın Valim ve kıymetli misafirler; hepiniz ayrı ayrı hoş geldiniz.

Biz Erzurum, Erzincan bir kardeşiz, biz de buranın ev sahibi sayılırız.

Ben şöyle söyleyeyim: 2002 yılında lisede okul öğrenci kurul başkanıydım, Orhan Hocam benim rehber öğretmenimdi. Okulda engellilere ne yapabiliriz diye bir konuşma yapmıştık ve o gün Belediye Başkanını ziyarete gittik, arsa sıkıntımız vardı ve yarın için Belediye tarafından kepeçler, kamyonlar hepsi döküldü oraya; oradan başlayayım dedim. On altı yıl önce gönüllülük esasıyla başlayan bir dernek kurduk. O zaman ben gençtim, şimdi yaşıma büyüdüm ama çalışmalarımız devam ediyor.

Biz şanslı bir iliz Erzurum kadar, sosyal yönden bir Valimiz var, sosyal bölümünden bir Belediye Başkanımız var; Allah razı olsun onlardan. 100 tane akülü araba dağıttık. Az önce Sayın Belediye Başkanımız burada olsaydı ona da ben bir şey söyleyecektim. Bu akülü arabaları dağıtıttıktan sonra okullarda Millî Eğitimden öğrencileri ziyaret ettim ben "Arızalı akülü arabaları nasıl yapabiliriz?" diye çünkü orada meslek lisesindeki öğrenciler var, onları da gönüllülük esasına yönlendirmemiz lazım çünkü gençlik de artık... Benim aslında önerilerimden biri, gönüllülüğü biz hep devletten bekliyoruz ama halk olarak, vatandaş olarak biz kendimiz ne yapmalıyız, bunu da düşünmüyoruz. Gönüllülük esasıyla öğrencilerle gittik, arızalı akülü arabaları yaptık. İşte, biz yapamadığımızda -Erzincan küçük şehir olduğu için esnaflar birbirinden tanıyor- ustalar geldi, yardım etti. İşte, 100 tane akülü araba, Valilikle beraber Belediyeyele organizasyon yaptık ve Aile ve Sosyal Hizmetler, Gençlik ve Spor, hep kurumlar bir oluyoruz.

Çok güzel bir organizasyon daha yaptık, 3 engelli ailemize ev yaptık. Bunu da temelden, 1 Down sendromlu ailemize, 1 görme engelli ailemize, bir de zihinsel engelli ailemize... Onlardan birisinin evi yanmıştı, bir konteynerde... Bunu da hem Valilik hem Belediye hem özel idare hem Erzincan halkıyla... Şimdi, az önce hep misafirlerimiz "Hani şu olsa daha iyi mi?" dedi. Biraz da bizim elimizi taşın altına koymamız lazım, gönüllülük esası çok önemli. Ben dün Mekke'den geldim, hanım izin vermiyordu, kaçtım, geldim buraya sırf bu toplantı için. Bunun da bir güzelliği var umreye gitmemin, onu da anlatacağım size. Engellileri biz umreye götürdük. Ha, o anı yaşamanızı isterdim. Bir engelli kardeşimiz, topluca orada da engellilere çok saygı gösteriliyor, mübarek taşa elini sürmek istedi, önümüzü sanki açtılar bizim ve oradaki çocuklarla beraber gittik, elimizi taşa sürdük, Hicr-i İsmail'de namaz kıldık. Benim bu 4'üncü

gidişim ve ilk kez Hicr-i İsmail'de o kalabalıkta namaz kıldım. Ve en sonunda... Ahmet diye bir çocuğumuz vardı, Down sendromlu onu da götürmüştük. "Abi, ben gece geldim tekrar buraya namaz kılmaya." Nasıl geldin Ahmet? O anda da videoya çektim, video duruyor. "Melekler getirdi beni tekrar." dedi ve o anda ben ağlamıştım yani çok duygulu anlar yaşamıştım. Gönüllülük esas bunları yapıyoruz ve benim bir önerim var size: Bu gençleri, engelli gençleri özellikle topluma kazandırmamız için gönüllülük esas çalışmaları lütfen yönlendirelim, onlara bu çalışmaları gösterelim. Ve, sosyal medyayı çok iyi kullanıyoruz, şu anda toplum yediden yetmişe sosyal medyada. Biz engellileri sosyal medyada anlatmamız lazım, bu konuda çok eksikiz. Bir engelliye konuşturalım. Bir on dakika, on saniye bile konuşturabiliriz. Sayın Başkanım, biz engellilerin akülü arabalarını öğrencilerle tadilatını yapıyoruz. Engelli gençlerin akülü arabalarının tadilatlarını öğrencilerle beraber yapıyoruz. Elektronik... Hani siz dediniz ya, benim de bu önerim var çünkü gençleri topluma kazandırmamız için biz Erzincan'da ayrıyeten 22 genci uyuşturucudan kurtardık, o gençleri topluma böyle kazandırdık ve gençlere hani balık yemeyi öğretmeyeceğiz, balık tutmayı öğreteceğiz ve evleri yaparken tesisatını lise öğrencileri yaptı, elektriğini lise öğrencileri yaptı.

Benim sizden tek isteğim var -keşke Bakan Bey de burada olsaydı- gençleri liseden, çocukluktan sosyal sorumluluğa yönlendirmemiz lazım.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Söylediğiniz her şey kayıt altına alınıyor.

ERZİNCAN GÖNÜLLÜ GENÇLER DERNEĞİ BAŞKANI FARUK KOCATÜRK - Evet, ellerinizden öper, 11 yaşında oğlum var, hafızlığa başladı. Hatta dün Sayın Valimizi de örnek gösterdim, Erzurum Valimizi, bak dedim, Sayın Valimiz hafız ve vali, inşallah sen de oraya kadar gelirsin dedim ve bugün nasip sizinle tanışmak oldu.

Ben buradan hani Gençlik Spor İl Müdürlüğü, Aile Sosyal Politikalar, Millî Eğitim, sosyal yardımlaşma... Ben sosyal yardımlaşma personeliyim, orada da biliyorum az çok durumları.

Ben hep devletten beklemeyelim, halk olarak, vatandaş olarak -yardımlaşmayı daha çok biz seviyoruz doğu insanı olarak- bunları daha aktif hâle getirebiliriz.

Bir şey daha söyleyeceğim, özür dilerim. Asansör yaptık biz engelli ailelere, dışarıya çıkamayan engelli ailelere hatta bodrumda yaşayan bir teyze vardı, geçen ay vefat etti kanserden, onu da bir olayını anlatayım, sözümü bitireyim. Dışarıya çıkamıyordu merdivenlerden, nasıl yapacağız, ona soruyorum yani maliyeti fazla tutuyor, şu tutuyor. Bodrumda yaşadığı camın birini kırdım ben balyozla ve bir usta getirtirdim ve bodrumuna asansör yaptım. Asansörden çıkarken şunu dedi: "Siz benim güneşim oldunuz." Ve ölmeden bir saat önce "Güneşlerime söyleyin de haklarını helal etsin." Ve bizden şunu istedi, hep istiyor, kendisi de söylemiş: "Benim ben bir şeye ihtiyacım yok, Allah razı olsun, devlet para veriyor. Gelin, beş dakika benimle sohbet edin." Kışın dışarıya çıkamayan engellileri biz Erzincan'da hem lise öğrencilerini hem üniversite öğrencilerini sabah kahvaltısına gönderiyoruz, saz çalan, türkü söyleyen öğrencileri de götürüp onlarla beraber türkü söylettiriyoruz. Bunları daha çok yaparsak eğer biz bu engelleri aşarız diye düşünüyorum çünkü ben kolumu umreye gitmeden önce kırdım, trafik kazası geçirdim. Bir engelli kardeşimizin umre malzemesini almaya giderken motor kazası yaptım. Doktora dedim ki: Bak, ben on beş gün sonra umreye gideceğim, aman aman, hemen şey yapalım. "Ameliyata alacağım." dedi çünkü kürek kemiğimde 5 tane kırık çıktı. Ben gelmiyorum o zaman, ameliyat olmayacağım dedim. Bir daha MR'sini, filmini çekti. "Nasıl bir dua ettin ki ya, ameliyat olamazsın, çok kırık çıktı." "Allah nasip edecek işte, bu olacak." dedim. Şunları söylemek istiyorum: Gönüllülük esasında daha çok iş yaparsak, daha çok gönüllü insanlara dokunuruz. Onlara dokunuruz çünkü onların konuşmaya, dertleşmeye, sohbete ihtiyacı var.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyoruz Faruk Bey.

Şimdi, Erzincan'dan katılan tek sivil toplum örgütü olarak sizsiniz galiba. Başka var mı sivil toplum örgütü?

ERZİNCAN GÖNÜLLÜ GENÇLER DERNEĞİ BAŞKANI FARUK KOCATÜRK - Ben de rahatsızdım, hanım izin vermemiştii, kaçtım geldim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam.

Erzincan İl Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürü, buyurun.

ERZİNCAN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ SERDAR DEMİRCİ - Sayın Valim, çok Kıymetli Komisyon üyelerimiz ve değerli hazırın; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Efendim, ben istatistikten ziyade, bugün özellikle bir iyi uygulama örneğinden bahsetmek istiyorum Erzincan'da uyguladığımız. "Kahve Bahane" diye bir projemiz var. Bu Kahve Bahane Projesiyle dezavantajlı ve engelli olan ailelere yönelik olarak çalışma arkadaşlarımızla beraber ziyaretler gerçekleştiriyoruz. Bu ailelerin yanlarına gidip yine çalışma arkadaşlarımızla birlikte birer kahve yapıyoruz. Karşılıklı bizim geleneğimiz olan, kahvenin kırk yıl hatırı vardır diyerek engelli ailelerimizle oturuyoruz, onlarla hemhâl oluyoruz. Onlara Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Bakanımızın ve Sayın Valimizin selamlarını iletiyoruz. Herhangi bir eksiklikleri varsa, devletimizden herhangi bir talepleri varsa ya da ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından talepleri varsa bunu anında yerine getirip, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordinasyonu kurup o engellilerimizin yüzünde bir gülümseme göstermelerini sağlayabiliyorsak bu projenin amacı gerçekleşmiş oluyor efendim, bunu belirtmek istedim.

Bir de yine, inşallah, 2026 yılı içerisinde Erzincan'da Engelsiz Nefes Evi projemizi uygulamaya geçireceğiz. Burada Sayın Valimizin yine desteğiyle Engelsiz Nefes Eviyle özellikle engelli bireylere sahip annelerimizin, babalarımızın nefes almalarını amaçlıyoruz. Bunu da 2026'da inşallah uygulamaya başlayacağız.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Gençlik ve Spor İl Müdür Yardımcısı Erzincan katılım göstermiş.

Buyurun.

ERZİNCAN GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜR YARDIMCISI ATILLA UĞURLU - Sayın vekillerim, Sayın Valim; biz Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü olarak -ben Gençlik Faaliyetleri Şube Müdürüyüm aynı zamanda- yurtlarımızda, gençlik merkezlerimizde ve spor bölümündeki antrenörlerimiz, gençlik liderlerimizi ve yurtlarımızdaki psikologlarımızla Aile ve Sosyal Politikalarla birlikte organize bir şekilde çocuklarımızı ziyaret ediyoruz, bireylerimizi ziyaret ediyoruz. Özellikle, yüzme havuzumuz için söylüyorum, Down sendromlu

çocuklarımızı ve engelli çocuklarımızı 2010 yılından beri biz burada değerlendiriyoruz. Hem asansörümüz var daha kolay ulaşım için, havuza girip çıkmaları için, küçük çırpınma havuzlarımız var özel yaptırdığımız; bununla birlikte gençlik çalışanlarımız ve yurttaki kalan öğrencilerimiz ve engelli bireylerimizle birlikte kurduğumuz çalışma gruplarımız var. Biz haftanın iki veya üç gün elimizden geldiğince bu çocuklarımızla, çalışma arkadaşlarımızla ailelerimizi ziyaret ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Kaç çocuk yararlanıyor bunlardan?

ERZİNCAN GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜR YARDIMCISI ATILLA UĞURLU - Yaklaşık 200 yani bizde kayıtlı olan, bizim genç merkezlerimizde ve sporda. Biz bunları haftanın iki veya üç günü gibi hem İl Müdürümüz hem bizim şube müdürü arkadaşlarımızla birlikte elimizden geldiğince ziyaret ediyoruz, onlarla sohbet ediyoruz, bir istekleri olup olmadığını onların talepleri doğrultusunda alıyoruz, elimizden geleni de yapmaya çalışıyoruz. Çok şükür, şu ana kadar elimizden ne geldiyse yaptık devletimizin desteğiyle. Elimizden gelen bu, inşallah daha da iyisini yaparız.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz Atilla Bey.

Erzincan İl Millî Eğitim Müdürümüz, buyurun.

ERZİNCAN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ HACI ÖMER KARTAL - Sayın Valim, sayın milletvekilleri, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, kıymetli hazırun; ben de saygılarımı arz ediyorum.

Efendim, özellikle eğitim noktasında şunu vurgulamak isterim: 7 tane özel eğitim okulumuz var; 2 tanesi özel eğitim ana okulu, diğerleri de ilkokul, ortaokul, lise ve meslek lisesi seviyesinde. 401 öğrencimiz bu okullarımızda eğitim alıyor. Efendim, 42 öğrencimiz evde...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Kaynaştırmalı eğitim 401'mi?

ERZİNCAN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ HACI ÖMER KARTAL - Kaynaştırmalı hariç efendim, bunlar özel eğitim okulunda ve özel eğitim sınıflarımızda devam edenler.

Ayrıca, 42 öğrencimiz de evde eğitim alıyor yani bu şu demek efendim: Mevzuat gereği, en az on iki hafta eğitimden yoksun kalacağı raporla belgelendirilen öğrencilerimize biz evde eğitim veriyoruz. Mesela 69 öğretmenimiz bu 42 öğrencimize evde eğitim veriyor efendim. Ayrıca, ilimizde 6 tane de rehabilitasyon merkezi var, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı, bunlarda da yaklaşık 1.045 kursiyerimiz, öğrencimiz devam ediyor. Tabii ki otizm önemli bir husus ama şunu söyleyebilirim: Bu okullarımızda bire bir bizde gözlemliyoruz efendim, mesela orta ve ağır düzeyde olan bir öğrencimizin yani öz bakımını dahi yapamayan bir öğrencimizin bu okullarımızda konuşmaya başladığını ve öz bakımını yapabildiğini görüyoruz öğretmenlerimiz sayesinde. Ben buradan öğretmenlerimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Şimdi, Erzincan İl Sağlık Müdürümüz...

ERZİNCAN İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI ASLAN İSKENDER - Merhabalar.

Sayın Valim, sayın hazırun; bu organizasyon için hepinize teşekkür ederiz. Ben İl Sağlık Müdürünü temsilen Sağlık Hizmetleri Başkan Yardımcısı Doktor Aslan.

Sizlere ilimizde İl Sağlık Müdürlüğü olarak engellilerimiz için yapmış olduğumuz birkaç uygulamadan bahsetmek isterim. Bunlar öncelikle İl Sağlık Müdürlüğümüzün de önderliğinde, tabii ki valimizin önderliğinde, ilimizde özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerine ulaşım hususunda çalışmalar oldu ki burada Türkiye genelinde aslında birçok ilimizi geçecek bir uygulamamız, birinci basamak bütün aile hekimlerimizin sayılarını düşürmüş olduk yani şu anda 2.500 nüfusunu yakalamış durumdayız. Birinci basamakta biz 2.500 nüfusunu şu anda yakalamış durumundayız aile hekimlerine ulaşımında ve bütün aile sağlığı merkezlerimizin tabii, sağlığa ulaşım açısından sayısını artırdık. Onun yanı sıra tabii ki birinci basamak sağlık kuruluşlarımızda yine engelli ulaşımına uygun bina yapılanmalarına gittik, bu konuda güzel başarılar elde ettik. Onun haricinde, evde sağlık hizmetlerinde bireysel hekim olarak çalışmış birisi olarak birkaç konuya değinmek istiyorum: Bu evde sağlık hastalarımızda bizim fiziksel engelli hastalar, burada da bağımlılıktan bahsediyoruz, biz ilimizde güzel işler başardık, hatta yıllık olarak 3 ziyaretin üzerinde ziyaret yapıyoruz aylık olarak, aylık ziyaretlerimiz 3'ü bulacak şekilde bu engelli hastalarımıza ziyarette bulunuyoruz ancak bireysel yürüttüğüm ufak bir projem var, nazikane Valimizin de destekleriyle yürüttüğümüz bir proje. Bu projede şunu amaçlamıştık: Biz vatandaşımıza sağlık hizmeti, evet, engelli bireylerimizin evlerine sağlık hizmetini ulaştırıyorduk ama bizim uzun bir süre geçirme gibi bir imkânımız evlerde yoktu. Dolayısıyla bizim sunduğumuz, özellikle bağımlı hastalarda tabii, bazı pozisyon verme durumlarımız sağlık açısından gerekli işlemlerin sürdürülebilir olması gerekiyordu çünkü bizim kısa süreli ziyaretlerimiz buna yetersiz oluyordu. Biz bununla ilgili bütün sağlık personelimize öncelikle eğitim vererek daha sonrasında da üniversitemizin de desteğiyle böyle bir eğitim düzenledik, sonrasında da bunu vatandaşımızın, bu bağımlı engelli vatandaşlarımızın onun devamlı surette takipçisi olan bakıcısı veya yakınlarına bu konuda hastanın bireysel olarak sağlığı üzerine eğitimler vererek hani onunla ilgili sağlığının daha korunabilir olması ve tedavisinin sürdürülebilir olması için neler yapabileceği hususunda bir eğitim yaptık. Ben bu konuda belki bakanlıklar arası bir iş birliğiyle -hani ben bunun bir eksik olduğunu bir nebze görmüştüm sahada- bir vatandaşın, özellikle yatağa bağımlı engelli vatandaşlarımızın belki de devamlı surette takibini yapan kişilere bu konuda, belki de sertifikalı olabilir veya farklı bir uygulama olabilir, eğitim verilmesi hususunda nazikane sahada gördüğüm şeyi sizlerle paylaşmak isterim.

Teşekkür ederim hepinize.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz size çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Erzincan Belediye Başkanlığından Faruk Akan.

ERZİNCAN BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI FARUK AKAN - Sayın milletvekilleri, Sayın Valim, Belediye Başkanım, değerli katılımcılar; Erzincan Belediyesi olarak biz bireysel engelli vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmak adına 78 adet istihdam etmişiz, belediyemiz bünyesinde çalışanımız var. Ayrıca, bunlarla ilgili ulaşım ve günlük hayatını kolaylaştırmak adına Erzincan'da tüm kaldırımlarımız ve yaya geçtiklerinde engelli rampalarımız, binamızın girişlerinde engelli rampalarımız mevcut, ulaşımı ve toplu

ulařım araçlarının ulařımın yoğun olduđu bölgelerdeki araçlarda mümkün olduđu kadar hepsinde engelli rampaları ve görme engelli vatandaşlarımızın butonlarla...

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Bütün araçlar erişime uygun mu, yoksa kaç tane?

ERZİNCAN BELEDİYE BAřKAN YARDIMCISI FARUK AKAN - Hepsi deęil sadece trafięin yoğun olduđu bölgelerde, ara mahallelerdeki araçlarda.

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Kaç tane araç var erişime uygun olan?

ERZİNCAN BELEDİYE BAřKAN YARDIMCISI FARUK AKAN - Tam olarak sayıyı veremeyeceęim Sayın Vekilim.

Ulařım hizmetleri kent içi ulařım birimi ayrı bir birim, özel sektörde olduđu için, biz ulařımı özelleřtirdik, onun için bizim de ulařımı saęladığımız yerler var biraz sayı karışık, tam sayıyı veremeyeceęim, yanlış bilgi vermek istemiyorum. Yalnız yaya geřitlerinde ve tüm yaya kaldırımlarında engelli rampalarımız mevcut şehir içinde. Ayrıca, engelli vatandaşlarımıza engelsiz oyun parkları yaptık örnek olarak, engelsiz oyun parkımız var. Ayrıca, engellilerin spor yapmalarını kolaylařtırmak adına spor aletlerini koyduğumuz ayrıca bir parkımız var engellilerimizin spor yapmalarını saęlamak adına.

Bireysel ihtiyaçlar, tekerlekli sandalye, vinç bazı hastaların araca binebilmesi için... Ayrıca, tuvaletli sandalye diye orada tabir ediyoruz ama yanlış bir şey kullanmak istemiyorum, tuvalet ihtiyacını giderebilmeleri için sandalyelerimiz mevcut, onları daęıttık. Tekerlekli sandalyeyi ayrıca biz belediye olarak daęıttık, sürekli daęıtıyoruz. Zihinsel engelli 7-12 yař grubuna oyun grubu, folklor eğitimi verdik.

Ayrıca, engelli vatandaşlarımıza piyano ve bendir eğitimi verdik. Kurslarımız devam ediyor. "Kış üřütür, müzik ısıtır" adı altında önümüzdeki haftalarda yapacağımız engelli bireylerimizin ihtiyaçları için orada giyim ihtiyacı daęıtılacak. Ayrıca, bir müzik konserimiz var.

Bir de engelli bireylere yönelik hayatlarını kolaylařtırmak adına kurslarımız var. Önümüzdeki haftalarda yeni bir projemiz de olacak.

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teřekkür ediyoruz.

ERZİNCAN BELEDİYE BAřKAN YARDIMCISI FARUK AKAN - Biz teřekkür ederiz.

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - řimdi Erzincan Vali Yardımcımız Rumeysa Sena Kurt.

ERZİNCAN VALİ YARDIMCISI RUMEYSA SENA KURT - Sayın Valim, Sayın Vekilim, Sayın Belediye Başkanım, çok deęerli Komisyon üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tüm kamu kurumlarımız güzel faaliyetlerden, güzel uygulama örneklerinden bahsettiler ben de şehirdeki durumu genel olarak bir toplamak isterim sizlere.

řehrimizde 25.516 engelli vatandaşımız bulunmakta. Nüfusumuza oranla 241 bini baz alırsak yaklaşık yüzde 9,5 bir oran olduğunu söyleyebiliriz. 1.883 vatandaşımıza evde bakım yardımı veriyoruz, 103'ü otizm teřhisi konulmuş vatandaşlarımız. Ayrıca řehrimizde 1 adet resmî, 4 adet de özel olmak üzere 5 tane bakım rehabilitasyon merkezimiz var. Kendi resmî bakım merkezimizde 65 vatandaşımıza hizmet veriyoruz, tüm toplam bakım merkezlerinde de 192 vatandaşımıza devletimiz olarak hizmet vermekteyiz. Tüm kurumlarımız uyum içinde çalışıyor burada konuşmalardan da göreceęiniz üzere. Sayın Valimizin himayelerinde tüm faaliyetlerimize, ortak çalışmalarımıza ve desteklerimize devam ediyoruz.

Saygılarımı sunuyorum, çok saę olun.

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, çok teřekkür ediyoruz Erzincan'dan katılım gösterenlere.

ERZİNCAN GÖNÜLLÜ GENÇLER DERNEęİ BAřKANI FARUK KOCATÜRK - Bir şey söyleyebilir miyim?

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, buyurun.

ERZİNCAN GÖNÜLLÜ GENÇLER DERNEęİ BAřKANI FARUK KOCATÜRK - Bir de bu yetim engelli aileler var, onlar için bir çalışmamız var; burada heyecandan unuttuk. Her aileye bir gönüllü teslim ettik; her ay o aileyi götürüyor, alıyor, marketine, alışverişine ve evine bırakıyor, lokantada yemeęini yediriyor, sosyal faaliyetler yapıyor. řu anda 20 tane hem yetim hem de engelli ailemize böyle faaliyetler de yapılıyor yani.

OTURUM BAřKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teřekkürler, saę olun Faruk Bey.

Evet, Erzincan'dan katılım gösteren misafirlerimiz ayrılabilirler.

Bingöl'den katılım var mı arkadaşlar? Bingöl'den yok Sayın Başkanım.

řimdi, tekrar, Erzurum'dan katılım gösteren arkadaşlarımıza döneceęiz.

Erzurum Millî Eğitim İl Müdürümüzü bir dinleyelim.

ERZURUM İL MİLLÎ EęİTİM MÜDÜRÜ SÜLEYMAN EKİCİ - Sayın Valim, sayın milletvekillerim, Deęerli Belediye Başkanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, deęerli katılımcılar; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Efendim, bizim işimiz eğitim, adı üstünde Millî Eğitim. Biz işin engelliler boyutunda en baştan, okul öncesinden, ana sınıfından başlayarak bu işin çözülmesi, gerekli eğitimlerin verilmesi kanaatindeyiz. Bu anlamda, ilimizde 1 tane anaokulumuz var, özel eğitim; inşallah, bunun sayısının artırılmasıyla ilgili de çalışmalarımız var efendim. 12 tane özel eğitim okulumuz var, bunlarda 478 öğrencimiz var. Yine, okullarımızda kaynařtırmada 2.868 civarında öğrencimiz var efendim. Sayın Valim, bu bağlamda, bizim özel eğitim uygulama okulu dediğimiz okullarımızda beceri eğitimiyle ilgili, öğrencilerin mümkün mertebe koluna altın bilezik takmayla ilgili çalışmalarımız var ve bunun meyvesini vermiş olarak da řu anda 4 öğrencimiz işletmelerde beceri eğitimine de dâhil olmuş ve istihdama da inşallah katılacaklar efendim. Bunun yanında, yine, öğrencilerin hayata hazırlanmaları, kendi beceri setlerini geliřtirebilmeleri noktasında -bu benden önceki bir çalışma- Mutlu Kafe diye burada, özel eğitim okulunda bir çalışma yapılmış ve bu bağlamda, burada yiyecek içecek hizmetleri grubunda öğrencilerimizin hem yemek hazırlama hem servis anlamında çalışmaları var. Bu bağlamda, biz de belli periyotlarla burayı ziyaret ediyoruz Sayın Başkanım ve bu noktada, öğrencilerimizin teřviki konusunda da burada gayretli çalışmaları da görüyoruz. "Eęitimde feda edilecek fert yoktur." düřturundan hareket ediyoruz. Netice itibarıyla, řu anda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli dendięinde deęerler eksensli ve merhamet duygusuyla ortaya çıkan yani engelliler anlamında da

bu bizim hem dinimizde hem kültürümüzde olagelen bir durum. Bunun için de efendim, yine Erzurum'umuzda bu ve buna benzer çalışmalarımız Sayın Valimizin himayelerinde gerçekleştiriliyor.

Biraz önce Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımız da yine ifade ettiler engellilere yönelik olarak yapılan çalışmaları. Bu bağlamda, Millî Eğitim kanadında belediyemizce bizim işimizin kolaylaştırılması noktasında da okullarda yapılan katkılardan dolayı Sayın Başkanımıza müteşekkirdiğimizi de belirtmek isteriz. Yine, sayın vekillerimiz de bu anlamda bize destek oluyorlar.

Sayın Valim, arz ederim, hürmetlerimi sunarım efendim.

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Müdürüm.

Şimdi İl Sağlık Müdürümüzü dinleyelim.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Sayın Valim, Sayın Bakanım, kıymetli hazırım, Sayın Belediye Başkanım, sayın vekillerim; özellikle raporlarla ilgili birtakım değerleri sunmak istiyorum. Sayın Valim, biz 2025 yılında 9.919 kişiye engelli sağlık kurulu raporu vermişiz, 2024 yılında da bu rakam 10 binin üzerinde ki bunların -üniversiteyle beraber sayıları söylüyorum- şehir hastanesinde 6.886, üniversite hastanesinde 3.213 yani hakikaten büyük rakamlar. Çocuk gereksinim raporları da, özel gereksinim raporları da, tabii, onlar da fazla; 1.253 çocuğa biz, yine 500 çocuğa da üniversite hastanesi rapor vermiş. Bu sayılar yüksek sayılar. Yani toplumda tabii ki her birey engelli olmaya aday ama bir de engelli doğan çocuklar da var. Dolayısıyla, bu konu tabii, sizlerin de riyasetiyle gerçekten önemli, bugün de bu öneme binaen hakikaten mutlaka çok verimli bir toplantı oldu, oluyor gibi.

Burada, tabii, bizim şehir hastanesi açısından da Erzurum açısından, bizim şehir hastanemiz, bölge hakem hastane konumunda. Dolayısıyla, bütün bölge illerinden hasta alıyoruz engelli sağlık kurulu raporlarıyla ilgili. İşte atıyorum, mesela, Kars'ta bir oran verilmiş; vatandaş itiraz ediyor, hakem hastaneye gitmesi lazım, Erzurum'a geliyor. Bu şekilde aşağı yukarı 14-15 il Erzurum'a gelmiş oluyor, bu epey bir yoğunluk yaratıyor. Sağlık kurulundan sorumlu arkadaşımız, Sağlık Kurulu Başkanımız da yanımda, o da mutlaka söylenmesi gereken... Çünkü bu konu, engelli raporu alamadıktan sonra birçok şey engelli vatandaşlarımız için negatif oluyor yani hayat duruyor gibi. Bu raporları almak çok önemli. Hani biz şöyle yapmaya çalışıyoruz: Bir kere, randevu usulü çalışmıyoruz işin doğrusu yani randevu usulü dediğim, hani randevu açıyoruz elbette, 30-40 civarı bir randevu açıyoruz günlük. Bu randevuyu sınırlı tutmamızın sebebi, il dışından çok fazla randevu alınıyor, bu sefer Erzurum'a kalmıyor, biz bir nevi il dışı için randevu açmış gibi oluyoruz, il içindeki bütün vatandaşlarımızı yani -buradaki dernekler de söyleyebilirler- hepsini randevusuz alıyoruz, kabul ediyoruz. Tabii, bu, istismara açık bir alan, Sayın Bakanım siz zaten bilirsiniz, istismara biraz açık alan, şöyle açık alan: Özellikle araç alımı hususunda bazı illerde vatandaş mesela, son birkaç zamandır Tekirdağ'dan -mesela özellikle söylemek istiyorum, hani il ismi de vermek ne kadar uygun olur bilmiyorum ama araştırılması açısından- bize engelli sağlık kurulu raporu almaya geliyorlar. Yani çok enteresan, bu, son bir iki aydır biraz arttı. Biz de şöyle yapıyoruz: Eğer randevusu yoksa il dışından kesinlikle kabul etmiyoruz çünkü istismara açık bir alan, biriyle konuşmuş olabilir yani rapor hususunda...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Yani Erzurumlu olup da Tekirdağ'da yaşayan mı yoksa Tekirdağlı bir vatandaşımız mı Erzurum'a geliyor?

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - İkisi de Sayın Bakanım, ikisi de var zaten il dışında bizim yaşayan vatandaşlarımız yani hemşehrilerimiz geliyorlar, onlarda bir sıkıntımız yok, randevu alıp geliyor ama hiç Erzurum'la ilgisi olmayan, mesela Diyarbakır'dan hastalar geliyor, çok enteresan...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Orada randevu alamadıkları için mi?

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Niye sizi tercih ediyorlar?

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Orada randevu alamıyorlar mı? Burası daha hızlı oluyor diye mi geliyorlar?

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Olabilir, olabilir ama mesela Tekirdağ biraz uzak Erzurum'a, bir sürü il var arada. Hani biz bunu şöyle yapıyoruz: Buna bir önlem olarak şu anda mesela, randevusu olmayan il dışı hastayı almıyoruz yani kesinlikle almıyoruz çünkü ne olduğunu bilmiyoruz yani randevu almışsa mecbur zaten alıyorsun yani ona yapacağımız bir şey yok ama randevu almamış, kalkmış, gelmiş Ankara'dan "Ben burada muayene olmak istiyorum." Randevu al çünkü biz bilemeyiz ne için geldin, kiminle geldin.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - E-devletten takip edemiyor musunuz? Geriye dönük hikâyesini görürsünüz e-devletten yani sağlık hikâyesini görebilirsiniz oradan.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Görebiliriz Sayın Bakanım ama şimdi takdir edersiniz, sadece kurulda mesela engelli sağlık kurulu raporları değil, normal sağlık kurulu, askerî raporlar, işe giriş raporları; doktor onunla uğraşmaz işin doğrusu yani "Ben bunun geçmiş şeyine bakayım, ne yapmış, ne etmiş?" Ne yapar? İşte, muayenesini yapar. Her bölüme gidiyor hastalar, 8-10 bölüme gidiyor yani doktorlar sadece muayenesini yapar yani geçmişe yönelik şeylerini falan. Hani bir şikâyeti olursa o bizle ilgili bir konu olur, biz araştırırız. Böyle bir durum var, bir yoğunluk oluşturuyor. İlde mağduriyet olmasın diye randevu sistemi kurmuyoruz. Biz rapor kısımlarını, rapor bölümünü tamamen hastanenin farklı bir yerine aldık polikliniklere karıştırmamak için çünkü çok yoğunluk oluyor, tamamen D Blok'ta, ayrı bir yerde raporların verildiği kısım. Yani şu ana kadar çok bir sıkıntımız olmadı.

Bir de özellikle bir konuya daha değinmek istiyorum. Bu, hakikaten bir sorun, arkadaşımız da anlatır. Şimdi, Aile, Sosyal Hizmetler ve bizim Bakanlığımızın çıkardığı ortak yönetmelikte üç aydan önce hasta taburcu oluyorsa -onu bilirsiniz belki Sayın Bakanım- ona engelli sağlık kurulu raporu sadece taburculuk anında düzenlenebiliyor, üç aydan uzun süre yatarsa onda bir sıkıntı yok, her an düzenlenebilir. Ama özellikle kimsesiz hastalar için, yakını olmayan hastalar için şöyle bir sıkıntısı oluyor: Mesela üç aydan kısa sürede taburcu olması lazım, taburcu anında biz ona engelli sağlık kurulu raporu düzenliyoruz; şimdi, bu kimsesiz olduğu için bakımevlerine başvuruyor.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Arkadaşlar, bu konuyla ilgili bir not alın da ayrıca bakalım.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Bakımevlerinde hâliyle bunun da bir prosedürü var, işte, girişi, yerinin ayarlanması, işte orada yer bulunması, oraya girmesi, kabul edilmesi falan filan. Kimsesiz gidecek yeri yok, bu sefer biz yatalım

diyoruz vatandaşı, hastanede de biliyorsunuz, uzun süre yatmak da riskli, işte hastane enfeksiyonları falan. Hani üç aya yakınsa zaten yatırıyoruz; on gün kalmış, diyelim beş gün, diyoruz ki: Üç ayı tamamlayalım, en azından bu arada da raporunu düzenlemiş oluruz. Ama mesela on beş gün yattı, çıkacak, bunda olmuyor, çıkış anında yapman lazım, kimsesizse ortada kalıyor öyle. Ama üç aydan uzun süre yatmışsa sıkıntı yok onda yani üç ayı geçti mi her an düzenleyebiliyorsun. Böyle bir şey var, üç ay yani yönetmelikte çok net yazmış: "Üç aydan önce taburcu olmuşsa taburcu anında yapılır." diye. Sanki o düzeltilebilir Sayın Bakanım, orada bir sıkıntı var, kimsesiz hastalar biraz mağdur oluyor.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, biz bunun üzerine özellikle bir bakalım. İnşallah, Komisyonun da desteğiyle düzeltilir.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Evet, yani bunun dışında da Sayın Bakanım, elimizden geleni yapıyoruz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Sizde otizm sayısı var mı, bir yıllık tanı sayısı kaç mesela?

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Şöyle Sayın Bakanım: Bizim il genelinde 1.386 tane otizmlili hastamız var, bunun 530'u da çocuk hasta. Aylık da mesela kasım ayında, aralık ayında da toplamda 53 çocuğa tanı koymuşuz, üniversiteyle beraber söylüyorum. Tabii, bizim tanılarımızın hepsi bizim ilimiz olmuyor Sayın Bakanım yani tanılarının hepsi bizim ilimiz olmuyor. Biliyorsunuz, nöroloji, çocuk...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bölgeye hizmet verdiğiniz için.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Evet, yani nöroloji, çocuk psikiyatrisi... Çocuk psikiyatrisi diğer illerde de var da kısmen ama nöroloji bizim bölgedeki illerin hemen hemen tamamında yok, 14-15 ilin hastası gibi oluyor bu rakamlar yani elimizden geleni yapıyoruz.

Siz geçenlerde Sayın Bakanım sormuştunuz, aile sağlığı merkezleriyle ilgili erişilebilirlik durumunu, hastanelerin erişilebilirlik durumunu. Onlara tabii, siz de önem atfediyorsunuz, hakikaten de önemli. Biz aile sağlığı merkezlerimizin hakikaten hepsini -sizden sonra da tekrar iyice de baktırdım- erişilebilir yapmışız. Son iki, üç ayda da olmayan yerler vardı, özellikle tek birimli yerlerde "Maliyet biraz fazla oluyor." dedi arkadaşlar ama bunun maliyetini hesaplama şeyi yok yani vatandaşın ulaşması lazım dolayısıyla onları da yaptırarak son iki, üç ayda. Aile hekimliğinde bir sıkıntımız yok. Hastanelerimizde, biliyorsunuz, bu mecbur, zaten olması gerekiyor dolayısıyla elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. İnşallah, bundan sonra da sizlerin desteğiyle daha da iyi olur.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Erzurum Barosu Engelli Hakları Komisyonu Mustafa Naci Bey, burada mı?

Raporlarla ilgili Büşra Hanım'a söz verelim.

Buyurun.

ERZURUM ŞEHİR HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI BÜŞRA KARAHAN - Sayın Bakanım, Sayın Valim, Belediye Başkanımız ve kıymetli hazırun; hoş geldiniz öncelikle. Ben Erzurum Şehir Hastanesinden Başhekim Yardımcısı Büşra Karahan, Sağlık Kurulu Başkanlığı yapıyorum ben bir buçuk yıldır.

Sayın Müdürümüzün de bahsettiği üzere bu randevu meselesiyle alakalı diğer illerden randevu alınamadığı için aslında Erzurum öncelikli olarak tercih ediliyor. Ben kişilere sorduğumda, Tekirdağ ya da İstanbul'dan gelen vatandaşlarımızla konuştuğumuzda heyet esnasında "Niçin bizi tercih ediyorsunuz?" diye, kendi bulundukları illerden en az altı ay süreyle randevu alabildiklerinden bahsediyorlar. Bizim Erzurum ili olarak bu kadar hızlı bir şekilde engelli vatandaşlarımıza hizmet vermemizdeki en büyük neden şu: Hastanemizde -Müdürümüzün de bahsettiği üzere- ayrı bir alan oluşturduğumuz için hızlı bir şekilde hastaların işlemlerini bitirip aynı gün sağlık kuruluna alıp hızlı bir şekilde raporlarını çıkartıyoruz. Bu açıdan işlemlerimiz hızlı yürüyor, hasta sayımız da bundan kaynaklı yüksek ancak diğer illerden randevu alamadıkları için özellikle hani Erzurum ya da başka iller tercih ediliyor mu bilemiyorum, bizim tercih edilme nedenimiz bu. Geçen gün hani Diyarbakır'dan 15 çocuğa sosyal hizmetler, bakım evleri randevu sisteminden randevuya girip randevu almışlar. Yani bizim burada yapabileceğimiz bir durum olmuyor il olarak çünkü randevusuz zaten il dışı almıyoruz ancak MHRS sisteminde hani rahatlıkla randevu alınabildiği için bunun da önüne geçemiyoruz. Hani bununla alakalı bir çalışma yapılabilir mi bilmiyorum. Herkes öncelikle ikamet ettiği, bulunduğu ilden MHRS sisteminden bir randevu alıp da tekrar o ile başvuramazsa diğer illere başvurulabilir şeklinde bir sistem oluşturulabilir mi bilemiyorum.

Diğer bir şeyimiz de hani bu üç aydan kısa süreli hastalarda Sosyal Hizmetlerle biz görüşme sağladık ancak hani bu Sağlık Raporu Usul ve Esasları Hakkındaki Yönerge'de 2019'da direkt zaten "Yoğun bakım hastaları üç aydan kısa sürelerde çıkartılamaz." diyor zaten sağlık kurulu raporu ancak şöyle: Bizim hastalarımızdan kimsesiz hastalarda -Sayın Müdürümüzün bahsettiği üzere- bir sıkıntı yaşıyoruz, Sosyal Hizmetlerle de bu konuyla alakalı görüştük ancak şöyle bir durum var: Hastaların, sağlık kurulu raporu almadan kendi bünyelerinde bir yer ayarlama durumunun olmayacağından bahsettiler. Bizim hasta taburculuk gösterip hani sağlık kurulu raporu aldığımız zaman da rezervasyon usulüyle çalışabildiklerini, hastaya biz sağlık kurulu raporu çıkarsak bile eğer kendi bünyelerinde, bazen özellikle çocuklarda bu durum söz konusu, il dışından Sosyal Hizmetlerde bakım evi araştırdıklarını söylediler. Bu durumda biz taburcu edip sağlık kurulu raporu düzenlese de kendi bünyelerinde yani bakım evinde kalacak yer ayarlamaları daha uzun sürebiliyor. Bazı hastalar mesela altı ay bekliyor, bir çocuk için biz bunu yaptık, raporu çıkardık, "Bekleyelim." dedik. Bu sefer altı ay boyunca o hasta bizim hastanemizde beklemiş oldu. Yani bununla alakalı Sosyal Hizmetler bünyesinde hani bir sonuca erişemedik biz. Bununla alakalı yardımcı olursanız çok seviniriz çünkü en büyük handikabımız bu.

Bir diğer konu da bu işe girişlerde -tüm özel ve resmî kurumlar için söylüyorum- işte bir hafta, on günlük bir süre tanınıyor, bu kişilere "Tam teşekküllü hastaneden sağlık kurulu raporu alınsın." deniliyor. Bu süre zarfı içinde de kişiler bize randevusuz zaten müracaat ediyorlar, biz de randevusuz kabul ediyoruz, doğru ancak sistem üzerinden de randevu alınabiliyor ve böylece engelli vatandaşlarımızın randevu alması durumunda sıkıntı yaşıyoruz. Yani özellikle işe girişlerde hani bu sürelerin bir hafta, on gün değil de biraz daha uzun süreli bir şekilde kurumlarda inisiyatif tanınırsa çok mutlu oluruz çünkü hem vatandaş mağdur oluyor, onların mağdur

olmaması için de hastane olarak bizler birazcık elimizi taşın altına koyuyoruz. Böyle olunca da engelli vatandaşlarımız bu konuda mağduriyet yaşıyor diye düşünüyorum ben. Bu konu hakkında da bir çalışma yapılabilirse çok mutlu oluruz.

Tekrar hoş geldiniz, saygılar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Evet, Mustafa Naci Bey, burada mısınız?

Buyurun.

ERZURUM BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA NACİ SARAÇOĞLU - Saygıdeğer katılımcılar, hanımlar, beyler; rahat yirmi senedir engellilerle ciddi bir samimiyetim var, benim çocuğum da engelli. Dolayısıyla, bu olayların içindeyim. Erzurum Barosu adına geldim, aynı zamanda avukat olduğum için konuya engellilerin hakları açısından bakarım.

Şimdi, böyle deyince ne oluyor? İlk başta söylenenlere dikkat ettim, genel anlamda bir açıklamalar yapılıyor. Gönül isterdi ki ayrıntıya girilsin, sonradan birtakım ayrıntılar oldu ama engelliler haklarını yeterince bilmiyorlar. Küçük bir örnek vereceğim ki desteklensin yani dayanağı belli olsun. Şimdi, bir engelli arkadaşımızın göz billuru değişecek yani sıradan bir göz ameliyatı falan ya da katarakt ameliyatı gibi bir şey değil. Bunu nereden, nasıl yaptıracağını bilmiyordu. Şunu demek istiyorum bu örneği verdikten sonra: O engellinin bu konuda bir alt birim olarak bilgilenme imkânı olsa yani belediyenin öyle bir birimi var ama ne kadar bilinçli. Yani bir aile hekimliği gibi düşünün, aile hekimliğine gidiyorsunuz, size diyor ki: "Sizin buraya değil de -mesela- nörolojiye gitmeniz lazım." Ne oldu? İşin uzmanı sizi yönlendirmiş oldu. Bunun gibi bir alt birim olsa yani ya da bir kitapçık, mesela otizmden bahsedildi, bunun hakkında bir kaynak. O konuda anne, baba ya da neyse o kişinin çevresindeki insanlar, kendisi bu konuda okuyamasa dahi çevresindekiler bunu çok iyi şekilde... Çünkü canları yanmış, çevresindekiler bu konuda bilinçlenirler, bilinçlenmeden hareket ediliyor; bunu demek istiyorum. Temel mesele yani bir kaynak, kitap anlamında olur ya da işte, mesela böyle bir alt birime başvurulduğu zaman bu alt birimin yönlendirmesi. Şimdi, alt birime gittiniz, eğer o konuda bilgisi yoksa nasıl yönlendirecek? Ciddi bir soru işareti bu. Yani genel anlamda çok güzel şeyler söyleniyor, yetkililer var, tamam ama o kişilerin, ben onların içindeyim, yirmi senedir içindeyim; rehabilitasyon anlamında dertlerini az çok zaten anlatıyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, ne öneriyorsunuz, Bilgilendirme nasıl daha iyi yapılabilir?

ERZURUM BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA NACİ SARAÇOĞLU - Şimdi, efendim, birinci basamakta bir kitap olmalı, bu engelli haklarını içeren yani engelli şu derneğe bağlı, o derneğe gittiği zaman o derneğin elinde engelli haklarının toplandığı bir kitap olmalı ve onlar bu konuda bilgilendirilmeli. Yani bir engelli, haklarını nasıl arar, ne yapmalı? Onları öğrenirse... Diyelim ki 10 tane madde olsun...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Baro olarak böyle bir çalışma yapmadınız mı mesela?

ERZURUM BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA NACİ SARAÇOĞLU - Baronun genelleme anlamında yok efendim. Şurada konuşulanları biliyorsunuz, mesela adam şöyle bir şeyden bahsediyor: "Ben şuraya başvurduğum, şunu elde edemedim." O başka bir şey ama bilgilenme çok önemli. Mesela ben zamanın birinde bir dernek başkanını tanıdım... Ben Lokman Ayva'yı da tanıdım, İsrail Bayrakçı'yı da tanıdım, bunların birikimlerinin çok iyi olduğunu da gördüm ama bu engellilere ne kadar bağlantı sağlanıyor? Engelli, genel anlamda okuma yazma konusunda dahi boşlukları olan insanlar. Bunların bilgilenmesi için, birinci etapta yani ilkökul, ortaokul basamakları olur ya, bilgilenmesi anlamında bu derneklerde engelli haklarını içeren kitap ya da kitapçık olmalı; öz olarak söylemek istediğim bu. Ondan sonra o engelli "Ben başvuracağım, şu haklarım var..." Şimdi, birtakım dertlerden dert yaşıyoruz.

Basit bir tanesini daha söyleyeyim, son sözüm olsun: Burada havuz başında yaya geçidi var, yaya geçidinin bağlandığı hemen yerde engelli bandı, ama önünde bir direk var. Şimdi, görme engelli birinin zaten o direğe çarpmadan yürüme bandına geçmesi mümkün değil ama bunlar çare değil yani bunlar kısmi çareler.

Genel anlamda naçizane söylemek istediğim, engelli bilinçlendirilmeli.

Saygılar, hürmetler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Erzurum Ticaret Sanayi Odası adına...

AVUKAT CEMALETTİN YÜCE - Sayın Bakanım, ben sistem dışı söz almak zorundayım, kusura bakmayın.

Avukat Cemalettin Yüce, Erzurum Barosundan, Mustafa Bey'le beraber geldim. Ben, 2018'den beri engelliyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

AVUKAT CEMALETTİN YÜCE - Emekli avukatım. Benim talebim Türkiye'de genel olarak dile getirilip de fakat hiçbir zaman gündemde olup da gündemde olmayan bir şey. Nasıl emekliler kartı varsa, Bence Türkiye'deki bütün belediyeler, özellikle büyükşehirlerde, ulaşımında genel bir otonoma geçip bütün Türkiye'deki engellileri tek bir ulaşım kartı altında birleştirilmesini özellikle talep ediyorum ben. İstanbul'a da gidiyorum, benim çocuklarım orada okuyor. Oraya gittiğimiz zaman misafir olduğumuzu dile getirene kadar, derdimizi dile getirene kadar birçok hakarete maruz kalıyoruz. Burada, ulaşımında yine otobüs şoförleriyle ilgili birçok sıkıntılarımız var. Bazı engellilere süreli rapor veriliyor, bazı engellilere süresiz; durumuna göre. Özellikle sürekli değil de süreli engelli olduğumuzdan dolayı her iki yılda bir, bir yılda bir böyle sıkıntılara maruz kalıyoruz. Bizim devletimizden, Hükümetimizden ricamız özellikle Türkiye genelinde engellilerin tek bir çatı altında ve engelliler kartında toplanması.

Ayrıca, sayın Hükümetimiz, devletimiz yirmi beş yıldır bu noktalarla ilgili çok ciddi çalışmalar gösteriyor. Engellilerin gerçekten değerinin arttığının farkındayız fakat Türkiye'de genel bütçeden özellikle emeklilere ve engellilere ayrılan payın çok az olduğunu düşünüyorum. Engelli maaşlarının ve diğer maaşların çok az olduğunu düşünüyorum. Özellikle bu maaşların hatırına engellilere yine sahip çıkılma konusunda ciddi gelişmeler var. Allah razı olsun devletimizden de Hükümetimizden de. Bütçenin engelliler noktasında yardımların artırılmasını talep ediyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

AVUKAT CEMALETTİN YÜCE - Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Celalettin Çetinkaya, Ticaret ve Sanayi Odası Meclis üyesi; burada mı?

ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI MECLİS ÜYESİ CELALETİN ÇETİNKAYA - Efendim, Başkan Vekiliyim,

Yönetim Kurulu Başkan Vekiliyim, Başkanımızın da Ankara'da toplantıları vardı, selam, saygıları var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Celalettin Bey, sizsiniz değil mi?

ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI MECLİS ÜYESİ CELALETİN ÇETİNKAYA - Benim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI MECLİS ÜYESİ CELALETİN ÇETİNKAYA - Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Valim, Büyükşehir Belediye Başkanı ve değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Beş saate yakın bir toplantı yapıldı, yerinden kalkmadılar birçok arkadaşlarınız ve arkadaşlarımız, bu da çok kıymete değer.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü vardı 1990'larda, bu Genel Müdürlükten sonra bakanlıklar kuruldu. Bugün de dikkat ettim, ilk kez de böyle bir toplantıya katılıyorum. 5-6 tane bakanlığın da biri direkt zaten taraf, diğerleri de endirekt ama onlar da tam taraf. Sayın Valilerimiz, Büyükşehir Belediye Başkanımız; bu, çok kıymete değer. Bir de sizin böyle bir zamanda bu kadar güzel bir toplantıyı yapmış olmanızdan dolayı da ben gerçekten çok memnun oldu yani oruçlu bir ağızla da oturuyorum ve saygıyla da dinliyorum.

Her şey konuşuldu. Sayın Bakanım, şuna bir gelmek istiyorum: Bazı hastalıklar var, kas erimesi, kan kanseri veya ilik kanseri gibi hastalıklar var, özellikle genç çocuklarda var ve bunlar gelip para topluyorlar, yardım topluyorlar. Acaba, devletimizin bu konuda, buna yardım edebileceği veya bunları sosyal güvenlik kapsamına alıp yurt dışı sağlık kuruluşlarıyla diyaloga geçip... Bunu yapamazlar mı? Yani odamıza çok gelenler var, bazılarına yardım ediyoruz ama bu bir defa değil, iki defa değil. Yani benim bildiklerim de çok var, Cumhuriyet Caddesi'nde birçok kumbaralar koyulmuş, Türkiye'nin birçok şehrinde de gördüm, Erzurum'a özgü değil. Bir de Erzurum'da şunu gördüm şu anda: Aşağı yukarı yüzde 9 ila yüzde 10 arasında bir engelli toplumu var, bizim hanemizde de var ama o ananın, o babanın yaşantısı bizden çok daha farklı. Ananın ne cumartesi var, ne pazarı var, ne bayramı var, ne seyranı var; çocuk büyüdükçe onun sıkıntıları var. Ve bizim de hepimizin de üzüntüsü ona biz sezdirmemek için yani o gelinimize, o kardeşimize de yardımımız oluyor. Benim söylemek istediğim: Bu caddelerde, bu konularda yardım toplayanlara Hükümetimizin bu konuya el atıp bunları da karşılaması lazımdır diye düşünüyorum.

Beni sabırla dinlediniz, çok teşekkür ederim.

Sizleri de tebrik ediyorum, müthiş, maşallah çünkü konular çok, söyleyenler de çok; tam bizi ilgilendiren konulardır, onların dertleri de bizim dertlerimizdir.

Saygıyla selamlıyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun.

ADEM ÖZBİLİR - Öncelikle bizi dinlediğiniz için teşekkür ederim, hoş geldiniz aramıza.

Şimdi, ben bir vatandaş olarak şunu söylemek istiyorum: Yüzde 98 otizm ve Down sendromlu çocuğum var. Şu anda konuşurken bile zorlanıyorum, konuşamıyorum, dile getiremiyorum aslında. Ben ne gece uyku uyuyabiliyorum ne gündüz oturabiliyorum. Şimdi, çocuğum, doktorlarımız bilir, hem otizm olarak Medikinet kullanıyor hem de Risperdal kullanıyor; biz o çocuğu o şekilde durdurabiliyoruz. Yani benim Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından istediğim tek bir şey var: Senede bir ziyaret ediyorlar, gelsinler, bir saat, iki saat bizim yanımızda dursunlar, çocuğun hâlini bir görsünler. Çocuğum günbegün eriyor, şu anda benim işim yok, evde bakım aylığıyla geçiniyorum, emekliyim sadece. Zaten çalışmak istesem de eşim çocukla tek başına baş edemiyor, hem ben bakıyorum hem o bakıyor. Yani bu konuda sizden şunu rica ediyorum: Hastaneye gidiyoruz, hastanede öncelik olması gerekiyor. Yani 65 yaş üstü nasıl önceliği varsa engellilere de "Engelli çocuk" diye yazı yazılması gerekiyor. Biz çok mağduruz, sürekli ailelerle tartışıyoruz bu konuda. İşte "Senin sıran var, şu var, bu var." diye tartışıyoruz, hâlbuki çocuğun hâlini görmüyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erzurum'da mı oluyor bunlar?

ADEM ÖZBİLİR - Evet, bunlar Erzurum'da oluyor. Kaç kere ben orada tartıştım, artık psikolojimiz tamamen çökmüş, kendimize hâkim olamıyoruz zaten. Bizim desteğe ihtiyacımız var gerçekten de. Yani biz çocuğumuzu bırakıp da bir yere gidemiyoruz, çocuğu ilaçla uyuşturup bırakıyoruz, o şekilde.

Bir de dediğim gibi, sadece evde bakım ücreti alıyorum, eşim aylık almıyor yani Valiliğe de gittim "Sizin şeyiniz yok." diye onu da çıkarmadılar, ikinci bir aylığı da veriyorlar normalde, ben bunları çok iyi araştırdım, onu da vermediler bize, sadece emekli aylığı. Çocuğun zaten bezi falan derken, 15 yaşında bez kullanıyoruz zaten, o şekilde biz idare ediyoruz. Yani bizim durumumuz bu şekilde.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim, sağ olun, iyi akşamlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bu hastanedeki konu çok önemli, Vali Bey'le de tekrar konuştuk Adem Bey, onunla ilgili inşallah süreci aşacağız. Ayrıca, Belediye Başkanımız sizle görüşecek en kısa zamanda, tamam mı? Benim kartımı verin Mehmet Bey'e, iletişimde olalım.

Evet, Sağlık Müdürümüz bir şey söyleyecek mi? Bu konu önemli Müdür Bey, çok önemli.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Sayın Bakanım, engellilerin elbette önceliği var yani bu münferit olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Münferit de olsa yaşanmaması lazım böyle şeylerin, bunu kabul edemeyiz.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Yaşanmaması lazım, kesinlikle yani biz tekrar uyarırız.

Bir de Sayın Bakanım, bizim hastanemizde engelli birimi var, gerçekten çok çok da iyi işliyor. Lütfen, burada herkes var zaten yani bir problem olduğu zaman belki başhekiye ulaşamıyorlar, yerinde yok veya...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Münferit de olsa bunların yaşanmaması için daha çok çalışacağız.

ERZURUM İL SAĞLIK MÜDÜRÜ GÜRSEL BEDİR - Kesinlikle önlemlerini alalım Sayın Bakanım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Münferiten değil sistem olarak çözülmesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBİÇ - Sayın Bakanım, Sayın Valim; öncelikle saygılarımı sunuyorum.

Ben Erzurum Zihinsel Engelliler Dernek Başkanımı, benim de 2 engelim var. 1 çocuğum otizm, bir de benim eşim sonradan zihinsel engelli oldu. Tabii ki buradaki sivil toplum örgütlerindeki başkanlarımız ve müdürlerimiz çoğu şeye değindi ama biz Erzurum'da -engelli kardeşlerimiz için söylüyorum- yaşamakta şanslıyız, şöyle: Sayın Valim gerçekten altın harflerle ismini yazdıracak, Sayın Belediye Başkanım, gerçekten diyorum, o kadar güzel şeyler yapıyorsunuz ki biz engellilere, sizlerle gurur duyuyoruz. Koordinasyon merkezi açmışsınız efendim, on numara, beş yıldız, Allah sizden razı olsun. Benim çocuğum da oraya gidiyor? Bir kafe açmışsınız, her türlü çocuklara, engellilere orada hizmet veriliyor. Başına bir müdür getirmişsiniz, efendim, gerçekten diyorum, bir gönül insanı. Onun için bizler bu konuda çok müteşekkirimiz. Sayın Valim, Sayın Bakanım, Allah sizden razı olsun, her türlü etkinliğimize geldiniz, çocuklarımızı okşadınız. Sizlerin yanında gerçekten kendimizi çok güçlü hissediyoruz.

Son bir şey söyleyeceğim Sayın Bakanım: Bu derneklerin, dernek başkanlarının, ben denetlenmesini istiyorum efendim, nasıl bu çocuklara hizmet ediyorlar? Bu dernek başkanları, bu dernekteki özel gereksinimli çocuklara nasıl davranıyorlar? Onları denetim altında tutmanızı arz ederim efendim.

Saygılar sunuyorum, çok teşekkürler efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bu denetim konusu deyince aslında şu çok önemli: Bu konu toplumsal bir konu, bu konu hepimizin konusu. O yüzden, herkesin kendinin muhasebesini yapması lazım. Örneğin, sağlık müdürlüğü bu konudaki muhasebesini yapacak. Mesela, hastanede engelli bir birey sorunla karşılaşıyor mu, karşılamıyor mu? Millî Eğitim, okulda, efendim, engelli birey, ailesi ne durumda; bunun muhasebesini yapacak. Spor Müdürlüğü diyecek ki: "Ya, biz burada herkesi havuzumuzda yüzdürebiliyor muyuz?" Bunun muhasebesini yapacak. Bununla birlikte de engelli sivil toplum kuruluşu da diyecek ki: "Ya, ben bu iş için ne yaptım?" Şimdi, bazı dernek başkanlarıyla karşılaşıyorum, yirmi beş, otuz yıldır o derneğin başında, muhasebe yapması lazım herkesin. O yüzden, konu hepimizin konusu. Hepimiz bu konuda duyarlıyız ama artılarımızı, eksilerimizi, hatalarımızı, sevaplarımızı görmemiz lazım. Bu da çok kıymetli, bunu bize en son konuşmacımız hatırlattı.

Evet, buyurun.

ANADOLU ENGELLİLERİ BİRLEŞTİRME DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI MACİT PAPAĞAN - Bakanım, öncelikle hoş geldiniz, sefa geldiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

ANADOLU ENGELLİLERİ BİRLEŞTİRME DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI MACİT PAPAĞAN - Sayın Valim, sayın vekillerim, belediye başkanlarım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Macit Bey, değil mi?

ANADOLU ENGELLİLERİ BİRLEŞTİRME DERNEĞİ ERZURUM ŞUBE BAŞKANI MACİT PAPAĞAN - Evet Sayın Bakanım.

Şimdi, Bakanım, şöyle bir arz edeyim: Ben engelliyim, yüzde 40 raporum var. Ben iki yıldır Anadolu Engellileri Birleştirme Derneği Erzurum Şube Başkanı olarak göreve atandım. İki yıldır yakıt problemimizden dolayı... Yani defalarca -Sayın Vekilim Fatma Hanım biliyor- söyledim, yer konusunda aidat meselesi var, aidatı ödeyemiyoruz. Sağ olsun, Belediye Başkanımızdan Allah razı olsun, yer verdi, yalnız aidatı ile yakıtı bize çok külfet oluyor. Üyelerimiz de ödeyemiyor, ben de engelli olduğum için hem engelli maaşı alıyorum, emekli maaşı hem de çalışıyorum yani gücüm yetmiyor. Sizlerden istihdamımız bizim Derneğe bir ziyarete bekliyoruz, bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Evet, başka kimlerimiz var?

Buyurun.

PERİHAN MURÇAK - Hepiniz Erzurum'a hoş geldiniz. Ben bir meleğin annesiyim, Onur'un annesiyim, zaten herkes de tanıyor, sizleri çok seviyor, her açılıшта sizin yanınızda olmak istiyor.

Şimdi, ben...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onur, hoş geldin, Onur.

ONUR MURÇAK - Hoş bulduk Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Naber?

ONUR MURÇAK - Erzurum'a hoş geldiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hoş bulduk.

ONUR MURÇAK - Şeref verdiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var ol, şeref bulduk, sağ ol kardeşim.

PERİHAN MURÇAK - Ben toplantının başından beri konuşmaları dinliyorum. Hani, derler ya "Yaşayan bilir." Biz, bu sıkıntıları birebir yaşıyoruz. Şimdi benim oğlum 18 yaşına geldi. Bizim raporumuz -ben de rapor hakkında konuşacağım- ergen raporuna geçti ama benim çocuğumun hastalığı Williams Sendromu. Nadir hastalıklara giriyor ve kalıtsal bir hastalık. Benim

çocuğum, evet, ayakta, her yere götürüyorum ama tek başına gidemiyor, tek başına üstünü giyinemiyor, tek başına yemeğini yiyemiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne sendromu dedik tam olarak?

PERİHAN MURÇAK - Efendim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sendrom...

PERİHAN MURÇAK - Williams.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Williams.

PERİHAN MURÇAK - Evet, nadir hastalıklara giriyor derdimiz. 7'nci kromozomda hafif siliklik olarak geçiyor ama hamdolsun, Allah bizi seçmiş, bize vermiş bu oğlumu. Bizim yaşam kaynağımız, ben ondan bir sıkıntı çekmiyorum ama sonuçta bu hastalık bizde var. Evet, dediğim gibi, ayakta Onur, biz her yerdeyiz, Başkanım da bilir, açılışlardayız çünkü onları çok sevdiği için ama normalde evdeki hayatımızda Onur tek başına yemek yiyemez, Onur tek başına ihtiyaçlarını gideremez, üstünü giyinemez ama olsun, biz bunları severek yapıyoruz. İşte, dediğim gibi, 18 yaşına geldiği için Onur'a ergenlik raporu çıkarılması gerektiği söylenildi, ben de başvurdum, şehir hastanesine gittim. Bu, Williams Sendromu da zaten kalıtsal hastalık olduğu için geçmiyor. Mesela, fiziken benim çocuğum hâlen daha bir kalemi tutamıyor, yazamıyor, fizik alması lazım. Şehir hastanesinden bana fizikten 0 verdiler, raporda 0 olunca ben rehabilitasyondan fizik eğitimi alamıyorum. Hani, deniliyor ya "Sakarya'dan geliniyor, işte, başka yerden." ben de Erzurum'dan kalktım Trabzon'a gittim. Hani, benim çocuğum... Sonuçta kalıtsal bir hastalık, itiraz da ettim. Sonra Atatürk Üniversitesine gittim, Atatürk Üniversitesinde de aynı durumla karşılaştım. Aynı hastane, aynı hastalık, aynı doktorlar ama oradan alabildim, orada beni dinlediler ve hastalığın ne olduğunu bildiler. Ben de bu sorunu yaşadım.

Ondan sonra, bir de şunu dile getirmek istiyorum: Bu raporlarda mesela rapor için bizden para alınıyor "rapor parası" diye, sonuçta bizim hastalığımız kalıtsal bir hastalık. Hani şeyi söylemek istiyorum ben, işe girenler, onlardan rapor parası alınsın ama bizim gibi -zaten engelli demek istemiyorum- özel insanlara bu rapor parasının olmaması gerektiğini düşünüyorum ben. Hani ben verebildim, evet, verdim ama veremeyen insanlar var, buralara gidemiyorlar da.

Ayrıyeten, mesela orada bana bir MR çekildi, Erzurum'da MR için de benden 600 lira para alındı. Hani 600 lira çok büyük bir şey değil ama sosyal güvencesi olan bir insandan MR için para alınmaması gerektiğini düşünüyorum kendi açımdan. Buna da ben hatta itiraz ettim ama "Özel hastalık." denildi. Evet, bu özel hastalık, zaten öyle bir hastalık olmasaydı ben de hastaneye gitmezdim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hanımefendi, isminiz?

PERİHAN MURÇAK - Perihan Murçak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Perihan Hanım, şimdi, sizin anlattığınız her bir konu çok kıymetli. Hukuk Müşavirimiz Coşkun Bey sizden bu konularla ilgili spesifik bilgiler alacak, bunları takip edeceğiz ama bu rapor konusu, hakikaten sorunları olan bir alan, sorunlu bir alan, burada tespit ettiğimiz bizim de sorunlar var. İnşallah, bunun üstüne hep birlikte gideceğiz.

PERİHAN MURÇAK - Evet, Fatma Hanım'a da ben bildirdim hatta.

Bir de şunu dile getirmek istiyorum: Tamam, bazı istismarlar olmuş ama bizlerinki kalıtsal, hani bu çocuk 18'ine geldi diye geçmedi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu rapor konusunu, mağduriyetleri en aza indirgeyecek şekliyle, nasıl bir sistematik şekle dönüştürürüz, onu çalışacağız hep birlikte, sizlerin rehberliğinde, tamam mı?

PERİHAN MURÇAK - Bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

PERİHAN MURÇAK - Şimdi, bir de benim oğlumun çenesinde bir problem var. Bu hastalıktan gelen bir şey, çene öne doğru kayıyor. Ben bunu 5 yaşından beri dişçiliğe götürüyorum, Atatürk Üniversitesinde, orada denildi ki: "18 yaşına gelince getir çocuğunu." Şimdi, 18'ine geldiği zaman ben götürdüm çocuğumu, bu sefer "Ücrete tabi." diyorlar. Mesela bir tel takmaya "55 bin lira" diyor, ayrıyeten masrafları var. Bir ameliyata oradaki hocaya götürdüm, Ümit bey var, çok değerli bir hoca, hani onun da elindeki bir şey değil ama prosedür öyleymiş, ameliyata 60 bin lira istiyorlar, "Bunlar içinde." diyor. Dedim ki: Hani özel bir çocuk bunun için bir şey yok mu, bir özellik? Dedi ki: "Onun için kanun çıkması lazım. Sağlık Bakanlığında gaziler gibi size de engelliler için bir şey çıkarılması lazım." Ama şimdi biz böylece tıkaandık kaldık hatta valimize falan, herkese ben başvurdum, bayağı da uğraştım ama bir sonuç da alamadım, bu şekilde bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bahsettiğiniz her bir konu çok kritik yani bunların her birini biz tetkik edeceğiz.

PERİHAN MURÇAK - Ben tek başıma da yaşamıyorum, benim çevremde arkadaşlarım var, otizm derneğindeki arkadaşlarım da var, çocuklarımız var yani tek benim başıma da değil, hepimizin başına; bu konuda bize yardımcı olursanız çok sevinirim.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Sizin sigortanız var mı, sosyal güvenceniz?

PERİHAN MURÇAK - Evet, sosyal güvencemiz var.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Sosyal güvencesi olan bir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Yok, Bakanım, şöyle, ben izah edeyim, benzer bir vakayla bire bir uğraştım. Üst damaksız doğan bir çocuk, annesi bir sürü şeyle uğraşmış, işte, burun yaptırmış, burun kanalları bile yok çocuğun. Ailede tek kişi sigortalı, asgari ücretle çalışıyor ama üst damakta yamuk çıkan dişlerin çekimi ortodonti gerektiriyor ama kapsam dışı. Ve, ben bunu Bakanlıkla görüştüm, bir düzenlemeye ihtiyaç var, en azından bir yönetmelik düzenlemesine ihtiyaç var. Her türlü ortodonti işlemleri ücretli ama engelli olduğu... Ya, damaksız doğmuş bu çocuk; daha ne olsun.

ERZURUM VALİSİ MUSTAFA ÇİFTÇİ - Burada bir zaruret var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Evet, yani daha ne olabilir burada? Bunun bir şekilde kapsama alınması gerekiyor. Hanımefendi orada doğru söylüyor, bir vakayla ben uğraştım kendi şehrimde.

PERİHAN MURÇAK - Bu zaten şeymiş de 18 yaşına geldiği zaman üniversitede yani sadece Onur için geçerli değil, herkes için...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Çocuk da olsa öyle oluyor.

PERİHAN MURÇAK - ...sağlıklı insanlar için de ücrete tabiymiş ama bizim özel bir durumumuz var, ben daha önce de yaptıracaktım ama "18'inde gelsin" dediler.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Evet, evet, ortodonti işlemi ücrete tabi, doğru, estetik sayıldığı için yani bu estetik plastik cerrahiye girdiği için ama bu çocuğunki doğuştan ve engellilik durumu. Yani benim verdiğim örnekte damaksızdı çocuk, üst damağı hiç yok doğuştan, böyle bir sıkıntı var.

PERİHAN MURÇAK - Mesela çiğneyemiyor, mesela Onur da ısırıyor, çiğneyemiyor, hani bu sıkıntılar, dişler şey.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bizim Hukuk Müşavirimiz Coşkun Bey yanınızda. Bu konuları bir not alacak, sizinle de irtibatla olacağız. Olur mu?

PERİHAN MURÇAK - Teşekkür ederim, çok sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onur, bir şey söyleyecek misin?

ONUR MURÇAK - Sayın Bakanım, bizim Dadaşkent'te Erzurum Otizm Kulübü Derneği var. İnşallah bir dahaki geldiğinizde orada misafir etmek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hayhay, memnuniyetle, inşallah.

Alkışlayalım. (Alkışlar)

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Onur, tanıyor musun beni?

ONUR MURÇAK - Mehmet Sekmen. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Vallahi bravo!

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Ablanı işe alacağız, ondan sonra da seni.

ONUR MURÇAK - İnşallah, inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hadi bakalım, tabii, maşallah.

Buyurun.

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Bütün katılan Komisyon üyelerimize saygılar diliyorum. Erzurum İşitme Engelliler Spor Kulübü Başkanım. Erzurum'daki birçok sağır arkadaşımızın istekleri var. Bizim tercümanımız yok. Erzurum'da bizim Aile Bakanlığında, sağlık hizmetlerinde, emniyet hizmetlerinde bir tercümanımız yok. Tercümanımızın olmaması sebebiyle ne yazık ki iletişim sağlayamıyoruz. Bu konuda en büyük erişim noktamız zaten...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aile Müdürümüz burada mı?

Yok mu tercüman?

ERZURUM AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ HASAN AYKUT - Kurum kadromuzda bir işaret dili tercümanımız yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Dışarıdan hizmet alın.

ERZURUM AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ HASAN AYKUT - Büyükşehir Belediyemizden destek alıyoruz, Millî Eğitim Müdürlüğümüzden destek alıyoruz, sivil toplum kuruluşlarımızdan, artı, bir de Başkanımızın yanında da şu anda işaret dili tercümanımız var, o destek oluyor. Onun kastettiği şu Sayın Bakanım: Kadrolu olarak bir işaret dili...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kadro başka bir şey ama şu an bu hizmet veriliyor mu?

ERZURUM AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ HASAN AYKUT - Bize gelen hepsinin rehberlik ve yönlendirmesini yapıyoruz efendim. Daimî birisi, kadrolu birisi olup bunun resmiyete bindirilmesini istiyor. O noktada bir...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi var Başkanım, bu şekilde görevlendirdiğiniz? 2 kişi mi?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Kaç kişi çalışıyorsunuz?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MAHMUT TEMEL - Şu an bizde işaret dili tercümanı 1 tane var, Sayın Bakanım, o da zaten adliye de işitme engellilerle alakalı bir tercümanlık gerektiği zaman hanımefendiyi çağırıyorlar, kendisi dâhil oluyor zaten, ekip de yakinen tanıyor. Bizim de aynı zamanda...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - İşaret dilinde toplam bünyemizde kaç kişi çalışıyor?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MAHMUT TEMEL - Bizim birimde 33 personelimiz var. İşaret dili tercümanı belediyemizin...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, işaret diliyle ilgili kadrolu olması başka bir konu ama bununla ilgili şehirde bir hizmet eksikliği varsa Büyükşehir Belediye Başkanı yanımızda, onunla ilgili gerekirse takviye yapsın kadroya. Kadro konusu, tabii, ayrı, onu da Bakanlıkla takip etmek lazım.

ERZURUM AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ HASAN AYKUT - Emredersiniz Sayın Bakanım.

MÜSİAD ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ ŞUBE BAŞKANI ABDÜLKERİM KAVAZ - O alanda kimse yok, yetişmiş eleman yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, var canım, yetişmiş eleman noktasında sorun yok, iş arayanlar var o konuda. Başkan istihdam eder, yeter ki ihtiyaç varsa bilelim ama kadro ayrı bir şey yani o kadro imkânlar dâhilinde Bakanlığın elinde varsa alır.

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Zaten kadrolu olması önemli değil, biz hani faydalanabilirsek ne âlâ, ne mutlu oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman bu konuda Mehmet Başkanımız duruma vaziyet eder, tamam.

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz biz de.

Evet, başka kim var konuşacak?

Buyurun.

ERZURUM ALTINOKTA GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALPER TANYELİ - Sayın Bakanım, ben konuşmuştum başta da sadece bir konuya dikkat çekmek adına tekrar aldım.

Şimdi, Sayın Bakanım 2010'dan sonra E-KPSS yapıldı ve devlette yaklaşık 50 binin üstünde -tam sayıyı bilmiyorum ama-engelli çalışıyor. Bu engellilerin de çalışmada sorunları var. Bu anlamda da Komisyonumuz kesin tespitler yapmıştır ama özellikle engellinin yapamayacağı-zaten yasal olarak da böyle- işlerde kadro açılmaması gerektiğini düşünüyorum özellikle de önümüzdeki dönemlerde alınacak kadrolar adına. Örneğin yardımcı hizmetler olarak arkadaşlarımız atanıyor. Normalde temizlik yapılması lazım, böyle bir beklenti var kamu kurumunda ancak çocuk ya da işte atanan kişinin engeli temizlik yapmaya uygun değil ve dolayısıyla ortada kalıyor, bu sefer kamu kurumu da ne yapacağını bilmiyor. Bu anlamda, özellikle ben görme engellilerin santral olarak görevlendirilmesi ya da bu tarz diyaloga yönelik ya da bilgisayar kullanımına yönelik kadroların açılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de Sayın Bakanım, bu engelli atamalarında, yer değiştirmelerinde yasal olarak bizim bir hakkımız var "Engelli çalıştığı yerde görev yapar." diye. Özellikle Millî Eğitimde idareci kadrolarda bu yasal mevzuat uygulanmıyor, burada da uygulanması ya da buna yönelik düzenlemeler yapılması, en azından raporda -bu raporun teşkili çok değerli bizim adımıza- yer alması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Evet, buyurun.

SERHAT AVCI - Merhabalar Bakanım.

Ben 2017 yılında Erzurum Büyükşehir Belediyesine ait Erkonut ve MGS İnşaat'ta çalışırken büyük bir kaza geçirdim. Kafatasında platinim var ve şu anda epilepsi rahatsızlığım var. Epilepsi rahatsızlığımda, inşallah, bu ay tedavilerim de çok iyi oldu. Şu anda engelli raporumda yüzde 76 kaybım var benim. Kazadan beri CİMER'e 21 sefer yazdım, kimse bana sahip çıkmadı. Geçen altı ay önce intihara kalkıştım ve kendim de 4 çocuk babasıyım. Çalışamıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, şimdi, Büyükşehir Belediye Başkanımız sizin bilgilerinizi alacak, Valimizle birlikte size yardımcı olmaya çalışacaklar. Tamam mı?

SERHAT AVCI - Yani dayanamıyorum artık yani evliyim, 4 çocuk babasıyım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Mahkemeniz ne oldu?

SERHAT AVCI - Mahkemem benim bir imzamdandır dolayı şu anda bir üst mahkemede, imza almışlardı benden herhangi bir dava, bir şey...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkanım ilgilenecek sizinle, tamam mı? Talimatı verdi.

SERHAT AVCI - Sayın Bakanım, gerçekten çok ihtiyacım var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Talimatı verdi, tamam.

Teşekkür ediyorum.

Evet, oradaki işitme engelli arkadaşlarımız, buyurun, sizi dinliyoruz.

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim; 1995 yılından beri bizim bir isteğimiz var açıkçası, kulüp binamız yani spor kulübümüze bir yer istiyoruz. Biz hani kafelerde veya kahvelerde aslında organize olmaya çalışıyoruz yani her yerde de anlaşılmadığımız zaman da sıkıntı yaşayabiliyoruz. Bu noktada da girişimlerimiz oldu.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Bunların dernek başkanı var mı? Bir dernekleri var mı?

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Spor kulübü asbaşkanıyım ben.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Dernekleri var mı, klüpleri var mı?

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Yok, spor kulübü olarak var sadece, sadece spor kulübü olarak var.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Kulüpleri varsa ben temin edeyim onlara.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkan veriyor yeri, tamam, sen müjdele. Tamam mı, hadi bakalım. (Alkışlar)

Evet, dinliyoruz.

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Çok memnun oldum bu toplantı için ve yıllardır aslında yapılmayan bir şeyi yaptınız, bu açıdan çok teşekkür ederim bu konularda biz bir çok başvuru yaptık. Aynı şekilde aynı talebi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Anlaşıldı. Yer meselesini, tamam, Başkan çözüyor.

Buyurun.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBIÇ - Sayın Bakanım, lütfen, istirham ediyorum, bir şey söyleyeceğim konu açılmışken.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBIÇ - Sayın Başkanım da burada. Ben Zihinsel Engelliler Dernek Başkanıyım. Bizim yerimiz İkinci Vakırlar İş Hanı'nda dördüncü katta. Burası çocuklara uygun değil. Laf açılmışken söyledim, kendisinden arz ediyorum. Bize bir tane düz bir versin bu çocuklara yeryüzü cennetini bağışlasın.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Onu da tespit et adını, soyadını.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBİÇ - Yani bizim zihinsel engelliler derneğimizin yeri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, tamam, Başkan ilgilenecek.

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBİÇ - Bizim en büyük isteğimiz o efendim, çocuklar çıkamıyorlar; bedensel, zihinsel engelliler dördüncü kata...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Nerede istiyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - "Nerede istiyorsunuz?" diyor, nerede?

ERZURUM ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER DERNEĞİ BAŞKANI ŞABAN HEPEKBİÇ - Efendim, nerede olursa, düz olsun da hiç olmazsa engelli çocuklarımıza orada iyi hizmet edelim.

Efendim, çok teşekkür ediyorum. Bu benim çok önemliydi, arz ederim, sağ olun efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam.

Teşekkür ediyoruz.

Evet, arkadaşımız bir şey mi söylüyor, başka bir şey mi var?

ERZURUM İŞİTME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MUHAMMET KERİM EĞİLMEZ - Belediyede işitme engelli bireylerin de istihdam edilme noktasında önümüzü açarsanız çok seviniriz.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Tamam onda 1-2 kişi istihdam ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bak Başkan, 2 kişi istihdam sözü verdi, onu da takip edin, ona göre.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEHMET SEKMEN - Onlara ayrıca istihdam oluşturacağız Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, inşallah. Bugünün bereketi olsun buralardan daha sistematik noktalara gidelim.

Evet, başka kim var?

Kalemli ve gözlüklü arkadaşım, buyur.

MEMUR-SEN ERZURUM ENGELLİLER KOMİSYONU BAŞKANI BURAK GEZER - Sayın Bakanım, Sayın Valim, Belediye Başkanımız, milletvekillerimiz; öncelikle hoş geldiniz.

Ben MEMUR-SEN Erzurum Engelliler Şube Başkanayım. İl Millî Eğitim Müdürlüğünde görev yapmaktayım. Fiziki ya da zihinsel bir sınırlılık değil, çoğu zaman toplumsal engellerle mücadele etmektir. Bu mücadelede yanımızda duran, sesimize ses olan her kurum ve kişi bizim için çok kıymetlidir. Bu vesileyle, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüze engelli personellerine gösterdiği duyarlılık için, destekleri için kendilerine çok teşekkür ediyorum. Bazı kronik sorunlarımız var, onları size iletmek istiyorum. Kamuda bazı alanlarda rampa eksikliğimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, rampa bir, başka iki...

MEMUR-SEN ERZURUM ENGELLİLER KOMİSYONU BAŞKANI BURAK GEZER - Millî Eğitim Müdürlüğünde çalıştığım için görevde yükselme sınavlarımızın belirli tarihlerde olmalarını istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, üç...

MEMUR-SEN ERZURUM ENGELLİLER KOMİSYONU BAŞKANI BURAK GEZER - Mesela kurumumuzda çalışan yardımcı hizmetler sınıfı arkadaşlarımız var. Engellerine göre sınıflandırılıp o işe göre görevlendirmelerini talep ediyoruz.

Özellikle engelli öğretmen ve öğrencilerimiz için okullarda psikolojik danışmanlık desteğinin yaygınlaştırılmasını talep ediyoruz.

Kurumlarda engelli hakları hassasiyetiyle ilgili bilgilendirici eğitimlerin verilmesi çalışma barışı ve empati açısından önem arz etmektedir Sayın Bakanım.

Teşekkür ederiz. Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun hızlıca.

Daha sonra Komisyon üyelerimize söz vereceğim, sonra kapatacağız.

TÜRKİYE ÖZEL SPORCULAR SPOR FEDERASYONU ERZURUM İL TEMSİLCİSİ MUHAMMED BUĞRA ATMACA - Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Kıymetli Valim, Kıymetli Belediye Başkanım; ben Özel Sporcular İl Temsilcisiyim.

Burada 80'e yakın sporcu yetiştirdik özel bireyler. Sizden ricam, rehabilitasyon merkezlerine ve Gençlik Spor Bakanlığına özel sporcular antrenörü ataması çok önemli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önemli bir konuya temas ettiniz, o bizim gündemimizde zaten değil mi Ozan Bey, özel sporcu antrenörü konusu?

TÜRKİYE ÖZEL SPORCULAR SPOR FEDERASYONU ERZURUM İL TEMSİLCİSİ MUHAMMED BUĞRA ATMACA - Evet.

Rehabilitasyonlara da Sayın Bakanım çünkü çocuk rehabilitasyon merkezine gittiği zaman tedavi olduğunu değil de "Ben spora gidiyorum." deyip onu özgüven katıyoruz yani rehabilitasyon merkezlerine...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biliyorum, tabii ki.

Teşekkür ediyoruz. Sağ olun.

TÜRKİYE ÖZEL SPORCULAR SPOR FEDERASYONU ERZURUM İL TEMSİLCİSİ MUHAMMED BUĞRA ATMACA - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, salondan son bir söz. Ne güzel, kimseden talep yok, herkesi dinlemişiz.

Buyurun.

MÜSİAD ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ ŞUBE BAŞKANI ABDÜLKERİM KAVAZ - Sayın Bakanım, muhterem Komisyon üyelerimiz; hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Erzurum MÜSİAD Başkanı Abdülkerim Kavas.

Şimdi bu talepleri dinlerken o kadar mutlu bir şekilde dinliyorum ki Başkanım yirmi beş yıl önce ben huzur evi müdürüyüm Büyükşehir Belediyemizin, Hasan Gemici Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüzü aramış, o gün 40 kişilik bir huzurevi var Erzurum'da, başka bir yer yok. Beni aradı, "Bir engellimiz var." Alacağız, 40 kişi dolu, ful kapasite; alamadık, bir otele yerleştirdik. Şimdi, o günlerden bugüne; Erzurum'da o gün nüfusumuz 1 milyondur, bugün 750 bin nüfusumuz, 750 kişi yatak kapasiteli bakım merkezlerimiz var. O gün engellinin adı bile yoktu "özürlü" diyorlardı, şimdi, bugün, evde bakımdan tutun sosyal hayattaki yaşantılarına kadar gerçekten beş yıldızlı otellerde yaşıyorlar. Buna sebep olan başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, emeği geçen bütün bakanlarımızın, milletvekillerimizin, komisyonlarımızın hepsinden Allah razı olsun. Çok güzel bir noktadayız, bu da hepimiz adına sosyal devlet olma anlamında gurur duyacağımız bir durum.

Ben sadece bir talep ve bir de şikâyetimiz var, onu söyleyeceğim. Huzurevi eksikimiz var Sayın Bakanım. Erzurum'da da o dönemlerde, benim müdürlük yaptığım dönemlerde bir furya başladı, huzurevi furyası ama ekonomik nedenlerden dolayı yapılanlar da idame edilemedi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zaten Belediye Başkanımızın öyle bir projesi var, biliyorsun, sosyal yaşam merkezi açıyor.

MÜSİAD ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ ŞUBE BAŞKANI ABDÜLKERİM KAVAZ - Ben bu arada bir yeri söyleyeyim, 2011 olimpiyatlarında da kullandık, Kızılayın huzurevi var Çat yolu üzerinde, oraya 150 kişi yatak kapasiteli bir huzurevi yapıldı ama bugüne kadar da hep amacının dışında kullanıldı ve en son harabeye döndü yani orası hazır planıyla, projesiyle huzurevi yapılmış, şu an karkası duruyor zaten. İçinin yapılmasıyla Doğu Anadolu'ya hitap edecek bir huzurevi olabilir. Bakım merkezlerimiz var ama onların şartları var.

Şikâyetimiz de şu: Özellikle Sağlık İl Müdürlüğümüz de buradayken... Şu an bizim 50 yatak kapasitemiz boş. Neden alamıyoruz? Özellikle hastanelerde engelli kardeşlerimiz, engelli raporuna müracaat edenler çok ciddi sıkıntı yaşıyor, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz de bu konudan çok muzdarip. Sayın Valim, aynı engelliği, aynı hastayı Muş'a gönderiyoruz, yüzde 90 tam bağımlı raporu alıyor ama maalesef...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ya, zaten bu asla kabul edilebilecek bir şey değil, az önce hanımefendi de bahsetti, Perihan Hanım söyledi, başka yerlerde de duyuyoruz. Buna yapısal bir çözüm bulmamız lazım, Komisyon olarak bu takibimizde. Bunu tekrar konuşmak açıkçası gereksiz çünkü çok lüzumsuz bir konu, yaşanmaması gereken bir durum, tıpkı hastanede engelli vatandaşımızın öncelik noktasındaki hakkının bireysel anlamda verilmemesi gibi. Anlatabiliyor muyum? Orada da bir uygulama hatası var, burada da aynı şekilde bir uygulama hatası var ama bunlar için kanuna, mevzuata falan da gerek yok. Bununla ilgili sistemi yanlış yapmayacak şekilde tekrar dizayn etmek lazım.

MÜSİAD ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ ŞUBE BAŞKANI ABDÜLKERİM KAVAZ - Ben tekrar şehrimize teşekkürlerinizden dolayı çok teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Çok teşekkür ediyoruz tüm katılımcılara.

Şimdi, Komisyon üyelerimiz sağ olsunlar, bu karda kışta hep birlikte buraya geldiler Ankara'dan, onlara söz vereceğim, söz isteyenlere tabii, sonrasında da inşallah kapatacağız ama bu konu burada kapanmayacak, iletişimimiz devam edecek ve bu süreçlere olan yaklaşımımızı, hassasiyetimizi ne yapacağız? Gayretimizi sürdüreceğiz.

Evet, Komisyon üyelerimizden...

Buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Öncelikle Sayın Valime, Sayın Belediye Başkanımıza teşekkür ederek başlamak istiyorum, güzel ev sahiplikleri için.

Bu buluşmalar çok değerli, bölgeye özel farklılıkları görebilmek adına da çok değerli ama ben kendi adıma bir sağlıkçı olarak şunu söylemek zorundayım: Bu, sağlıkla ilgili yaşadığımız sorunların hepsinin farkındayız. Özellikle raporlama süreçlerinde yaşanan sıkıntılar, bir skala değişikliği olduğu, skala değişikliğinden sonraki aksaklıklar, bir de emeklilik süreçlerinde yaşanan problemler gerçekten ciddi. Bir de dış konusunu söyleyeceğim. Ortodonti gerçekten keyfiyete dayalı ve lüks bir işlem gibi algılanıyor ama bu konuda bir şeyimiz de var bizim, defalarca başvurumuz da var. Bunun gerçekten engelliler için mutlaka ücretsiz yapılması gereken bir konu olduğunu ben tekrar üstüme aldım bu konuyu.

Hepinize teşekkür ediyorum katılımınız için, ev sahipliğiniz için de teşekkürler. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Bakanım, çok Değerli Valimiz, Büyükşehir Belediye Başkanımız, değerli milletvekili arkadaşlarımız; hakikaten bugün memleketimde Komisyon ağırlamak bizim için çok değerli ve kıymetliydi. Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum, Sayın Valimize de Belediye Başkanımıza da. Hakikaten bizleri, Komisyonumuzu çok güzel ağırladılar, çok çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de teşekkür ediyoruz.

Latif Bey, buyurun.

LATİF SELVİ (Konya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; biz de çok teşekkür ediyoruz.

Verimli bir toplantı oldu. Bu toplantıdan notlar aldık, bize düşen tarafları, yapılması gereken şeyleri tespit ettik. Burada bir iki noktaya değinmek istiyorum. Şimdi, burada raporla ilgili, raporların verilmesi, sürekli raporun verilmesiyle ilgili değerlendirmeler gündemimizde vardı ama burada farklı bir tartışma gördüm ben, o da iller arasında raporla ilgili suistimal ifade eden bir rapor sunumu vardı, bu doğru bir şey değil, neyse, bunun üzerinden somut bilgiler varsa bunların üzerine gidilmeli. Yani bir raporu bir yerde ne

şekilde veriyorsak başka yerde de aynı esaslar üzerinden raporu verdiğimizize göre bazı nüans farkları olabilir, değerlendirmelerinde hekimler farklı bakabilir. Arkadaşlar, hekimlerin kararına hepimiz bağlı olmak durumundayız. Ortada bir suistimal varsa bunun üzerine gidilmeli. Ayrıca, kişinin yasal hakkı varsa "Niye geliyor?" denmez yani yasal hakkı varsa gelir vatandaşımız ama burada bir planlama yapılmasını önermeniz uygun bir şeydi Sayın Müdürüm.

Yine, mesela "Ben buradan alamadım, falan yerden aldım." cümlesi benim kafamda çok rahatsız edici bir durum oluşturdu.

Bir de MÜSİAD Başkanımızdan da ricam, konuşmalara baktığımız zaman, buradaki değerlendirmelerde de başka illerde de istihdam önemli bir yer tutuyor. Siz de özel sektörde faaliyette bulunan kuruluşların bir organizasyonusunuz, mutlaka bu hususta hem odalar birliğiyle hem de MÜSİAD bünyesinde istihdamla ilgili özel inisiyatif alacak çalışmalar yapmanızı ümit ediyoruz.

Teşekkür ediyorum hepinize.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Ben de Erzurumlu hemşehrilerimize özellikle ev sahiplikleri için teşekkür ediyorum. İl dışından gelenlere de bu karda kışta geldikleri için teşekkür ediyorum.

Özellikle raporda -az önce vekilimin söylediği konu son derece önemli- ortodonti uzun zamandır benim de bizzat üzerinde çalıştığım bir konu ama şunu gördüm: Yani genelde il toplantılarında bu duyguyu yaşıyorum. Biraz kişilere bağlı gidiyor. Yani mesela Sekmen Başkan konuya çok ilgiliyse o iş o ilde iyi gidiyor ama falanca ilde ilgili değil, bir yetkili yoksa -mülki idare de olabilir bu, yerel yönetimler de- o iş biraz dağınık kalıyor. Bunun böyle olmaması lazım. Sonuçta yerel yöneticilerin de görevi bu, siyasi parti ayrımı gözetmeksizin tüm yerel yöneticilerin görevi. Yani "Bütçem yok." da bir mazeret değil buna, mülki idarelerin de keza öyle, mutlaka onu sahiplenmeleri ve alıp götürmeleri lazım çünkü bazı konular konuştuk burada, sadece iletişimsizlikten kaynaklanan sorunlar gördüm, ben de buna çok üzuldüm. Yani kendi ilindeki 8-10 kişi -küçük illerden bahsediyoruz yani benim şehrim de küçük bir şehir- oradaki 5 kişi, 10 kişi 40-50 kilometrekare içinde birbiriyle görüşmüyor ve bunu orada çözemiyorlarsa burada bir başka sorun var demektir yani mevzuatla ilgili değil, Komisyonla ilgili değil, idareyle ilgili değil, sadece iletişimsizlik, koordinasyon sorunu var, bunu da gördüm. Onun için, illerde bu işin de biraz daha üzerinde durmak gerektiğini düşünüyorum.

Ben tekrar tüm katılımcılarımıza teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Evet, sevgili Erzurum halkını sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

İyi ki Erzurum'a gelmişiz. Ben özellikle farklı bölgelere giden Komisyonun çok önemli bir iş yaptığını söylüyorum çünkü bölgeler arası farklı durumlar var, farklı şikâyetler var, mesela buralarda biraz daha farklı boyutta durumlar, şikâyetler olduğunu gözlemliyorum. Mesela, engellilere yönelik bir rehber, kitapçık, iletişimin sıkıntısının altını çizdi arkadaşlarımız, bu önemli. Biraz daha burada bu konunun eksikliği hissediliyor. Mesela, Kürtçe konuşan vatandaşımız çok ve onlar engelli olmakla birlikte bir de dille ilgili sorun yaşaması hasebiyle yine artı bir sorun daha yaşıyor, bunun da altını çizmek gerekiyor.

Yine, erişilebilirlik anlamında bazı sorunlar dikkat çekiyor. Tabii, çetin kış şartları bölgenin kaderi ama bunu aşmak için daha fazla belki bir şey yapmak gerekiyor yani biraz pozitif ayrımcılık konusunda bir gayret üretmek gerekiyor, belki Komisyonun tavsiyeleri olabilir. Raporlar konusunda sıkıntılar var, birçok farklı yerde de altı çiziliyor raporlarla ilgili sıkıntılar. Bir hekim olarak şunu söyleyeyim: Ben de yani üzüntüyle dinledim. Farklı hastaneler, farklı iller arasında raporla ilgili farklı durumlar var, bir standart sağlanması gerekiyor, hekimden mi kaynaklanıyor, kurullardan mı, bu konuda bir standardın altını çizmek gerektiğini düşünüyorum, Komisyon bu konuda bir çalışma yapsa iyi olur.

Yine, emeklilerin durumu sıkıntılı, bu konuda yoğun bir şekilde altını çizdiler, haklılar bu konuda işin doğrusu.

Yine, son olarak da şunu söylemek isterim: Evet, çetin kış şartları var, biz de gelebilir miyiz, gelemeyiz miyiz hesabı yaptık ama iyi ki Erzurum'a gelmişiz, iyi ki Erzurumluları dinlemişiz, iyi ki "2 çocuğum da engelli, onu muayene ettirmekte zorluk yaşıyorum." diyen velileri dinlemişiz, artıyı da eksiye de görmüşüz, Erzurumluları dinlemek önemliydi.

Hepinize teşekkür ederiz.

Sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Hem Erzurum'a hem diğer illerden katılım gösteren tüm katılımcılara. Hakikaten kış şartlarının belki zirveye ulaştığı bir günde yaptık toplantıyı ama bereketli toplantı oldu, verimli bir toplantı oldu. Belki pek çok konuyu tekrar konuştuk ama yeni gündeme gelen konular da açıkçası bizim için çok önem arz ediyor, hem genel gündemimizi hem yeni konuları dikkatle takip edeceğiz, dikkatle bunlara çalışacağız, ondan emin olabilirsiniz.

Bununla birlikte, tabii, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki toplantı açısından ilk kez Doğu Anadolu gündemli toplandık ve burada da bir konu dikkat çekici, o da şu: Kış şartları bu bölgede daha zor yaşanıyor malum, kış şartlarının burada çetin olmasının, özellikle fiziksel engelliler açısından birtakım komplike sonuçları var, biz de Komisyon olarak bu doğrultuda, özellikle yerel yönetimlerin bu fiziksel şartları daha güvenli şekilde dönüştürmesi noktasında notlar aldık. Kış şartlarının nasıl dezavantajlı durumunu minimize ederiz bölge açısından, engelli bireyler açısından ve özellikle fiziksel engelliler açısından; buna çalışmamız gerekiyor, bunu gördük. Rapor süreçleri, hastanelerdeki engelli süreçleri, bunların her biri çok kıymetli ve bahsettiğimiz gibi bu iş birliğine devam edeceğiz, bu iletişime devam edeceğiz, her şeyin başı iletişim, hep ifade ediyoruz. Belki çok ufak dokunuşlarla çözülecek pek çok sorun var ama iletişime bunları çözeceğimize dair fikrimiz ne oluyor? Pekiştiriyor, bunu görüyoruz bu toplantılarda. İnşallah, Komisyon olarak bir umut görüyoruz bu süreçlerle ilgili ve inşallah bu umudu birlikte çoğaltıp birlikte de bu noktadaki standartlarımızı, vatandaşımızın bu anlamdaki erişimini, aldığı hizmeti ne yapalım? Hep birlikte çoğaltalım.

Ben, özellikle Komisyon üyelerimize tekrar teşekkür ediyorum. Hakikaten yoğun bir Komisyon, sahada olan bir Komisyon, her bir üyesiyle ve bugün bizimle birlikte Erzurum'da olan arkadaşlarıma da hassaten şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Büyükşehir Belediye Başkanımız tabii ki bu toplantıya ev sahipliği yaptı ve bu noktada da özellikle engelli bireylerle ilgili inanıyorum ki bu toplantı sonrası çalışmalarını -burada da birtakım sözler verdi zaten- ne yapacak? Pekiştirecek, artıracak, güçlendirecek.

Sayın Valimize teşekkür ediyorum. Bir mülki idare amiri olarak o da mülki idarenin bu noktadaki sorumluluklarını yüreğinde hisseden bir arkadaşımız. İnşallah bundan sonraki süreçte hem Erzurum özelinde hem bundan sonraki çalıştığı bölgelerde bu hassasiyeti bu toplantıyla birlikte de daha farklı boyuta taşıyacaktır çünkü buralarda bire bir temas, ayrıca etkileyici, motive boyutu olan bir süreç, hepimiz için gördüklerimiz ve bu anlamdaki vatandaşlarımızın hissiyatı bizler için çok kıymetli. İnşallah, bu tür çalışmalarda bu iş birliğimiz daim olsun ve bu süreçleri birlikte güçlendirelim, birlikte daha güzel hizmetlere vesile olalım.

Ben tekrar her birinize teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum. Sağ olun, var olun. (Alkışlar)

Kapanma Saati:18.06